ΔΙΚΑΙΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΟΥ ΑΝΑΓΡΑΦΗ

ΚΑΙ ΒΙΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΑΝΝΩΝΟΣ *περίπλους Λιβύης.*
ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ *τοῦ Βλεμμύδου Γεωγραφία συνοπτική.*
ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ *ἱστορία περὶ τῆς γῆς ἐν συνόψει.*

CUM LUCAE HOLSTENII

Lucubrationibus ad priora duo opuscula.

Accesserunt ad coeteros Geographiae auctores
Holstenii item notulae non antea editae.

Haec omnia cura ac studio
CULIELMI MANZI
Bibliothecae Barberinae Praefecti in lucem diemque
proferuntur.

ROMAE MDCCCXIX.

Ex Typographio Francisci Bourlié.

G. M.

MONITUM
AD LECTOREM.

Lucas Holstenius vir spectatissimus atque eruditissimus multis historiarum ac Geographiae Libris evolutis seduloque excussis, in omnes fere Geographiae veteris auctores, lucubrationes omni studio ac diligentia conscripsit, ad veritatem lectionis revocans varia, librariorum inscitiam castigans, ipsorumque auctorum discrepantias concilians, et tam apposite constituens omnia, ut qui eatenus de hac re scripserant, omnes facile superarit. Typis imprimendas observationes suas egregius vir jam paraverat, cum morte proereptus, consilium ad exitum perducere non potuit, ac Bibliothecae amplissimi Cardinalis Francisci Barberini summi ejus patroni, cum coeteris ipsius scriptis librum hunc imperfectum ac mancum reliquit. Superioribus vero annis cum primum inita a nobis fuit Bibliothecae Barberinae Praefectura, temporis plurimum exegimus in perquirendis, diligenterque examinandis iis auctorum operibus, quae nostra vel maxime intererant, potissimum quod ad Codices MSS. attinet tam Latinos quam Graecos, quibus inter coeteras Romae in urbe celebriores locupletissima est Barberinorum Bibliotheca. Cum varios itaque

codices pertractarem, evenit forte, ut in Holstenii de rebus Geographicis ἀυτέγραφον inciderem, et ex illo quidem tempore edendas eas observationes cogitare coeperim, sed variis multisque distentus negotiis, μέγα tunc χαίρειν Holstenianis lucubrationibus dixi quidem, necessitate cum urgerer illa adimplendi quae a me erant jamdiu exorsa. Nunc illis quae nos implicarant expediti negotiis, pro nostra non levi benemerendi de litteris voluntate, magno profecto labore, ac quanta a nobis adhiberi potuit diligentia, has ex Holstenii schedis observationes excepimus descripsimusque, nihil de nostro afferentes, ne vel in minimum Holstenii minueretur laus, qui animum litterarum gerens amore inflammatum, non solum in Geographicarum rerum auctoribus restituendis eruditione est usus sua, sed ut ipse in epistola, quae in Bibliotheca est, testatur, praeter longos et continuos integris quinque annis in iis recognoscendis auctoribus exantlatos labores, opella est quoque adjutus amicorum, quos in Belgio, in Gallia habebat, et in Britannia, cujusmodi hi erant, quos nominat, Gerhardus scilicet Falkerengius, Isaacus Casaubonus, Gulielmus Xilander, Petrus Pitheus, Claudius Salmasius, ac ejusmodi complures viri eruditione et ingenio celebratissimi. Non parvi itaque muneris ducendum erit hoc opus, quod omnes, quae remanent nobilissimi viri de Geographia veteri non editae, lucubrationes includit, atque Graeci sermonis studiosos maximam deberi gratiam nobis existimo, quod in tempore quo apud nos ista studia deferbuisse videantur, alacri animo eas imprimere aere nostro simus aggressi. Confido igitur viros doctos neutiquam hanc nostram editionem improbaturos; ac

perhumaniter nostrum de litteris benemerendi animum excipientes, vigilias curasque nostras in Holstenianis lucubrationibus edendis celebraturos. Quod si fecerint ac aequi Indices se praebeant, alia fortasse majora oggrediar, et alios a me jam initos ac transcriptos auctores Graecos, qui typis adhuc desiderantur, et quos apud me habeo ex antiquissimis Codicibus erutos, prodam in lucem. Et uti ne videar hic vana jactare ad calcem libri opus Geographicum Nicephori Blemmidae pene dixeram non editum imprimi curavi. Dum enim hic editur, idem opus apud Germanos anno superiore vulgatum fuisse comperimus, neque tamen abstinendum ab incoepto judicavimus, cum ad nos raro ex Germania illa eruditiore ac penitiore librorum ulla afferatur copia, ita ut desiderium potius incendere velle quam explere nostrum videantur ii, qui afferuntur exinde libelli indices videlicet editorum librorum. Blemmidae itaque Codex is, ex quo hoc opusculum transcripsi est hujus Bibliothecae, ac manu Graeca scriptus ante annos circiter CCCC., cui tituli et summaria capita minio praefinguntur, ut et collationes alterius codicis interseruntur etiam lineis, partim variae lectiones, partim emendationes minio scriptae vitandae confusionis causa, quae et marginem passim occupant. Totus vero codex adeo accurate, eleganter, emendate, et distincte scriptus est, ut eruditionem et judicium exquisitum scribentis abunde patefaciat. Quod praeterea a nobis proestitum sit in alia quae in hoc habentur volumine, primum vos monitos cupio Dicaearchi libellum ad Holstenii exemplar edidisse, mendibus purgatum, quibus erat in Augustae et Oxonii editionibus inquinatum, fragmento de Monte Pelio excoepto, quod ex

Geographicis Oxonianis hic damus transcriptum. Hoc Holstenianis caret observationibus, et adjunximus cupientes quod omne quod nobis remanet elegantissimi auctoris hoc volumine legeretur. περίπλους Hannonis qui sequitur item expressus est ad exemplar Holstenii, atque ultra illius adnotata nolentes plura disserere de hoc itinere, Gerardi Vossii hominis excussi ingenii judicium praefecimus. Maximam deinde voluptatem omnibus veterum auctorum, ac linguae Graecae studiosis afferre existimantes, omnes Holstenii manu exaratas observationes in alios Geographiae auctores simul collectas adjunximus. Non vacavit praeterea has notas conferre cum recentioribus editionibus, ac lectores monitos volumus, quod auctorum allegationes ad editiones Frobenii, Stephani, Casauboni praesertim referuntur. Denique ut haec editio caracteribus nitida ac marginibus plane latis existeret, nihil praetermisimus, ut a viris notae atque lectiones, quae magis forte placuissent, ad libri oram possint adponi eruditis. Interpretationes latinas reliquimus, Aldi, Stephani, Frobenii exemplum ac doctorum aliorum virorum sequuti, nihil nos eorum commoda facientes qui Graecae nesciant. Errato sit venia, si aliquantulum delapsi sumus, et pro comuni in bonas artes ac litteras amore corrigant boni viri, acceptas reprehensiones illorum habebimus, omnibus ostendentes quod desiderium nostrum sane fuerit impletum, si temporibus nostris futurum sit, ut haec studia, quae amamus et amplectimur cum bonis omnibus, ad dignitatem et celebritatem pristinam revocentur.

LUCAE HOLSTENII

PRAEFATIO AD DICAEARCHUM.

Elegantissima haec Dicaearchi fragmenta Henricus Stephanus princeps in lucem edidit sua lucubratione diligenter illustrata, quo nomine optime de re literaria meritus est. Auctiora deinde dedit ea, magnamque apud doctos omnis antiquae eruditionis, atque elegantiae amantes gratiam inivit David Hoeschelius, vir ad bonos auctores ab interitu vindicandos natus, ex Palatinis, Herwarti, et Casauboni MSS. codicibus, qui tamen omnes ex uno, eodemque fonte promanasse mihi videntur, Italico nimirum codice, unde Budaeus quoque descripserat. Ita eaedem in omnibus lacunae: neque desperatis, atque depositis aliquod locis quidquam remedii inde adhiberi potuit. De iis vero quid sentiam, si quis exquirat, paucis plane proferam. H.Stephanus, aliique docti viri operis de vita Graeciae partem esse censent. Conradus Rittershusius epitomen quamdam Dicaearchi, non Dicaearchum ipsum, quia, inquit, libellus hic unicus est, et continuus, quum Dicaearchum tres libros scripsisse de vita Graeciae constet. Mihi neutrum verisimile videtur.

Nam ea, quae a Porphyrio, Athenaeo, Zenobio, Stephano, Apollonii Scholiaste, aliisque antiquis auctoribus ex opere de vita Graeciae fragmenta nobis conservata sunt, satis superque testantur, Dicaearchum eo in opere non geographicam Graeciae descriptionem edidisse, verum de victu, atque cultu Graecorum, hoc est, de primis ejus gentis conditoribus, de antiqua vivendi ratione, de moribus, institutis, legibus, ritibusque, qua publicis, qua privatis, accurate exposuisse: cum quibus haec fragmenta nihil commune habere, cuilibet patebit, qui accuratius ea perlegerit. Et quidem haec, quae extant, duo diversissima sunt opuscula, non uti Rittershusius existimavit, unicum, et continuum: quamvis in Augustana editione ita transposita, confusaque sint, ut facile quis unum esse idemque sibi persuadeat. Ea enim, quae de Creta, de Cycladibus, atque Sporadibus insulis in fine ejus editionis habentur, prioribus illis senariis, quibus Graeciae descriptio ad Theophrastum continentur, continuo subjungi debebant. Quod quum ex versibus ipsis, et eorum similitudine perspicuum sit, tum vero maxime ex hisce Dicaearchi verbis patet, Ὑπολαμβάνω γὰρ, quibus se non continentem solum modo Graeciam, sed Pelopon-

nesum quoque , coeterasque Greciae insulas descripturum pollicetur . Et Peloponesi quidem descriptio interiit : insulas autem circa Graeciam praecipuas iis, quos dixi, versibus complexus est ; quarum et urbes , et portus, et traiectus , ut in principio promittit , commemorat . Accedit et hoc : quod versus illi in fine ita consuti sint, ut orationem numeris adstrictam haud facile quis agnoscat: quod doctis quoque viris imposuit, opusculum hocce partim versibus , partim soluta oratione conscriptum existimarent . Alterum vero illud fragmentum ; quo Graeciae urbes aliquot, et incolarum mores non describuntur solum, sed efficaci stilo ita depinguntur , ut oculis spectandae subiici videantur , et ipse principio mihi persuaseram operis de vita Graeciae ἀποσπασμάτιον esse : et si quis arcte id tenere , ac mordicus defendere velit, ne nunc quidem usque adeo repugno . Id solum manifestum , atque perspicuum est, istud ipsum omnino a praecedente differre , non solum orationis genere , et scribendi modo , sed quod pleraeque omnes illae urbes , quae in altero strictim recensentur , in hoc quoque fusius describantur . At peculiare hoc quoque opusculum esse , quamvis ἀκέφαλον, et mutilum , neque ad celebre illud de vita Graeciae opus

quidquam pertinere , quum et inde probari posse videatur , quod nihil tale ab antiquis ex illo opere citatum videamus , tum ex iis auctoris nostri verbis manifestissimum est , quibus opusculum hoc concludit . Τὴν μὲν οὖν ἑλλάδα ἀπὸ πελοποννήσου τὴν ἀρχὴν λαβών . quae verba , licet mutila sint , id tamen indicant , a Peloponeso auctorem hanc Graeciae descriptionem orsum ad Magnesios usque perduxisse . Quod ipsum clarius ex fine opusculi liquet, ubi eadem deinceps, sed plenius , emendatiusque leguntur „ Τὴν δὲ ἑλλάδα ἀφορίσαντες ἕως τῶν Θετταλῶν ςομίου , καὶ τοῦ Μαγνήτων Ὁμολίου τὴν διήγησιν πεποιημένοι, καταπάυομεν τὸν λόγον . Nam , uti Aristotelis πολιτειῶν , atque νομίμων βαρβάρων libros , quibus , teste Cicerone lib. V. de finibus , *omnium fere civitatum non Graeciae solum , sed etiam barbariae mores , instituta , disciplinae* comprehendebantur , et Theophrasti Libros ... πολιτικωτέρους fuisse facile concedo , ita Catonis origines , et M. Varronis antiquitatum , sive rerum humanarum libros , item quatuor illos , quos de vita populi Romani conscripserat , nostrum procul dubio auctorem aemulatus , geminum omnino cum illo Dicaearchi opere argumentum habuisse , ex fragmentis , quae veluti tabulae quaedam ex tanto naufragio supersunt , perspicuum , atque manifestum est .

ΕΚ ΤΟΥ ΣΟΥΙΔΑ.

Δικαίαρχος φειδίου σικελιώτης ἐκ πόλεως μεσσήνης· Ἀριστοτέλους ἀκουστὴς, φιλόσοφος, καὶ ῥήτωρ, καὶ γεωμέτρης. καταμετρήσεις τῶν ἐν Πελοποννήσῳ ὀρῶν, ἑλλάδος βίον ἐν βιβλίοις γ' οὗτος ἔγραψε καὶ τὴν πολιτείαν Σπαρτιατῶν. καὶ νόμος ἐτέθη ἐν Λακεδαίμονι, καθ' ἕκαστον ἔτος ἀναγινώσκεσθαι τὸν λόγον εἰς τὸ τῶν ἐφόρων ἀρχεῖον, τοὺς δὲ τὴν ἡβητικὴν ἔχοντας ἡλικίαν ἀκροᾶσθαι. καὶ τοῦτο ἐκράτησε μέχρι πολλοῦ.

ΔΙΚΑΙΑΡΧΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΟΥ *

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΝ.

Διὰ παντὸς, ὦ Θεόφραστε, καθάπερ οἶσθα σὺ,
Ἴδιόν τι πλάττων. κ' οὐχὶ τὸν ἑτέρων μόνον
(Ὅπερ ἔνιοι ποιοῦσιν) ἐμαυτοῦ τιθέμενος;

* De Dicaearcho et ejus scriptis veterum auctorum testimonia habemus. *Cic. lib.6. ad Atticum Ep.II.* Peloponnesias Civitates omnes maritimas esse, hominis non nequam, sed etiam tuo judicio probati, Dicaearchi tabulis credidi, is multis nominibus in Trophoniana Charonis narratione etc. *Plinii lib.2. cap.* 65. „ Cui sententiae adest Dicaearchus vir in primis eruditus regum cura permensus montes, ex quibus altissimum prodidit Pelion Mccl. passuum ratione perpendiculi nullam esse eam portionem universae rotunditatis colligens. *Porphir. l. IV.* περὶ ἀποχῆς τῶν ἐμψύχων. „ τῶν τοίνυν συντόμως τε ὁμοῦ καὶ ἀκριβῶς τὰ ἑλληνικὰ συναγαγόντων ἐστιν καὶ ὁ περιπατητικὸς Δικαίαρχος. ὃς τὸν ἀρχαῖον βίον της Ἑλλάδος ἀφηγούμενος, τοὺς παλαιοὺς καὶ ἐγγὺς θεῶν φασὶ γεγονότας. Inde prolixum ex Dicaearcho locum affert, additque tandem. ταυτὶ μὲν Δικαιάρχου τὰ παλαιὰ τῶν Ἑλληνικῶν διεξιόντος. *D. Hieronymus Epist. IX. cap.* XXXIX. Hunc locum ex Porphirio descripsit. Δικαίαρχος ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ citatur ab Athenaeo. Scholiast. Apolonii ad lib. IV. v. 272. Φησὶ δὲ Δικαίαρχος ἐν δευτέρῳ καὶ ἑλληνικοῦ βίου Σεσογχώσιδι μεμελημένει, καὶ νόμους αὐτῶν θέσθαι λέγει, ὥστε μηδένα καταλιπεῖν τὴν πατρῴαν τέχνην. τοῦτο γὰρ ᾤετο ἀρχὴν εἶναι πλεονεξίας. Clemens Alexandrin. προτρεπτικῷ citat locum Dicaearchi, quo Herculis formam et staturam descripsit. Phlegon citat Dicaearchum in historia Tiresiae. Stephan. non unum fuisse hunc librum sed plures nomin. Aulus Gellius lib. X., Censorinus, Suidas, et alii meminere hujus operis, ac Dicaearchi Polybius Geographiam examinavit.

Νυνὶ πεπόρηκα τὴν ἅπασαν ἑλλάδα,
Ὑποταττομένας ταύτῃ δὲ τὰς (ἑξῆς) πόλεις,
Στειχεῖον ὐκ ἄμουσον ἅμα θ' Ἑλλήνικον,
Ἱκανὴν τε παρέχων διατριβὴν τοῖς δυναμένοις
Ὀρθῶς συνιδεῖν ἕκαστα. τὰ γὰρ ἐν πλείοσιν
Ὑπὸ τῶν παλαιῶν συγγραφέων εἰρημένα,
Ταῦτ' ἐμμέτρως ῥηθήσετ' ἐν βραχεῖ χρόνῳ,
Ὅπερ ἐστίν ἱκανῶς δύναμιν ἰσχυράν ἔχον.
Ὑπολαμβάνω γὰρ ἀσφαλῶς ὑμῖν ἔχειν,
Κεῖσθαί τε τὰς μάλιστα διασήμους πόλεις,
Ἄλση, ποταμὺς, νήσους τε, τοὺς διάπλους τε, καὶ
Λιμένας· ἅ, τ' ἐστὶν ἐν Πελοποννήσῳ γένη (1)
Λεγόμενα, καὶ ὁμοροῦνθ' ἑαυτοῖς κατὰ τόπους,
Ἵνα μηδὲ ἕν σε τὸ σύνολον διαλανθάνῃ,
Φανερῶς ἑκάστων ὁμολόγως τε κειμένων,
Ὥστ' ἀναλαβόντα καὶ διὰ μνήμης ἔχειν.
Νωθρὰν (2) γὰρ ὐχ εὕροις ἂν, ἀλλ' ἐσπευμένην
Τὴν πραγματείαν. διὸ σεαυτὸν μὴ βραχὺ
Ὀλοσχερῶς δ' ἐπὶ ταῦτα δοὺς καὶ σπουδάσας
Συμφιλομάθησον· (3) καθάπερ εἴωθας ποιεῖν.
Τῆς Ελλάδος ἐστὶν Ἀμβρακία πρώτη πόλις,
Ἄυτη δ' ἀποικία λέγεται τῶν κορινθίων
Εἶναι. κατὰ τὸν κόλπον δὲ τὸν καλούμενον
Ἀμβρακικὸν ᾤκισται μέση, σταδίους δ' ἔχει

(1) Γένος ἐπὶ ἔθνους τάσσεται καὶ ἐπὶ πόλεως, καὶ ἐπὶ συστήματος, καὶ ἐπὶ σπέρματος, *Etymol.*

(2) Νωθρὰν Gellius reddit ignavam lib. 2. cap. 23.

(3) Συμφιλομάθησον. Sic Cicero Epist. 21. lib. 16.

Ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὀγδοήκοντ᾽. Ἐπιφανὲς
Δ᾽ἱερὸν Ἀθηνᾶς ἐστ᾽ἐν αὐτῇ, καὶ λιμὴν
Κλειστός, καλεῖται Δρυοπὶς ἡ χώρα δ᾽ ὅλη.
Ἡ δ᾽ Ἑλλὰς ἀπὸ τῆς Ἀμβρακίας εἶναι δοκεῖ
Μάλιστα συνεχὴς, τὸ πέρας αὐτὴ δ᾽ ἔρχεται
Ἐπὶ τὸν ποταμὸν Πηνειὸν, ὡς Φιλέας γράφει, (4)
Ὄρος τε Μαγνήτων Ὁμόλην κεκλημένον.
Τινὲς δὲ τὴν Μαγνησίαν τῆς Ἑλλάδος
Λέγουσιν εἶναι, τὸν δὲ Φιλέαν ἀγνοεῖν,
Ἀποχωρήσαντα. τοῦτο δ᾽ εἶναι συμφανὲς
Τοῖς φιλομαθέσι μάλιστα φιλοτιμουμένοις.
Πλὴν ἐπὶ τὰ λοιπὰ τοῦ λόγου προβήσομαι.
Ἀπ᾽ Ἀμβρακίας εἰς Θετταλίαν τριῶν ὁδὸς
Ἔσθ᾽ ἡμερῶν, ἔχει δὲ ποταμὸν λεγόμενον
Ἄραχθον (5) εἰς θάλασσαν ἐξιόντα, καὶ
Ὄρος πρόσεστιν ἱερὸν ἐπικεκλημένον.
Σταδίων δ᾽ ὁ παράπλους ἐστὶν ἑκατὸν εἴκοσι.
Εἶτα μετὰ τοῦτον εἰσὶν Ὀρεῖται λεγόμενοι,
Εἶτ᾽ Ἀμφίλοχοι. Ἄργος δ᾽ ἐνταῦθα ἐστὶ τὸ
Ἀμφιλοχικὸν, μετὰ τοὺς δ᾽ Ἀκαρνᾶνες. πόλεις
Οὗτοι δ᾽ ἔχουσι πλείονας, καὶ Λευκάδα,
Ἀφ᾽ ἧς μέγας ἐστὶ κόλπος εἰς Ἰσθμὸν φέρων.
Νῆσοι κεφαλλήνων δ᾽ ἐν αὐτῷ κείμεναι.

(4) φιλέας ἐν γῆς περιόδῳ. Suidas in βόσπορ. Marcianus Heracleot, pag. 96. Stephanus saepe. Harpocrat. θερμοπύλας.

(5) Ἄραιθον fluvium hunc vocat Lycophron et Callimachus teste Tzetze in schol. Est autem procul dubio idem fluvium esse Arachton, ut ex illo loco Lycophronis manifeste apparet.

Ἰθάκη. δὲ σταδίον ὀγδοήκοντα, στενὴ,
Ὕψος δ' ἔχουσα καὶ λιμένας τρεῖς ἐχομένη.
Πρὸς τῷ πέραν δ' οἰκοῦσι τῆς Αἰτωλίας.
Ἱερὸν δ' ὕπεστιν Ἡρακλέους καλούμενον,
Ἕτερον δ' Ἀφροδίτης. ποταμὸν ἡ χώρα δ' ἔχει
Ἀχελῶον. ἡμερῶν δέκα καὶ νυκτῶν δύο
Ἐσθ' ὁ παράπλους αὐτῆς. ἔχεται δ' Αἰτωλία,
Ἐν ᾗ πόλις ἀποκεῖται Πλευρὼν, καὶ ἱερὸν
Ἅγιον Ἀθηνᾶς ἐστὶν ὠνομασμένον.
Ἔπειτα Καλυδὼν, εἶτα δ' αἵ τ' Ἐχινάδες
Νῆσοι. ποταμὸς τ' Ἔηνος ἐκ Πίνδου ῥέων.
Οὗτοι Δολόπων οἰκοῦσι πρὸς μεσημβρίαν.
Παράπλους δὲ ταύτης ἐστὶν ἡμέρας μιᾶς,
Εἶτα μετὰ ταύτην ἡ Λοκρὶς καλουμένη,
Ἐν ᾗ πόλις Ναύπακτος· εἶθ' ὑποκείμενος
Λιμὴν μέγας, πόλις τε κολοφῶν. (6) μετὰ δὲ τὴν
Κολοφῶνα ποταμὸς ἐσθ' Ὕλαιτος (7) λεγόμενος.
Τοῦτον δὲ ῥεῖν λέγουσιν ἐξ Αἰτωλίας.

(6) Puta hoc esse oppidum, quod *χάλαιον* a Stephano vocatur Plin. lib. 4. cap. 3. Portus Chaloeon. Legend. Τολοφών. Vide Steph. ,, V.

(7) Forte legendum Πλεῖστος is nam fluvius juxta Cirrham in mare fluebat, de quo Jo. Meursius Attic. lect. 1. 2. c. 2. Paus. Phocicis. Strab. lib. 9. aliique. Vide Isaac. Casaub. et Strab. lib. 9. pag. 179. De Plisto flumine hic Pausanias in Phocicis. Τραπομένῳ δὲ ἐς ἀριστερὰν ἀπὸ τοῦ γυμνασίου (quod erat Delphis) καὶ ὑποκαταβάντι, οὐ πλέον (ἐμοὶ δοκεῖν) ἢ τρία στάδια ποταμός ἐστιν ὀνομαζόμενος Πλεῖστος. οὗτος ὁ Πλεῖστος ἐπὶ κίρραν τὸ ἐπίνειον Δελφῶν καὶ τὴν ταύτῃ κάτεισι θάλασσαν. Meminit et Scholiast. Callimach. Hymn. in Apollinem.

Ὁ πᾶς δὲ παράπλους οὐδ' ὅλης ἔσθ' ἡμέρας.
Οὗτοι κατοικοῦσι δὲ πρὸς μεσημβρίαν
Αἰτωλίας. Λέλεγες τὸ πρὶν κεκλημένοι.
Ἔπειτα Φωκεῖς ἐκ Λελέγων φερόμενοι,
Παρ' οἷς πεδίον Κρισσαῖον, ἀπὸ Κίῤῥας (8) δ' ἄνω
Προσβάντι Δελφῶν πόλις ἄπεσι, καὶ ἱερὸν,
Ἐν ᾧ τὸ μαντεῖον, ὅ, τε Παρνασσὸς, μέγα
Καὶ Σύσκιον ὄρος εἶτα νυμφῶν ἐχόμενον
Κωρύκιον ἄντρον. εἶτ' ἐς' Ἀντικίῤῥα πόλις,
Ποταμός τε κηφισσὸς, ὁ ῥέων ἐκ φώκιδος.
Παράπλους δὲ ταύτης ἡμέρας ἔσθ' οὐχ ὅλης.
Ἐν τῇ μεσογείᾳ δ' ἐςὶ Κυπάρισσος πόλις
Λάρισσά τε, μετ' αὐτὴν Δαυλὶς. ἡ βοιωτία
Χώρα δὲ μετὰ Φωκεῖς ἀπόκειται, κειμένη

(8) Κίῤῥαῖον πεδίον. Joann. Meursius Attic. Lect. lib. 2. c. 2. emendat Harpocrationis Suidae et Moscopuli loca de Cirrha. Κίῤῥα πόλις ἐστὶν ἀπέχουσα Δελφῶν σταδίους τριάκοντα ubi legit ὀγδοήκοντα et Strabon. lib. 9. Κίῤῥα ἐπὶ θαλάττῃ ἱδρυμένη ἀφ' ἧς ἀνάβασις εἰς Δελφοὺς ὀγδοήκοντα που σταδίων. Et observa τὴν ἀνάβασιν signate dici. Ergo Cirrha Delphis aberat intervallo stadiorum LXXX. nempe propter adversum fluvium, contra cum Delphis Cirrham iretur prono flumine non tam longum erat iter, et stadiorum tantum LX. Pausan. Phocicis. puto errare, quia terrestri itinere eo omnino adscendendum erat, cum Delphi ad Parnassum siti essent, neque enim quidquam tale ex Pausaniae verbis colligitur saltem pronum fuisse iter id indicatum. Ἐς δὲ Κίῤῥαν τὸ ἐπίνειον Δελφῶν ὁδὸς μὲν σταδίων ἑξήκοντά ἐστιν ἐκ Δελφῶν, καταβάντι δὲ ἐς τὸ πεδίον ἱππόδρομος τέ ἐστι ita ab adversa quoque parte Delphos adscenditur inquit idem auctor. ἡ δὲ λεωφόρος αὐτόθεν ἡ ἐς Δελφοὺς καὶ προσάντης γίνεται μᾶλλον, καὶ ἀνδρὶ εὐζώνῳ χαλεπωτέρα.

Τῆς Φωκίδος χώρας πρὸς ἕω. κ᾽ ἐστὶν δύο
Ἐπίσημ᾽ ὄρη. τὸ μὲν Ἑλικὼν καλούμενον,
Ἕτερον, Κιθαιρών. εἶτεν Ὠρωπὸς πόλις,
Καὶ τῆς θαλάττης ἀπέχον ἱερὸν οὐ πολὺ
Ἔστ᾽ Ἀμφιαράου, καὶ νεὼς, καὶ τὸ τέμενος,
Αὐλίς τε βιωτῶν πόλις, πρὸς ᾗ λιμὴν,
Κ᾽ Ἀρτέμιδος (9) ἱερὸν ἅγιον, ὅ λέγεται κτίσαι
Ἀγαμέμνων. εἶτ᾽ (10) Ἐμπερέσιον καλούμενον
Ἀκρότατον, εἶτ᾽ Εὔριπος Ἀνθηδὼν δ᾽ ἔχει
Ἀνθηδόνιον τὸν λιμένα, καὶ μετ᾽ οὐ πολὺ
Τάναγρα. κεῖται δ᾽ ἐν μεσογείᾳ πάνυ καλὴ
Πόλις, μεγάλαι θῆβαι, σταδίων τὸ περίμετρον.
Ἔχουσα τετταράκοντα, καὶ προσέτι τριῶν.
Κῶπαι δὲ πόλις, καὶ Ὀρχομενός. εἶτα μετὰ δύο
Πόλις Λεβαδία καὶ ἱερὸν Τροφωνίου,
Ὅπου τὸ μαντεῖον λέγουσι γεγονέναι.
Εἶτ᾽ Ὠκαλέα πόλις ἐστὶ καὶ Μεδεών. μετὰ
Ταύτην ὑπόκειται θεσπειαὶ, κᾆτ᾽ ἐχομένη
Ἡ προσαγορευομένη Πλαταιαί. μετὰ δὲ τὰς
Πόλεις ὑπόκειται Νίσα. μῆκός ἐστι τῆς
Βοιωτίας στάδι᾽, ὡς λέγεται, πεντακόσια,
Διακόσια καὶ ἑβδομήκοντ᾽ ἐστὶ τὸ πλάτος.

(9) Describitur hoc Templum a Pausania in Beoticis. De Dianae cultu apud Boeotes it. Plutarchus in Aristid. cui aras, Statuasque in omnibus Foris erectas fuisse meminit.

(10) Leg. εἶτεν εἰρὲς. vel ἐρὲς Suidas. Plin. Hyreseon. Vide Steph. ὑρία et Strab. lib. 9. pag. 404. Εἰλέσιον. Dicaearchus ἐν τοῖς περὶ τὰς εἰς Τροφωνίου καταβάσεως citatur ab Athenaeo.

Ποταμοὺς δ' ἔχει, τὸν μὲν λεγόμενον Ἰσμενὸν,
Ἕτερον Ἄσωπον, πεδί' εὔυδρα παρακείμενα.
Ἔστιν δ' ἔπειτα χώρα Μεγαρέων. ἐστί τε
Ἐντεῦθεν ἀρχὴ τῆς Πελοποννήσου. λιμὴν
Χυτὸς (11) ὑπόκειται, καὶ Λέχαιον λεγομένη πόλις. (12)

Κρήτη.

Κρήτη τίς ἐστι κατὰ κύθηρα κειμένη
Νῆσος περίκλυτος, ἔστι δ' αὐτῆς τὸ μέγεθος
Δύο καὶ (13) χιλίων που σχεδὸν
Σταδίων. ἁπασῶν δ' ἔστι παλαιοτάτη,
Στενὴ δὲ τελέως. ἐν δὲ ταύτῃ τρία γένη
Ἀποικίας (14) ἔσχηκεν Ἑλλήνων, τὸ μὲν
Λακεδαιμονίων, ἔπειτεν Ἀργείων, τό, τε

(11) Philost. pag. 804. Χυτῷ λιμένι παρ' Ἀπολλωνίᾳ. χυτὸς λιμὴν Κυζίκου. χυτὸς δὲ καλεῖται ὁ περικλεισθεὶς καὶ λίθοις οἰκοδομηθεὶς, καὶ μὴ αὐτοφυὴς ὤν. καλοῦνται δὲ οὕτω καὶ ὁ λιμὴν ἔχων καὶ ἄστιν ἤγουν σκαθαρσίαν,, Χώματα Graeci vocant munimenta prorsus et χηλὰς. Latini pilas et moles appellant, unde posteriores Graeci barbara voce Μώλους, ut adnotavit Joann. Meursius in Lex. Graec. Barb. Ovid. Metam. lib. XI. fab. 10.

.... adjacet undis
Facta manu moles, quae primas aequoris undas
Frangit et incursus quae praedelassat aquarum.

(12) Hic Peloponnesi Descriptio desideratur, quam hoc opusculo comprehendisse se ipse auctor fatetur versu 15.

(13) In Aug. Edit. πεντακόσια. Legend. omnino χιλίων id enim et versus et rei veritas requirit, vide Strabonem lib. 10. p. 474.

(14) Vide omnino Etymolog. voce Τριχάϊκες. Eundem de Creta locum citat Strabo. Lib. 10. pag. 475.

Ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων. ἔχει δὲ βάρβαρα,
Αὐτόχθονα γένη, φασὶ δ' ἐν Κρήτῃ πόλιν
Εἶναι Φαλάσαρνα, κειμένην πρὸς ἥλιον
Δύνοντα, κλειστὸν λιμέν' ἔχουσαν, καὶ ἱερὸν
Ἀρτέμιδος ἅγιον, καὶ καλεῖσθαι τὴν θεὸν,
Δίκτυναν. εἶτεν Ἀγγαραίαν λεγομένην
Ἐν μεσογείᾳ. κἄπειτα Κνωσσὸν ἐχομένην.
Καὶ πρὸς νότον Γόρτυναν. ἄλλαι δ' εἰσὶν ἐν
Κρήτῃ πόλεις, ἃς ἐστὶν ἐργῶδες φράσαι,
Ποταμοὺς δ' ἔχει Λήθαιον, εἶτα λεγομένους
Διδύμους, ἔπειτα Μαινόμενον. εἶτ' ἐχόμενον
Κερδισὸν, Ἀμφιμέλαν τε καὶ Μεσσάπολιν, (15)
Ὄρος τὲ Δικτύναιον (16) ἐπὶ δυσμὰς φέρον,

Κυκλάδες.

Τὰς δὲ Κυκλάδας νήσους ὁρῶμεν κειμένας
Ὑπὲρ Γεραίστου. πρὸς δὲ τὴν μεσημβρίαν
Ὄυσας ἐπ' Εὐβοίᾳ, περιεχούσας δὲ τὸ
Πέλαγος, τὸ Μυρτῷον λεγόμενον, ἔτι δὲ καὶ
Τῆς Ἀττικῆς χώρας μετεχούσας παντελῶς.
Ἐγγὺς Κέως πρώτη τετράπολις, Σούνιον
Νῆσος ὑπόκειται καὶ λιμὴν. ἔχεται Κύθνος
Νῆσος, πόλις τ' εἶτεν Σέριφος (17) καὶ λιμὴν,
Ἔπειτα Σίφνος, καὶ Κίμωλος ἐχομένη,

(15) Μασσαλία. Ptolem. Μεσσάπ. Scilac.

(16) ἡ Δίκτη id.

(17) Stephan. est μία τῶν Σπυράδων.

Ἔχουσα λιμένας β' μετὰ ταύτην δ' ἐστὶν ἡ
Δῆλος ἱερὰ νῆσος λεγομένη, καὶ λιμήν.
Νεὼς τ' Ἀπόλλωνος, εἶτεν ἐχομένη
Μύκονος. μετὰ ταύτην Τῆνος ἐστὶ καὶ λιμήν.
Ἄνδρός τε νῆσος, καὶ κατὰ Γέραιστον λιμήν.
Αὗται μὲν εἰσι Κυκλάδες, (18) ἕτεραι λεγόμεναι
Σποράδες. ἐν αἷς Κίμωλος. εἶτεν οὐ πολὺ
Ἀπέχουσα θῆρα νῆσος, εἶτεν ἐχομένη
Ἴος, εἶτα Νάξος. μετὰ ταύτην Πελαγία,
Σκύρος, κατὰ Εὔβοιαν δ' ὁρῶμεν κειμένην
Αὐτὴν ἀπὸ ταύτης ἐστὶν ἀπέχουσ' οὐ πολὺ
Νῆσος Πεπάρηθος (19) ἡ Τρίπολις καλουμένη.

ΒΙΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

....Ἐντεῦθεν εἰς τὸ Ἀθηναίων ἔπεισιν ἄστυ. ὁδὸς δὲ ἡδεῖα (1), γεωργουμένη πᾶσα (2), ἔχουσα τῇ

(18) Haec in Augustana Editione soluta oratione per librariorum inscitiam expressa sunt.

(19) Steph. μία τῶν κυκλάδων. Harpocrat. νῆσός ἐστιν αὕτη οὐκ ἄποθεν Εὐβοίας –

(1) Athenaeus lib. 13. p. 594. citat simile quid de via sacra Athenas ducente ex Dicaearchi Libro de descensu in antrum Trophonii.

(2) Pausanias in Atticis. De Atheniensium agro. Aristophanes in nubibus. Ἔλθωμεν, λίπαραν χθόνα Πάλλαδος, εὔανδρον γᾶν. Ibi vetus Scholiastes. λιπαρὰς Ἀθήνας οὐκ ἀπεικότως καλοῦσι. μάλιστα μὲν καὶ διὰ τὸ δόξαι πλουτεῖν τὴν πόλιν. ἔπειτα δέ ἐστοι καὶ διὰ τὴν τῶν ἡμέρων τροφῶν εὕρεσιν, παρὰ οἷς ἔτι καὶ νῦν τὸ λιπαρὸν τῆς ἐλαίας φυτὸν δείκνυται. ἄλλως „ λιπαρὰν εὐθαλῆ τὴν πᾶσι κομῶσαν. Πίνδαρος λιπαραὶ καὶ ἀοίδιμαι Ἑλλάδος ἔρεισμα κλειναὶ Ἀθάναι. εὔανδρον δὲ τὴν ὑπ' ἀρίστων ἀνδρῶν

ὄψει φιλάνθρωπον. ἡ δὲ πόλις, ξηρὰ πᾶσα, οὐκ εὔυδρος (3). κακῶς ἐῤῥυμοτομημένη διὰ τὴν ἀρχαιότητα. αἱ μὲν πολλαὶ τῶν οἰκιῶν, εὐτελεῖς, ὀλίγαι δὲ χρήσιμαι (4). ἀπιστηθείη δ' ἂν ἐξαίφνης ὑπὸ τῶν ξένων θεωρουμένη, εἰ αὐτή ἐστιν ἡ προσαγορευομένη τῶν Ἀθηναίων πόλις. μετ' οὐ πολὺ πιστεύσειεν ἄν τις· ᾧδε ἦν τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ κάλλιστον θέατρον, ἀξιόλογον, μετὰ καὶ θαυμαστὸν Ἀθηνᾶς ἱερὸν, πολυτελὲς, ἀπόβιον (5), ἄξιον θέας. ὁ καλούμενος Παρθενὼν ὑπερκείμενος τοῦ θεάτρου μεγάλην κατάπληξιν ποιεῖ τοῖς θεωροῦσιν. Ὀλύμπιον, ἡμιτελὲς μὲν, κατάπληξιν δ' ἔχον τὴν τῆς οἰκοδομίας ὑπογραφὴν. γενόμενον δ' ἂν βέλτιστον εἴπερ συνετελέσθη. γυμνάσια τρία (6), Ἀκαδημία, Λύκειον, Κυνόσαργες (7). πάντα κατάδενδρά τε καὶ τοῖς ἐδάφεσι ποώδη. ἑορταὶ παντοδαπαὶ (8) φιλοσόφων παντοδαπῶν, ψυχῆς ἀπάται καὶ ἀνάπαυσις. σχολαὶ πολλαὶ, θέαι συνεχεῖς. τὰ γινόμενα ἐκ τῆς γῆς

παροικουμένων. πολυήρατον δὲ πᾶσιν ἐράσμιον. Ubi mox alia subjunguntur de Atheniens. religione. De qua vide Enstath. lib. 1. de Amore Ismen.

(3) πόλιν ἄνυδρον urbem ab aquis sterilem appellat Apulejus lib. 1. metam. pag. 145.

(4) Joann. Meurs. lib. de fort. Athen. cap. 3. de luteis aedib. Xenophon liber de reditibus.

(5) Forte ἀπόβλεπτον quod Hesych. et ἔνδοξον vel ὑπέρβιον hoc est μέγα καὶ θαυμαστὸν.

(6) Ἀκαδεμία vide Harpocration.

(7) Vide epigram. Charmi apud Athenaeum. Lib. 13. pag. 609. Vida Strab. lib. 14. de Tarso pag. 673., ubi eam cum Athenis comparat.

(8) De festorum multitudine praeclarus est Xenophontis locus lib. de Repub. Atheniens., qui omnino huic facit. De Philosophorum conviviis vide Aelianum lib. 2. cap. 15. Vide etiam Plutarc. lib. de exilio.

πάντα, ἀτίμητα καὶ πρῶτα τῇ γεύσει (9). μικρῷ δὲ σπανιώτερα. (10) ἀλλ' ἡ τῶν ξένων ἑκάστου οἰκειουμένη ταῖς ἐπιθυμίαις εὐάρμοστος διατριβὴ, περισπῶσα τὴν διάνοιαν ἐπὶ τὸ ἀρέσκον, λήθην τῆς ἀποδημίας (11) ἐργάζεται. ἔστι δὲ ταῖς μὲν θέαις ἡ πόλις καὶ σχολαῖς τοῖς δημοτικοῖς ἀνεπαίσθητος λιμὸς, λήθην ἐμποιοῦσα τῆς τῶν σίτων προσφορᾶς. ἐφόδια δὲ ἔχουσιν (12) οὐδε-

(9) Sic de Sicilia Solinus cap. XI. Quidquid Sicilia gignit sive soli sive hominis ingeniis proxima est iis quae optima judicantur. Vide omnino locum Antiphronis apud Athenaeum lib.3.pag.74.75. Lyncei epistolam citat, quae fructus Athenis nascentes cum Rhodiacis comparat. τὸ εὔκαρπον Atticae insigniter commendat Plato in Critia in fine. Demosthenis in Philip. IV. εἰ τοίνυν τὸ τῶν ὠνίων πλῆθος ὁρῶντες καὶ τὴν εὐετηρίαν τὴν κατὰ τὴν ἀγορὰν,

Attica Regio prima omnium fruges protulit vide etiam Demosth. λόγῳ ἐπιταφίῳ. Praeclarus etiam est locus apud Photium Anonymi Scriptoris de vita Pythagorae p.289. de Atheniensium ingeniis aere et agro. M. Antonin. lib. V. de vita sua. 'Ευχὴ 'Αθηναίων: ὗσον ὗσον, ὦ φίλε Ζεῦ, κατὰ τῆς ἀρούρας τῆς 'Αθηναίων καὶ τῶν πεδίων,, Plue Plue, bone jupiter, in agros camposque Atheniensium ,,. Meminit quoque hujusmodi precum Atheniensium Proclus in Timaeum. αἱ τῶν εὐδηνιῶν ἀνέμων εὐχαὶ παρ' 'Αθηναίοις πρὸς τούτους ἐγίνοντο τοὺς θεούς.

(10) (σπανιώτερα) Galen. προτρεπτικῷ λόγῳ., ὅπου καὶ τῶν 'Αθηναίων αὐτῶν μέχρι πόῤῥω τοὔνομα πεφοίτηκεν, οὐ διὰ τὴν τῆς γῆς ἀρετὴν, λεπτόγεως γὰρ, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐν αὐτῇ φύντας. Xenophon. lib. VI. dicit Athenienses laborare frumenti inopia nisi aliunde sibi compararent ,, τούς τε μὲν ναύτας τρέφειν πότερον ὑμᾶς ἱκανωτέρους εἰκός ἐστι, τοὺς δὲ ἀφθονίαν, καὶ ἄλλοσε σῖτον ἐκπέμποντας, ἢ 'Αθηναίους, τοὺς μεθ' αὐτοῖς ἱκανὸν ἔχοντας, ἂν μὴ πρίωνται.

(11) δουλείας Edit.Aug. potius ξενίας. Peregrinatio ξενία. Glossar. Hesych.

(12) ἐφόδια δὲ ἔχουσιν. Ita verum omnino τὰ χρήματ' ἀνθρώποισιν εὑρίσκει φίλους. pe-

μία τοιαύτη πρὸς ἡδονήν. (13) καὶ ἕτερα δὲ ἡ πόλις ἡδέα ἔχει καὶ πολλά. καὶ γὰρ αἱ σύνεγγυς αὐτῆς πόλεις προάστεια τῶν ἀθηναίων εἰσίν. ἀγαθοὶ δὲ οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν παντὶ τεχνίτῃ περιποιῆσαι δόξαν μεγάλην ἐπὶ τοῖς ἐντυγχανομένοις, ἐκβαλόντες τὰς εὐημερίας, θαυμαστὸν πλινθίνων (14) ζώων ἀνδρώπῳ διδασκάλιον. τῶν δὲ

enniam multum posse Athenis testatur Xenoph. lib. de Repub. Athen. Apud Athen. lib. 14. βριγυνδαρίδας ἰσχάδας τῷ μὲν ὀνόματι βαρβαρίζειν, ταῖς δὲ ἡδοναῖς οὐδὲν ἧττον τῶν Ἀττικῶν ἀττικίζουσιν. Graecorum luxuria. Cicer. pro Flacco. Horatius Graecari. ibi vetus Interp. Luxuriari. De Populi Atheniensium deliciis, epulis, Gymnasiis, lavacris, vide Xenoph. praeclarum libr. de Repub. Atheniens. „ Plutarch. praefat. in vita Demosth. et Cic. recte censet τὰς τέχνας πρὸς ἐργασίαν ἢ δόξαν συνισταμένας ἐν ταῖς ἀδόξοις καὶ ταπειναῖς πόλεσιν ἐναπομαραίνεσθαι. Thucidides lib. I. scribit Athenienses primos omnium Graecorum deposito ferro, sive intermissa latrocinandi consuetudine ad delicatius, sive mollius vivendi genus transiisse. Verba ejus haec sunt „ ἐν τοῖς πρῶτοι δὲ Ἀθηναῖοι τόν δὲ σίδηρον κατέθεντο, καὶ ἀνειμένῃ τῇ διαίτῃ ἐς τὸ τρυφερώτερον μετέστησαν.

(13) εὐδημία τοιαύτη πρὸς ἡδονήν) Affluebat enim urbs omnium rerum copia, quae aut usui necessaria essent aut ad luxum voluptatemque a quoquam expeti possent. Qua de re sufficiat unicum Xenoph. locum adnotasse ex libro de Repub. Atheniens. Quod si etiam quorundam facienda est mentio primum propter Imperium maris Athenienses ex commerciis mutuis varios epulandi mores invenerant. Quidquid rei in Sicilia, vel in Italia, vel in Cypro, vel Aegypto, vel Lydia, vel Ponto, vel Peloponneso vel alibi erat, haec omnia in unum congesta sunt propter maris imperium.

(14) Potius λιθίνων ζῴων in versu Philemonis, apud Athenaeum lib. 13. p. 606. vide in Aristotelis testamento apud Laertium p. 117. animalia e lapide 4. cubitorum vertunt, ζῷα λίθινα τετραπήχη, locus huic illustrando apprime facit.

ἐνοικούντων, οἱ μὲν αὐτῶν ἀττικοὶ, οἱ δὲ ἀθηναῖοι. οἱ μὲν ἀττικοὶ, περίεργοι ταῖς λαλιαῖς (15), ὕπουλοι, συκοφαντώδεις (16), παρατηρηταὶ τῶν ξενικῶν

(15) λαλεῖν ἄριστος ἀδυνατώτατος λέγειν. Eupolis apud Gellium lib. 1. cap. CXV. Attici et Athenienses. Per Atticos populus intelligendus est omnisque vulgus. Per Athenienses, qui optimates vocantur. Vide Xenophon. de Repub. Athen., quamvis etiam multi ex populo sub horum numero comprehendi debeant, nam ut Xenophon ibidem loquitur, quum nonnulli natura sint ex plebe, idque re ipsa, non tamen indole plebeja praediti sunt. Sic Romani. et Romanenses, sive *Romaneschi*. Cicero II. de Orat. „ vel potius inepte loquaces. „ Ineptus qui aut tempus quid postulet non videt aut plura loquitur, aut sese ostentat ec. Inspiciendusque locus in 1. de Orat. Graeci alicujus quotidianam loquacitatem „ sine usu ibis alieni Graeco ocioso et loquaci. „ Eleganter hujusmodi hominem dipingit Phoedrus elegans ille fabulator lib. 3. p. 58., qui garrulum appellat et molestum intempestive, qui occupato adluserit. De loquacitate Athen. extant etiam Eubuli versus apud Athen. lib. 10.

Πονεῖν μὲν ἄμμες, καὶ φαγεῖν
 μὲν ἄνδρικοι
Καὶ καρτερῆσαι, τοὶ δ' Ἀθηναῖοι
 λέγειν,
Καὶ μικρὰ φαγέμεν, τοὶ δὲ Θηβαῖοι μέγα.
Sumus ad bibendum atque ad
 vorandum strenui,
In his valemus. Athenienses dicta
Prompti edere pauca, multa
 Thebani solent.

Ita Lucianus Navigio sive de votis. ὦ τοσοῦτοι Ἀθήνησι καλοὶ ἔπονται, πάντες ἐλεύθεροι, στωμύλοι τὸ φθέγμα παλαίστρας ἀναπνέοντες. De Oratorum licentia Athenis vide Cleonis Oration. lib. 3. apud Thucidid. et Xenophont. de Repub. Athen. Ibidem de Poetarum licentia in Theatro.

(16) Platonis lib. 1. de legibus vide, et etiam Aelianum var. hist. lib. 3. cap. 36. et Plautum Men. Hinc ea crimina in optimates et in benemeritos ingratitudo, de qua Valerius Max. et Xenophon de Republica: ἀττικὴ πίστις aliaque proverbia hinc orta apud Suidam aliosque. Hoc vitium in

βίων. οἱ δὲ ἀθηναῖοι μεγαλόψυχοι, ἁπλοὶ τοῖς τρόποις, (17) φιλίας γνήσιοι φύλακες. Διατρέχουσι δὲ τινες ἐν τῇ πόλει λογογράφοι (18), σείοντες τοὺς παρεπιδημοῦντας καὶ εὐπόρους τῶν ξένων. οὓς ὅταν ὁ δῆμος λάβῃ, σκληραῖς περιβάλλει ζημίαις. οἱ δὲ εἰλικρινεῖς ἀθηναῖοι, δριμεῖς τῶν τεχνῶν ἀκροαταὶ, διὰ τὰς συνεχεῖς . . . . (19) τὸ καθόλου δ' ὅσον αἱ λοιπαὶ πόλεις πρός τε ἡδονὴν καὶ βίου διόρθωσιν (20) τῶν ἀγρῶν διαφέρουσι, τοσοῦτον τῶν λοιπῶν πόλεων ἡ τῶν ἀθηναίων παραλάττει. φυλακτέον δ' ὡς ἔνι μάλιστα τὰς ἑταίρας (21), μὴ λάθῃ τις ἡδέως ἀπολόμενος. ὁ στίχος Λυσίππου.

Atheniensibus etiam gravissime in sacris litteris perstringitur. Act. VI. v. 21.

(17) ἁπλοῖ ec. Simplex homo apud Ciceronem purus, candidus, atque sincerus, et simplicis amicus, idest rudes qualis in pueritia, ut apud Martial. lib. 10. *Simplicibus dilectus ab annis*. Hoc est a pueritia.

(18) Λογογράφοι illi aliis nomine Σοφισταὶ vocabantur. Est vero Σοφιστὴς teste Suida ἀπατεὼν παρὰ τὸ σοφίζεσθαι ὅ ἐστι λόγοις ἀπατᾶν. Vide omnino Platonis Phoedrum pag. 257. λογογράφους ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τοὺς ἐπὶ μισθῷ λόγους γράφοντας. ἦσαν γάρ τινες τῶν ῥητόρων λόγους τοῖς λέγουσιν εἰς τὰ δικαστήρια. ῥήτορας δὲ ἔλεγον τοὺς δι ἑαυτῶν λέγοντας.

(19) Rittersh. supplet σχολὰς, ἢ ὁμιλίας, ἢ ἀσκήσεις.

(20) De elegantia Graecorum Corn. Nepos. Cicero. De Atheniensium elegantia plena sunt omnium antiquorum scripta encomiorum hujus urbis, quae nunc non libet conquirere, unicus Athenaei locus erit instar omnium, qui τὴν Ἀθηναίων πόλιν, τὸ τῆς Ἑλλάδος Μουσεῖον appellat, ἣν ὁ μὲν Πίνδαρος Ἑλλάδος ἔρεισμα ἔφη. Θουκυδίδης δ' ἐν τῷ εἰς Εὐριπίδην ἐπιγράμματι, Ἑλλάδος Ἑλλάδα, ὁ δὲ Πύθιος ἑστίαν καὶ Πρυτανεῖον τῶν Ἑλλήνων.

(21) De multitudine Meretricum Athenis Athenaeus lib. 13. p. 583. Vide omnino Aelianum. Lib. Ubi Isocrates Athenam urbem meretrici comparat.

Εἰ μὴ τεθέασαι τὰς ἀθήνας, στέλεχος εἶ.
Εἰ δὲ τεθέασαι, μή τεθήρευσαι δ', ὄνος.
Εἰ δ' εὐαρεστῶν ἀποτρέχεις, κανθήλιον. (22)
Αὕτη πόλις ἔσθ' Ἑλληνὶς ἡ ῥόδοις δισσὴν ἴσην
Εὐωδίαν ἔχουσα, καὶ ἅμ' ἀηδίαν,
Τὰ γὰρ ἁλίεια μεγάλην μ' εἰς χολὴν ἄγει,
Τὸ δὲ ἁλιακὸν ἔθος με μαίνεσθαι ποιεῖ.
Ὅταν δὲ τὴν λευκὴν τίς αὐτῶν πράσως
Ἀλιακὸν εἶναι στέφανον εἴπῃ, πνίγομαι (23)
Οὕτως ἐπ' αὐτοῖς, ὥστε μᾶλλον ἂν θέλειν
Ἀποκαρτερεῖν, ἢ ταῦτ' ἀκούων καρτερεῖν.
Τοιοῦτο τῶν ξένων τι καλεῖται σκότος.

Ἐντεῦθεν εἰς Ὠρωπὸν διὰ Δαφνιδὸν, (24) καὶ τοῦ Ἀμφιαράου Διὸς ἱεροῦ ὁδὸν ἐλευθέρῳ βαδίζοντι σχεδὸν ἡμέρας πρόσαντα· ἀλλ' ἡ τῶν καταλύσεων πολιπληθία, τὰ πρὸς τὸν βίον ἔχουσα ἄφθονα, καὶ ἀναπαύσεις, κωλύει κόπον ἐγγίνεσθαι τοῖς ὁδοιποροῦσιν. ἡ δὲ πόλις τῶν Ὠρωπῶν οἰκία θηβῶν ἐστὶ, μεταβολῶν ἐργασία, (25)

(22) Suidas κανθήλιος. βραδὺς νωθρὸς. ἢ ὄνος μέγας.

(23) Πνίγομαι. eodem modo Alexis Comicus apud Athena. lib. VII. de piscatoribus τοὺς δ' ἰχθυοπώλας τοὺς κάκιστ' ἀπολουμένους

Ἐπὰν ἴδω κάτω βλέποντας, τὰς δ' ὀφρῦς
Ἔχοντας ἐπάνω τῆς κορυφῆς, ἀποπνίγομαι.

et mox

Ταῦτ' οὐχὶ πικρότερ' ἐστιν αὐτῆς τῆς χολῆς

(24) Fortasse Δελφινίου. Erat is portus qui ἱερὸς λιμὴν vocabatur in principio Boeotiae juxta Atticam XX. stadiis Oropo distans. Ὠρωπὸς δὲ ὁδὸς vide Strabonem lib. 9. pag. 218. teste Pausania Attica distabat Oropo duodecim stadiis.

(25) Lege elegantem Plutarchi Librum περὶ τοῦ μὴ δεῖν δα-

τελωνῶν ἀνυπέρβλητος πλεονεξία (26) ἐκ πολλῶν χρόνων ἀνεπιθέτῳ τῇ πονηρίᾳ συντεθραμμένη, τελωνοῦσι γὰρ καὶ τὰ μέλλοντα πρὸς αὐτοὺς εἰσάγεσθαι. οἱ πολλοὶ αὐτῶν τραχεῖς ἐν ταῖς ὁμιλίαις, τοὺς συνετοὺς ἐπανελόμενοι, ἀρνούμενοι τοὺς Βοιωτοὺς, ἀθηναῖοι εἰσὶ βοιωτοί (27). οἱ στίχοι Ξένονος.

Πάντες τελῶναι (28), πάντες εἰσὶν ἅρπαγες.

Κακὸν τέλος γένοιτο τοῖς Ὠρωπίοις.

Ἐντεῦθεν εἰς Τάναγραν (29) στάδια ρλ'. ὁδὸς δι' ἐλαιο-

νεῖξεσθαι, ubi hoc hominum genus egregie depingitur. ἐργασίαν δανειστικὴν vocat Theophrast. in charact. c. 23.

(26) Antiphanes apud Athenaeum lib. 3. pag. 108. Ἄνθρωπος ἀνυπέρβλητος εἰς πονηρίαν. πανουργία hoc vitium vocatur. vide append. ad Andronicum Rhod. pag. 755.

(27) Thucidides lib. 2. Oropios vocat Ἀθηναίων ὑπηκόους. Strabo quoque meminit lib. 1. in fine belli gesti inter Athenienses ac Boeotes de Oropo διὰ τὰς τῶν ὅρων ἀγνοίας, hinc alii Boeotiae alii Atticae tribuuntur. Noster genere Boeotos facit jure Athenienses. Pausan. Attic. τὴν δὲ γῆν τὴν Ὠρωπίαν μεταξὺ τῆς Ἀττικῆς καὶ Ταναγρικῆς Βοιωτίαν τὸ ἐξαρχῆς οὖσαν, ἔχουσιν ἐφ' ἡμῶν Ἀθηναῖοι. Addit datum fuisse ipsis a Philippo post captas Thebas, quamvis ipsi diu bellum gessissent ante de eo, quibus subjungit, ἡ μὲν οὖν πόλις ἐστὶν ἐπὶ θαλάττης μέγα οὐδὲν ἐς συγγραφὴν παρεχομένη.

(28) πάντες τελῶναι. Ita Aristophanes in Equitibus haec quoque conjungit

Παῖς παῖε τὸν πανοῦργον καὶ ταραξιππόστρατον,
Καὶ τελώνην, καὶ φάραγγα, καὶ Χάρυβδιν ἁρπαγῆς,
Καὶ πανοῦργον, καὶ πανοῦργον.

Ubi Scholiastes. Καὶ τελώνην) διεβέβλητο τὸ τοῦ τελώνου ὄνομα, ὡς καὶ τοῦ Κλέωνος ὄντος τελώνου, καὶ ὑπὲρ τὸ τέλος τελοῦντος.

(29) Tanagram et Thespias solas ex omnibus Boeotiae urbibus suo tempore superfuisse testatur Strabo lib. 9. pag. 403.

φύτου καὶ συνδένδρου χώρας, παντὸς καθαρεύουσα τοῦ ἀπὸ τῶν κλοπῶν φόβου. ἡ δὲ πόλις τραχεῖα μὴν καὶ μετέωρος, λευκὴ δὲ τῇ ἐπιφανείᾳ καὶ ἀργιλλώδης. τοῖς δὲ τῶν οἰκιῶν προθύροις (30) καὶ ἐγκαύμασιν ἀναθεματικοῖς κάλλιστα κατεσκευασμένη. καρποῖς δὲ τοῖς ἐκ τῆς χώρας σιτικοῖς οὐ λίαν ἄφθονος, οἴνῳ δὲ τῷ γινομένῳ τὴν Βοιωτίαν πρωτεύουσα. οἱ δὲ ἐνοικοῦντες ταῖς μὲν ουσίαις (31) λαμπροὶ, τοῖς δὲ βίοις λιτοί. (32) πάντες γεοργοὶ, οὐκ ἐργάται. δικαιοσύνην, πίστιν, ξενίαν ἀγαθοὶ διαφυλάξαι. τοῖς δεομένοις τῶν πολιτῶν καὶ τοῖς στιχοπλανήταις (33) τῶν ἀποδημητικῶν, ἀφ' ὧν ἔχουσιν, ἀπαρχόμενοί (34) τε καὶ ἐλευθέρως μετα-

(30) προθύροις) Latini vestibulum vocant, de qua voce vide Bernardinum Baldum de significatione verb. Vitruvian. Ea a Graecis varie ornari solita fuisse etiam ex Hom. notum, qui Ἰλιαδ β'. καὶ Ὀδυσ. χ'. ἐνώπια παμφανόωντα, quem locum Hesychius ita explicat. ἐνώπια τὰ κατ' ἄντικρυ τῶ πυλῶνος φαινόμενα μέρη, ἃ καὶ διεκόσμουν ἕνεκα τῶν παριόντων. Rectius omnino quam Eusthatius, cujus haec sunt verba ad locum Iliad. Ἐνώπια πολλοὶ μὲν τοὺς παρο-δίους τῆς οἰκίας λέγουσι τοίχους, τουτέστι τοὺς ἄντικρυ τῆς εἰσόδου οἳ ἐν ὀφθαλμοῖς εἰσι τῶν παροδευόντων ἔξωθεν διὸ καὶ παμφανόωντα τὰ τοιαῦτα. idem παμφανόωντα, λαμπρὸν, πάντοθεν λάμποντα. Cratinus teste Polluce vocavit πρόθυρα πολυποίκιλα.

(31) Elegantissimi sunt versus Euripidis Καπανεὺς ὅδ' ἐστιν. Quos Athenaeus adducit lib. 4. pag. 159.

(32) λιτὸς ἁπλοῦς, ψιλοὺς εὐτελὴς Hesych. Non sunt ostentatores divitiarum, non sumtuosi, divitiae nullam pariunt apud ipsos luxuriam Phocilid. sunt λιταὶ τραπέζαι. Epicurus in Epistol. λιτοὶ χυλοὶ. Cic. tenuissimum victum vertit et exquisitissimis cibis opponit. Hesych. λιτοβόρος εὐτελῶς τραφεὶς. idem λιτοδιαίτος vocatur.

(33) Suidas πλανήτης ξένος ὁ τῇ δε, κακεῖσε περινοστῶν.

(34) Suidas ἀπάρχεσθαι. τὸ

διδόντες. ἀλλότριοι πάσης ἀδίκου πλεονεξίας, καὶ ἐνδιατρίψαι δὲ ξένοις ἀσφαλεστάτη πόλις τῶν κατὰ τὴν Βοιωτίαν. ἄπεστι γὰρ αὐθέκαστός τε καὶ παραύστηρος μισοπονηρία (35), διὰ τὴν τῶν κατοικούντων αὐτάρκειάν τε καὶ φιλεργίαν. προσπάθειαν γὰρ πρός τι γένος ἀκρασίας ἥκιστα ἐν ταύτῃ τῇ πόλει κατενόησα, δι᾽ ἣν ὡς ἐπιτοπολὺ τὰ μέγιστα γίνεται ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἀδικήματα. οὗ γὰρ βίος ἐστὶν ἱκανὸς προσπάθεια πρὸς κέρδος (36) οὐ φύεται, χαλεπὸν παρὰ τούτοις ἐγγίνεσθαι πονηρίαν.

Ἐντεῦθεν εἰς Πλαταιὰς στάδια σʹ. ὁδὸς ἡσυχῇ μὲν ἔρημος, καὶ λιθώδης, ἀνατείνουσα δὲ πρὸς τὸν Κυθαιρῶνα. (37) οὐ λίαν δὲ ἐπισφαλής. ἡ δὲ πόλις κατὰ τὸν κωμῳδιῶν ποιητὴν Ποσείδιππον.

τοῖς ἀγύρταις ἀργύριον ἐμβάλλειν Hesych. ἀπάρχεσθαι μεταδιδόναι.

(35) Huic opponitur φιλοπονηρία, cujus characterem scripserat Theoprastus, sed is temporis vitio nobis periit. Xenophon in Convivio. Quibus maxime praesentia satisfaciunt, ii minime aliena concupiscunt.

(36) Vide egregia verba Aristotelis apud Agell. lib.20. c.4.

(37) Radices Cithaeronis(τὰς ὑπωρείας τοῦ Κυθαιρῶνος) juxta Plateas in campum procul excurrere egregie paret ex Aristide Plutarchi, ubi Eleusinium Templum ad radices ejus describitur, asperitatisque horum locorum idem auctor eodem loco meminit, scribens Mardonium clivosa equitatum Graecis misisse Καθεζομένοις ὑπὸ τὸν πρόποδα τοῦ Κυθαιρῶνος ἐν χωρίοις ὀχυροῖς καὶ πετρώδεσι. Herodotus lib. II. τὰς ἐκβολὰς τὰς Κυθαιρωνίδας vocat αἱ ἐπὶ Πλαταιέων φέρουσι. Has Boeotii τρεῖς κεφαλὰς vocabant. Attici δρυὸς κεφαλάς, ut ibidem testatur. In Platensi pugna describenda Sophisti se exercebant Cic. I. Offic. Plutarch. praec. polit. Lucian. ἐν ῥητορ. διδασκ. ec.

Ναοὶ δύο εἰσὶ, καὶ στοὰ, καὶ τοὔνομα,
Καὶ τὸ βαλανεῖον, καὶ τὸ Συράμβου κλέος.
Τὸ πολὺ μὲν ἀκτὴ, (38) τοῖς δ' ἐλευθέροις πόλις. (39)

οἱ δὲ πολῖται οὐδὲν ἕτερον ἔχουσι λέγειν, ἢ ὅτι Ἀθηναίων εἰσὶν ἄποικοι, καὶ ὅτι τῶν Ἑλλήνων καὶ Περσῶν παρ'

Strabo lib. 9. pag. 411. Πλαταιαὶ δὲ ὑπὸ τῷ κιθαιρῶνι εἰσὶ, μεταξὺ αὐτοῦ καὶ θηβῶν κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν εἰς Ἀθήνας καὶ Μέγαρα. Itaque videtur via per radicee Cytheronis montis duxisse non nihil quum Strabo supra quoque in aequor illud maxime camporum procurisse dixit quod circa Thebas est.

(38) τὸ πολὺ μὲν ἀκτὴ. Veram ego hujus versus mentem hanc esse existimo, reliquo quidem tempore urbem hanc fuisse vacuam et desertam, imo non urbem sed littus et solitudinem meram, aut ut Graeci loqui amant πάσης ἠιόνος ἐρημοτέραν. Eleutheriis vero, quod festum quinto anno quoque Jovi Eleuther. sive liberatori teste Paus., aliisque celebrabant, urbem fuisse satis populosam, propter maximam hominum frequentiam, qui confluebant ad cursus et certamina, quibus maxima praemia proponebantur. Quare legendum τοῖς δὲ Ἐλευθερίοις πόλις. Vide Pausan. princip. Boeotic. de iisdem Eleutheriis Strabo lib. 9. pag. 412. Similis Comici Poetae versus affertur a Strabone de Megalopoli Arcadica, Ἐρημία μεγάλη ἐστὶν ἡ Μεγαλόπολις. Ejusdem cum hoc nostro sensu Harpocr. Ἐλευθέριος Ζεύς.

(39) De Eleutheriorum festo it. prolixe J. Meursius Graeciae feriatae lib. 3. Urbem totam a Thebanis excissam fuisse solis templis exceptis Pausanias princip. Boeoticor. Templa duo maxime insignia idem commemorat alterum Junonis, quae Κυθαιρωνία Ἥρα a Plutarcho vocatur in Aristide, quod idem esse puto Τὸ Ἡραῖον, Junonis Templum vocat Herodotus lib. 9. τὸ δὲ πρὸ τῆς πόλεώς ἐστι τῆς Πλαταιέων: alterum Minervae. Hoc Templum ex pecunia quam Graeci Plateensibus post victoriam de Persis reportatam contulerunt extructum refert Plutarch. De statuis et picturis aliisque hujus templi ornamentis Pausan. princip. Boeoticor.

αὐτοῖς ἡ μάχη (40) ἐγένετο. εἰσὶ δὲ Ἀθηναῖοι Βοιωτοί. (41) Ἐντεῦθεν εἰς Θήβας στάδια π΄. ὁδὸς (42) λεία πᾶσα καὶ ἐπίπεδος. ἡ δὲ πόλις ἐν μέσῳ μὲν τῆς τῶν Βοιωτῶν κεῖται χώρας, τὴν περίμετρον ἔχουσα σταδίων ο΄., πᾶσα δὲ ὁμαλὴ. στρογγύλη μὲν τῷ σχήματι, τῇ χρόᾳ δὲ μελάγγειος. ἀρχαία μὲν οὖσα, καινῶς δὲ ἐρρυμοτομημένη, διὰ τὸ τρὶς ἤδη, ὥς φασιν αἱ ἱστορίαι, κα-

(40) De praelio ibi commisso inter Persas ac Graecos testatur luculenter Aristides Panathenaico praeter alios. Sic ipsi Plateenses apud Thucidid. lib. 2. Archidamo coeterisque Lacedemoniis patriae servandae causa nihil obtendunt, praeter Medicam illam in suo agro reportatam victoriam, concessamque sibi communi Graecorum beneficio in rei memoriam libertatem, sive αὐτονομίαν, quae deinde lib. 3. ubi capta urbe de capite et vita sua coram Lacedemoniis dicunt, prolixius ab iis diducuntur atque exornantur. quibus locis haec Dicaearchi verba egregine illustrantur. Cicero Officiorum. „ Hioc rethorum campus de Marathone, Salamina, Plateis, Thermopolis Leoctris ec.

(41) εἰσὶ δὲ Ἀθην. ec. Qua ratione Plataeenses Boeoti a Thebanis ad Athenienses desciverint egregie declarant Thebani in illa prolixa oratione adversus Plateenses apud Thucididem lib. 3. his verbis ἡμεῖς δὲ αὐτοῖς διάφοροι ἐγενόμεθα τὸ πρῶτον, ὅτι ἡμῶν κτισάντων Πλάταιαν, ὕστερον τῆς ἄλλης Βοιωτίας, καὶ ἄλλα χωρία μετ᾽ αὐτῆς ἃ ξυμμίκτους ἀνθρώπους ἐξελάσαντες ἔσχομεν, οὐκ ἠξίουν οὗτοι, ὥσπερ ἐτάχθη τὸ πρῶτον, ἡγεμονεύεσθαι ὑφ᾽ ἡμῶν. ἔξω δὲ τῶν ἄλλων Βοιωτῶν παραβαίνοντες τὰ πάτρια, ἐπειδὴ προσηναγκάζοντο, προσεχώρησαν πρὸς Ἀθηναίους, καὶ μετ᾽ αὐτῶν πολλὰ ἡμᾶς ἔβλαπτον, ἀνθ᾽ ὧν καὶ ἀντέπασχον.

(42) Thucid. lib. 2. ἀπέχει ἡ Πλάταια τῶν Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκοντα. Idem ex Pausania liquet principio Βοιωτικῶν, „ καὶ σφᾶς αὐτίκα εὐθεῖαν ἀπὸ τῶν Θηβῶν τήν τε ἐπὶ τὴν πεδιάδα, τὴν δὲ ἐπὶ Ὑσιῶν ἦγε πρὸς Ἐλευθερῶν τε καὶ τῆς Ἀττικῆς.

τεσκάφθαι, διὰ τὸ βάρος (43), καὶ τὴν ὑπερηφανίαν τῶν κατοικούντων καὶ ἱπποτρόφος (44) δὲ ἀγαθή. κάθυδρος πᾶσα, χλωρά τι καὶ γεώλοφος. κηπεύματα ἔχουσα πλεῖστα τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλεων. καὶ γὰρ ποταμοὶ ῥέουσι δι᾽ αὐτῆς δύο τὸ ἐπικείμενον τῇ πόλει πεδίον πᾶν ἀρδεύοντες. φέρεται δὲ καὶ ἀπὸ τῆς καδμείας ὕδωρ ἀφανὲς, διὰ σωλήνων ἀγόμενον, ὑπὸ Κάδμου τὸ παλαιὸν, ὡς λέγουσι, κατεσκευασμένον. ἡ μὲν οὖν πόλις τοιαύτη. οἱ δὲ ἐνοικοῦντες, μεγαλόψυχοι, (45) καὶ

(43) διὰ τὸ βάρος καὶ τὴν ὑπερηφανίαν ec. Praeclara extat Ephori dissertatio apud Strab. lib.IX. de situ et moribus Boeotorum, ubi causas reddit, quare Boeotia cum ad Imperium obtinendum commodo loco sita fuerit, tam cito Imperium Epaminondae virtute partum amiserit, cujus gustum tantum perceperant, dicitque ipsos non fuisse usos ἀγωγῇ καὶ παιδείᾳ. et mox λόγων καὶ ὁμιλίας τῆς πρὸς ἀνθρώπους ὀλιγωρήσαντας, μόνης δ᾽ ἐπιμεληθῆναι τῆς κατὰ πόλεμον ἀρετῆς. Quibus Strabo continuo subjungit. Ἔδει δὲ προσθεῖναι, ὅτι τοῦτο πρὸς Ἕλληνας μάλιστα χρήσιμόν ἐστιν, ἐπεὶ πρός γε τοὺς βαρβάρους βία λόγου κρείττων ἐστί. Homines feris neque emollitis moribus ingenuarum artium studio. Ovid. item.

Artibus ingenuis quarum tibi maxima cura est.
Pectora mollescunt, asperitasque fugit.

De Boetorum ἀμαθίᾳ Themist. Orat. 19. De omicidiis ipsorum egregium est exemplum eodem loco apud Strab. ex Ephoro de Sacerdote Phoebi in ignem conjecta. Boeoti corporis exercitiis plurimum studebant. Cornelius Nepos in Epam. et Them. Steph. ex Ephoro v. Βοιωτία.

(44) Euripid. princip. φοινίς.
Ὦ θήβαισιν εὐίπποις ἄναξ.

Quia nati sub crasso aere πολύφαγοι, et corpus solum exercebant. de quo Cornelius Nepos et Steph. Thebanum par a Petronio vocatur par hominum audacissimorum, qui ad mutuam caedem gradum composuerant.

(45) μεγαλόψυχοι) Magnus

E

θαυμαστοὶ ταῖς κατὰ τὸν βίον εὐελπιστίαις. θρασεῖς δὲ, καὶ ὑβρισταὶ (46), καὶ ὑπερήφανοι, πλῆκται (47) δὲ, καὶ ἀδιάφοροι (48) πρὸς πάντα ξένον καὶ δημότην. κατανωτισταὶ παντὸς δικαίου. πρὸς τὰ ἀμφισβητούμενα τῶν συναλλαγμάτων οὐ λόγῳ συνιστάμενοι, τὴν δ' ἐκ τοῦ θράσους, καὶ τῶν χειρῶν προσάγοντες βίαν. (49) τὰ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσι γενόμενα πρὸς αὐτοὺς τοῖς δὲ ἀθληταῖς βίαια εἰς τὴν δικαιολογίαν μεταφέροντες (50). διὸ καὶ αἱ δίκαι παρ' αὐτοῖς δι' ἐτῶν τοὐλάχιστον εἰσάγονται τριάκοντα. ὁ γὰρ μνησθεὶς ἐν τῷ πλήθει περί τινος τοιούτου, καὶ μὴ εὐθέως ἀπάρας ἐκ τῆς Βοιωτίας, ἀλλὰ τὸν ἐλάχιστον μείνας ἐν τῇ πόλει χρόνον, μετ' οὐ πολὺ παρατηρηθεὶς νυκτὸς ὑπὸ τῶν οὐ βουλομένων τὰς δίκας συντελεῖσθαι, θανάτῳ βιαίῳ ζημιοῦται. φόνοι δὲ

animus male educatus pessimus est. Vide Platon. VI. de Rep. Sallust. in Catilin. animus vastus. Plato in Alcibiad. 2. pag. 140. Ut morborum varia sunt genera, ita non uno insaniae sive ἀφροσύνης genere vulgus hominum laborare ait, καὶ τὺς μὲν πλεῖστον μέρος αὐτῆς ἔχοντας μαινομένυς καλῦμεν, τὺς δὲ ὀλίγον ἔλαττον ἠλιθίυς καὶ ἐμβροντήτυς. οἱ δὲ ἐν εὐφημοτάτοις ὀνόμασι βυλόμενοι κατονομάζειν, οἱ μὲν μεγαλοψύχυς, οἱ δὲ εὐήθεις. Ita hic intelligenda ea vox. Arrianus haud absimili ratione μανικὺς τόνυς hujusmodi animo tribuit lib. 2. cap. 15.

(46) Theophrast. αὐθάδεια est, quam eleganter describit cap. 15. ubi in primis videnda eruditissima Is. Casauboni commentaria.

(47) Percussores. Paulus ad Titum.

(48) Hesych. ἀδιάφορον, ἀδιάκριτον.

(49) Hesiod. l. 1. ἔργων. χειροδίκαι ubi Moscopulus pag. 52. et Proclus. οἱ τῇ βίᾳ τῶν χειρῶν τὸ δίκαιον ὁρίζοντες. et Tzetz. οἱ μὴ κρίσει καὶ νόμοις πειθόμενοι, ἀλλὰ χερσὶ καὶ ἰσχύι πάντα δρῶντες.

(50) Ita Polybius excerptis legat. v. 38.

παρ' αὐτοῖς διὰ τὰς τυχούσας γίνονται αἰτίας. τοὺς μὲν οὖν ἄνδρας συμβαίνει τοιούτους εἶναι. διατρέχουσι δὲ τινες ἐν αὐτοῖς ἀξιόλογοι, μεγαλόψυχοι, πάσης ἄξιοι φιλίας. αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν τοῖς μεγέθεσι, (51) πορείαις, ῥυθμοῖς (52) εὐσχημονέσαταί τε καὶ εὐπρεπέσαται τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι γυναικῶν μαρτυρεῖ Σοφοκλῆς.

(51) Hesiodus in Scuto Herc. de Alcmena Thebana εἴδει τε μεγέθει τε.

(52) Ita apud Athenaeum lib. 13. pag. 581. τό τ' εἶδος αὐτῆς τοὺς ῥυθμούς τε καταμαθών. Vertit Interpres ejus formam contemplatus et concinnam elegantiam. Apud Maximum Thyrium dissert. 4. in principio virtus ex Prodico introducitur βαδίζουσα ἠρέμα. φθεγγομένη μουσικῶς. Voluptati contra tribuitur βάδισμα ἄτακτον, καὶ φωνὴ ἄμουσος. Sic Praeceptor ejus Aristoteles Rhetor. cap. 22. θηλειῶν δὲ ἀρετὴ σώματος μὲν κάλλος, καὶ μέγεθος. ψυχῆς δὲ σωφροσύνη καὶ φιλεργία ἄνευ ἀνελευθερίας. ἐν ῥυθμῷ βαίνειν. Lucian. alique et πρὸς ῥυθμὸν ἐμβαίνειν. idem εὔτακτος ἔμβασις. Contra Thebani notantur propter rusticum incessum. Eubulus in Cecropibus apud Ath. lib. X.

Μακρὰν βαδίζων πολλὰ δ' ἐσθίων ἀνὴρ
Δάκνει τὰ χείλη πανγελαστός ἐστ' ἰδεῖν.

ῥυθμὸς τάξις ab Hesychio inter coetera exponitur, et Etymolog. est ἡ τῆς κινήσεως τάξις. Contra immeditatus incessus apud Apol. lib. 2. Aut potius totius corporis elegans et decorus motus intelligi debet, quem a Plutarch. περὶ παίδων ἀγωγῆς. Σώματος εὐρυθμία. vocat. Cicero 2. de divinat. *Status ac motus corporis* vocat. Plato 7. de legibus τὸ προσῆκον καμπῆς τε καὶ ἐκτάσεως. Quintilianus etiam εὐρυθμίαν vocat.,, Rithmus vero ad modulationem corporisque motum pertinet ,, Mar. Victor. lib. Art. Gramm. Sic Demoxensis de Juvene eleganti apud Athen. lib. 1. ἡδ' εὐρυθμία, τό τ' ἦθος, ἥ τε τάξις, ὅσῃ ἐν τῷ τι λέγειν ἢ πράττειν ἐφαίνετο.

Θήβας λέγεις μοι, τὰς πύλας ἑπταστόμους,
Οὗ δὴ μόνον τίκτουσιν αἱ θνηταὶ θεούς. (53)

τὸ τῶν ἱματίων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κάλυμμα τοιοῦτόν ἐστιν, ὥσπερ προσωπιδίῳ δοκεῖν πᾶν τὸ πρόσωπον κατειλῆφθαι. οἱ γὰρ ὀφθαλμοὶ διαφαίνονται μόνον, τὰ δὲ λοιπὰ μέρη τοῦ προσώπου πάντα κατέχεται τοῖς ἱματίοις. φοροῦσι δ' αὐτὰ πᾶσαι λευκά. τὸ δὲ τρίχωμα ξανθὸν ἀναδεδεμένον μέχρι τῆς κορυφῆς. (54) ὃ δὲ καλεῖται ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων λαμπάδιον. ὑπόδημα λιτὸν οὐ βαθύ. (55) φοινικοῦν δὲ τῇ χροιᾷ καὶ ταπεινόν. ὕσκλωτον (56) δὲ ὥστε γυμνοὺς σχεδὸν ἐκφαίνεσθαι τοὺς πό-

(53) *αἱ θνηταὶ θεοὺς*) Recte Cl. Casaub. hanc lectionem tuetur contra H.Stephani mutationem. Ea enim potissimum Thebarum laus, quod Bacchum et Herculem protulerit. Lucianus πατρίδος ἐγκωμίῳ. „ χαίρουσι καὶ θεοὶ πατρίσι, καὶ πάντα μὲν ὡς εἰκὸς ἐφορῶσι τὰ τῶν ἀνθρώπων, αὐτῶν ἡγούμενοι κτήματα πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν. ἐφ' ἧς δὲ ἕκαστος αὐτῶν ἐγένετο, προτιμᾷ τῶν ἄλλων ἁπασῶν πόλεων. καὶ πόλεις σεμνότεραι θεῶν πατρίδες, καὶ νῆσοι θειότεραι, παρ' αἷς ὑμνεῖται γένεσις θεῶν. Ita Demoxenus apud Athenaeum lib. I. de Coo Insula θεοὺς γὰρ φασὶν ἡ νῆσος φέρειν. De Thebis Aristid. παναθηναϊκῷ „ ἔχει ταῖς Θήβαις χάριν καί τι μὲν ἡ τῶν θεῶν γένεσις. Ita etiam Solinus. *Urbs ista numinibus*. Sic Eusthatius ad Dionysium Periegetem v.623. θηβαιγενέος Διονύσου καὶ. ὅρα ὅπως ἐξ Ἑλλάδος ἦσαν κατά τινας, οἱ τὴν γῆν περιεληλυθότες ἕως τερμόνων, ὁ Ἡρακλῆς δηλονότι, καὶ ὁ Διόνυσος. καὶ ἔστι τοῦτο οὐ μόνον Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ Θηβῶν μάλιστα ἐγκώμιον.

(54) Lucianus in navigio μειράκιον ἀναδεδεμένον ἐς τοὐπίσω τὴν κόμην. Vide notas Julii Pollucis lib. 4. cap. 10.

(55) *οὐ βαθὺ*) Qualia erant Colophonia calceamenta teste Hesychio κολοφώνια ὑποδήματα κοῖλα, sicuti contra Σικυώνια ὑποδήματα γυναικεῖα καὶ ψίλλια.

(56) *ὕσκλωτον*) Frustra in hac voce se torquet H.Steph., qui

δας (57). εἰσὶ δὲ καὶ ταῖς ὁμιλίαις οὐ λίαν βοιώτιαι, μᾶλλον δὲ Σικυώνιαι. καὶ ἡ φωνὴ δ' αὐτῶν ἐστιν ἐπίχαρις, τῶν δὲ ἀνθρώπων ἀτερπὴς καὶ βαρεῖα. (58) ἐνθερίσαι μὲν ἡ πόλις οἷα βελτίστη. τό τε γὰρ ὕδωρ πολὺ ἔχει, καὶ ψυχρὸν, καὶ κήπους. ἔστι δ' εὐήνεμος ἔτι καὶ χλωρὰν ἔχουσα τὴν πρόσοψιν, ἐχέπωρος (59) τὲ, καὶ τοῖς θερινοῖς ὠνίοις ἄφθονος, ἄξυλος δὲ, καὶ ἐγχειμά-

ejus loco κυκλωτὸν vel ἄκλειστον reponere conatur. Ea emendatione non opus esse Hesychius nos docet, cui ὕσκλοι, ἀγκύλαι, βρόχοι, οὓς ἡμεῖς ὕσκλας τῶν ὑποδημάτων, καὶ τὰς λαγνὰς τῶν ἱματίων. Quid autem per ἀγκύλας, et βρόχυς intelligit, ipse explicat, cui Ἀγκύλαι, ἱμάντες ἐν κρηπῖσιν. Tale est Ovidii lib. III. de arte amandi.

Pes malus in nivea semper celetur aluta,
Arida nec vinclis crura resolve tuis.

Magna pars pulchritudinis et elegantiae muliebris in brevi et concinno pedo.

(57) γυμνοπόδια inter calceamenta muliebria recenset Pollux eodem loco. Doriene mulieres id proprium habuere, ut τὸ πολὺ του σώματος nudarent. vide Etymolog. v. Δωριάζειν. et Hesych. Quod quidem signum est eas eleganti fuisse corpore. Vide Alexidis Comici versus apud Athen. lib. 15. pag. 568. τυγχάνει μικρά τις οὖσα ec.

(58) Hinc ἄδειν βοιώτιον apud Aristoph. et alios Com. De ipsorum crassitie, neque vox tantum, sed omnis eorum Oratio rustica erat. Lucian. in Jove Tragoedo ἄγροικον τοῦτο εἴρηκας καὶ δεινῶς βοιωτικόν. Clamor inconditus Boeotiorum notatus ab Alexide apud Athenaeum lib. X. ὡς ἀνίκητοι νῦν εἶναι βοᾶν καὶ πονεῖν. Huic pertinet illud Hegesiae dictum de Thebis subversis, quod inter excerpta Agatharchidis legitur apud Photium. τὸν μέγιστα φωνήσαντα τόπον ἄφωνον ἡ συμφορὰ πεποίηκε.

(59) ἐχέπωρος Jos. Scaliger et alii legunt εὐόπωρος, quod ego verum nostri auctoris verbum esse existimo, quia εὔοινον, εὔοψον, εὐήνεμον alibi dixit. εὐόπωρος vero dicitur, ἡ τῆς ὀπώρας καρπὸν ἡδὺν καὶ πολὺν ἔχου-

σαι (60) ἔια χείρίση, διά τε τοὺς ποταμοὺς (61) καὶ τὰ πνεύματα. καὶ γὰρ νίφεται, καὶ πηλὸν ἔχει πολύν. αἱ στοῖχοι Λάωνος. γράφει δὲ ἐπαινῶν αὐτοὺς, καὶ οὐ λέγων τὴν ἀλήθειαν. μοιχὸς γὰρ ἁλοὺς ἀφείθη, μικροῦ διαφόρου (62) τὸν ἀδικηθέντα ἐξαγοράσας.

Βοιωτὸν ἄνδρα στέργε, τὴν Βοιωτίαν
Μὴ φεῦγ᾽. ὁ μὲν γὰρ χρηστὸς, ἡ δ᾽ ἐφήμερος.

Ἐντεῦθεν εἰς Ἀνθηδόνα στάδια ρξ΄. ὁδὸς πλαγία, ἁμαξήλατος δὶ ἀγρῶν πορεία. ἡ δὲ πόλις οὐ μεγάλη τῷ μεγέθει, ἐπ᾽ αὐτῆς τῆς Εὐβοικῆς κειμένη θαλάττης. τὴν μὲν ἀγορὰν ἔχουσα κατάδενδρον πᾶσαν, στοαῖς ἀνειλημμένην διτταῖς. ἄυτη δὲ εὔοινος, (63) ἔυοψος, σίτῳ

σα. Quid vero ὀπώρα ex Geoponicis et Medicis notum, fructus nimirum auctumnales, qui communi nomine poma a Latinis appellantur, quorum proventus Pomona antiquitus dicebatur. Salm. ad Solin. pag. 250. ὀπωριμὲς quoque graece dicitur ὀπωροφόρος, sed hic non copiam tantum, verum etiam praestanstiam fructuum intelligere noster auctor videtur.

(60) τὸ εὐχείμερον. Sic Horat. lib. 2. de Tarento.

(61) Fluvii erant Asopus. Ismenus, Strabo pag. 408. Fluvii hi restagnantes in campos sese effluebant. Strabo lib. IX. pag. 406.

(62) Vide Casaub. ad Theophr. Charact. μικρολογίας. pag. 229.

(63) εὔοινος. Extat Oraculum apud Athenaeum lib. 1. et Plutarch. Graec. quaest.

Πῖν᾽ οἶνον τρυγίαν ἐπεὶ οὐκ Ἀνθηδόνα ναίεις,
Οὐδ᾽ ἱερὰν Ὑπέραν ὅθι γ᾽ ἄτρυγον οἶνον ἔπινες.

Plutarch. quaerit τίς ἡ Ἀνθηδὼν, περὶ ἧς ἡ Πυθιὰς εἶπε.

ἡ γὰρ ἐν Βοιωτοῖς οὐκ ἔστι πολύοινος, et Calavriam Insulam intelligi respondet, quae Anthedonia et Hesperia dicta olim fuerat. Ἀνθηδόνιος ἀπὸ Ἀνθηδόνος οἶνος. Sic Heraclides de Peparetho. ἄυτη ἡ νῆσος εὔοινός ἐστι καὶ εὔδενδρος.

Item Thebanorum ager ob frumenti fertilitatem ab Eubulo

σπανίζουσα, διὰ τὸ τὴν χώραν εἶναι λυπράν. εἰ δὲ ἐνοικοῦντες σχεδὸν πάντες ἁλιεῖς, ἀπ᾽ ἀγκίστρων καὶ ἰχθύων, ἔτι δὲ καὶ πορφύρας καὶ σπόγγων τὸν βίον ἔχοντες. ἐν αἰγιαλοῖς τε καὶ φύκει καὶ καλύβαις καταγεγηρακότες. πυῤῥοὶ ταῖς ὄψεσι, πάντες δὲ λεπτοὶ. τὰ δ᾽ ἄκρα τῶν ὀνύχων καταβεβρωμένοι (64) ταῖς κατὰ θάλατταν ἐργασίαις, προσπεπονθότες πορθμοῖς οἱ πλεῖστοὶ, καὶ ναυπηγοὶ. τὴν δὲ χώραν ὀυχ οἷον ἐργαζόμενοι, ἀλλ᾽ οὐδὲ ἔχοντες, ἀυτοὺς φάσκοντες ἀπογόνους εἶναι Γλαύκου τοῦ θαλασσίου, (65) ὃς ἁλιεὺς ἦν ὁμολογούμενος. ἡ μὲν οὖν Βοιω-

quoque Comico commendatur apud Athen. lib. 2.

Ζῆθον μὲν ἐλθεῖν ἁγνὸν ἐς Θήβας πέδον
Οἰκεῖν κελεύει. καὶ γὰρ ἀξιωτέρους
Πωλοῦσιν, ὡς ἔοικε, τοὺς ἄρτους ἐκεῖ.

Lucianus in Patriae encomio. πόλεις μὲν γὰρ παραβάλλειν πειρωμένῳ, προσήκει μέγεθος ἐξετάζειν καὶ κάλλος, καὶ τὴν τῶν ὠνίων ἀφθονίαν.

(64) Maris salsedinem ungues erodere in piscatoribus nautisque saepe videmus. Ea enim salis natura, quem Lucretius l.1. vescum ob eam causam appellat. „Nec mare quae impendent vesco sale saxa ec. De unguibus vero notat Solinus c.4. Cum salsiores escas edit gravida unguibus caret partus. Et Propert. Eleg. V.1.3. de naufrago. „ Huic fluctus vivo radicitus abstulit ungues. „ Vide Scaliger. et Petron. Hujusmodi piscatores a Strabone 1. e pag. 373. vocantur θαλαττουργοί.

(65) Originem se a Glauco Marino Elegantes Theolyti versus extant apud Athenaeum lib. VIII. ubi Glaucus de se loquitur.

Ἀνθηδὼν νύτις ἐστιν ἐπὶ πτευρῆσι θαλάσσης,
Ἄντιον Εὐβοίης, σχεδὸν Εὐρίποιο ῥοάων
Ἔνθεν ἐγὼ γένος εἰμὶ, πατὴρ δέ με γείνατο Κωπεύς.

Ubi varia variorum auctorum de eodem loco legere potes, quare Πόντιος vocatus fuerit, et θαλάσσιος δαίμων creditus. Vidend. Scholiast. Appollonii lib. 1. vers. 1310. Etymolog. voce

τία τοιαύτη, αἱ γὰρ Θεσπιαὶ φιλοτιμίαν (66) μὲν ἔχουσι μόνον ἀνδρῶν, καὶ ἀνδριάντας εὖ πεποιημένους, (67) ἄλλο δὲ οὐδὲν. ἱστοροῦσι δ' οἱ Βοιωτοὶ τὰ κατ' αὐτοὺς ὑπάρχοντα ἴδια ἀκληρήματα, λέγοντες ταῦτα, τὴν μὲν αἰσχροκέρδειαν κατοικεῖν ἐν Ὠρώπῳ, τὸν δὲ φθόνον ἐν Τανάγρα, τὴν φιλονεικίαν (68) ἐν Θεσπιαῖς, τὴν ὕβριν

ποτνιάδες θεαὶ: Pausanias in Boeoticis refert Anthedoni juxta mare fuisse Γλαύκου πήδημα Glauci saltum, ubi continuo subjungit, quae mortalium de Glauco fuerit opinio, et Aeschylum integram fabulam de eo scripsisse testatur, quae citatur in vita Arati ἐν Γλαύκῳ Ποντίῳ Ἀισχύλος.

(66) φιλοτιμίαν recte omnino hunc locum sese habere existimo. Thespientium enim urbem οὐκ εἶναι ἀξιόλογον ἢ ἀξιοθέατον scribit nisi propter statuas quasdam, cives vero notat ob φιλοτιμίαν, quam ambitionem hoc loco recte reddi posse arbitror, id enim ex sequentibus manifestum est ubi φιλονεικίαν idem vitium vocat; neque enim simplex honorum intelligit studium, quod Plato τὴν ἐπὶ τοῖς καλοῖς φιλοτιμίαν appellat in epistolis, et a Budaeo quoque, atque Stephano notatum jamdudum est τὸ φιλοτίμως ἔχειν καὶ φιλονεικεῖν pro iisdem usurpari apud Isocrat. aliosque cc.

(67) Plin. lib.36. cap.5. ubi Praxitelis opera commemorat. „ Ejusdem est inquit et Cupido objectus a Cicerone Verri, ille propter quem Thespiae visebantur. Strab. lib.IX.c.10. videtur hunc locum quasi expresisse, ubi scribit de Cupidine Praxitelis Thespiis dedicatum a Glycera, cujus videndi causa multi eam urbem adibant ἄλλως οὐκ οὖσαν ἀξιοθέατον. Solam hanc cum Tanagra sua aetate extitisse testatur ibid. Plutarch. Principio ἐρωτικοῦ meminit festi cujusdam quinquennalis amatorii a Thespiensibus celebrati, ubi sic scribit, ἐν Ἑλικῶνι παρὰ ταῖς Μούσαις τὰ ἐρωτικὰ τῶν Θεσπιέων ἀδόντων, ἄγουσι παρ' ἀγῶνα πενταετηρικὸν, ὥσπερ καὶ ταῖς Μούσαις καὶ τῷ ἔρωτι, φιλοτίμως πάνυ καὶ λαμπρῶς, ubi φιλοτιμίας quoque meminit. Statuarum copiam denique legere est apud Pausaniam, qui diligenter haec uti cuncta alia persequitur.

(68) Causam hujus dicterii in

ἐν Θήβαις, τὴν πλεονεξίαν ἐν Ἀνθηδόνι, τὴν περιεργίαν ἐν Κορωνείᾳ, ἐν Πλαταιαῖς τὴν ἀλαζονείαν, (69) τὸν πυρετὸν ἐν Ὀγχηστῷ, τὴν ἀναισθησίαν ἐν Ἁλιάρτῳ. τάδ' ἐκ πάσης τῆς Ἑλλάδος ἀκληρήματα εἰς τὰς τῆς Βοιωτίας πόλεις κατεῤῥύη. ὁ στίχος Φερεκράτους.

Ἄνπερ φρονῇς εὖ, φεῦγε τὴν Βοιωτίαν.

ἡ μὲν οὖν τῶν Βοιωτῶν χώρα τοιαύτη ἐξ Ἀνθηδόνος εἰς Χαλκίδα στάδια ό, μέχρι τοῦ Σαλγανέως. ὁδὸς παρὰ τὸν αἰγιαλὸν λεία τε πᾶσα καὶ μαλακή. τῇ μὲν καθήκουσα εἰς θάλασσαν, τῇ δὲ ὄρος οὐχ ὑψηλὸν μὲν ἔχουσα, ἄλσεσι δὲ καὶ ὕδασι πηγαίοις κατάῤῥυτον. ἡ δὲ τῶν Χαλκιδέων πόλις ἐστι μὲν σταδίων ό, μείζων τῆς ἐξ Ἀνθηδόνος εἰς αὐτὴν φερούσης ὁδοῦ, γεώλοφος δὲ πᾶσα καὶ σύσκιος, ὕδατα ἔχουσα τὰ μὲν πολλὰ ἁλυκά. ἓν δὲ ἡσυχῇ μὲν ὑποπλάτυ, τῇ δὲ χρείᾳ ὑγιεινὸν (70) καὶ ψυχρὸν, τὸ ἀπὸ τῆς κρήνης τῆς καλουμένης Ἀρεθούσης (71) ῥέον

Thespieuses habes apud Plutarchum in vita Aristidae, ubi de eorum contentione cum Atheniensibus, de ordine locoque digniori in acie, quam Aristides gravissima oratione castigat.

(69) Gloriatio, qualis in milite glorioso, ostentatio, jactatio, puto ad majorem gloriam. Medico Bello hoc referendum atque illud erat τοὔνεμα de quo supra.

(70) Contrarium omnino Proclus in Commentario ad Hesiodi ἔργα lib. 2. pag. 133. ex Plutarcho affirmat ubi de aquae praestantia exploranda disserit. Καὶ μὲν καὶ περὶ ὕδατος, ἄλλοι μὲν γράφουσιν εἰς σταθμὸν ἀποβλέποντες, ἐκλεγόμενοι τὸ κουφότερον. καί τινες καὶ ὑδροστάτας κατασκευάζουσι, δι' ὧν τὸ βαρὺ καὶ κοῦφον ὕδωρ κρίνουσι. καί τοι πολλαχοῦ κοῦφον μέν ἐστι, πονηρὸν δέ. ὡς ἐν Χαλκίδι Πλούταρχος ἱστορεῖ τὸ τῆς Ἀρεθούσης. Quod de aquis ponderandis scribit, testatur et Aristotelis locus Ethic. 6. c. 8. ἢ γὰρ ὅτι πάντα τὰ βαρύσταθμα ὕδατα φαῦλα, ἢ ὅτι τοδὶ βαρύσταθμον.

(71) De Arethusa ejusque obteratione vide Strab. lib. 1. pag.

ἱκανὸν, ὡς δυναμένης παρέχειν τὸ ἀπὸ τῆς πηγῆς νᾶμα πᾶσι τοῖς τὴν πόλιν κατοικοῦσιν. καὶ τοῖς κοινοῖς δὲ ἡ πόλις διαφόρως κατεσκεύασται, γιμνασίοις, στοαῖς, ἱεροῖς, θεάτροις, γραφαῖς, ἀνδριάσι. τῇ ἀγορᾷ κειμένων πρὸς τὰς τῶν ἐργασιῶν χρείας ἀνυπερβλήτως. ὁ γὰρ ἀπὸ τοῦ τῆς Βοιωτίας Σαλγανέως, καὶ τῆς τῶν Εὐβοέων θαλάττης ῥοῦς εἰς τὸ αὐτὸ συμβάλλων καὶ τὸν Εὔριπον, φέρεται παρ' αὐτὰ τὰ τοῦ λιμένος τείχη. καθ' ὃ συμβαίνει τὴν κατὰ τὸ ἐμπόριον εἶναι πύλην, ταύτης δὲ ἔχεσθαι τὴν ἀγορὰν, πλατεῖάν τε οὖσαν καὶ στοαῖς τρισὶ (72) συνειλημμένην. σύνεγγυς οὖν κειμένου τῆς ἀγορᾶς τοῦ λιμένος, καὶ ταχείας τῆς ἐκ τῶν πλοίων γινομένης τῶν φορτίων ἐκκομιδῆς, πολὺς ὁ καταπλέων ἐστὶν εἰς τὸ ἐμπόριον. καὶ γὰρ ὁ Εὔριπος δισσὸν ἔχων τὸν εἴσπλουν, ἐφέλκεται τὸν ἔμπορον εἰς τὴν πόλιν. ἡ δὲ χώρα πᾶσα αὐτῶν ἐλαιόφυτος, ἀγαθὴ δὲ καὶ ἡ

58. Idem Lucian. Dialog. Marinor. ἀλφειὸς. pag. 295.

(72) καὶ στοαῖς τρισί. A triplici Chalcidensium porticu nomen accepisse puto Chalcidica Romanorum. Ea autem perystilia erant sive ambulationes publicae sub porticibus, uti videre est apud Vitruvium lib. 5. cap. 1., qui in extrema parte Basilicae Juliae Aquilanae Chalcidica fuisse refert, atque ita Dion atrium Minervae Chalcidicum, et Basilicam Juliam ab Augusto extructam commemorat, verba ejus haec sunt „ *ἐπὶ δὲ ταῦτα διετέλεσε τότε Ἀθεναῖον καὶ τὸ χαλκιδικὸν ὠνομασμένον, καὶ τὸ βουλευτήριον τὸ Ἰούλιον καθιέρωσε*. Hinc etiam in privatis aedibus loca apsica sive atria columnis suffulta hoc nomine appellata existimo, quae Italis vulgo *loggie* dicuntur, in quibus aestivo tempore convivari solent. Ita Arnobius lib. 4. ait Deos gentium „ *in triclinis coelestibus atque in Chalcidicis aureis coenitare potare ec.* Nugantur qui aedendae pecuniae offi-

θάλασσα. (73) οἱ δὲ ἐνοικοῦντες Ἕλληνες, οὐ τῷ γένει μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ φωνῇ, (74) τῶν μαθημάτων (75) ἐντὸς. φιλαπόδημοι, γραμματικοὶ, τὰ προσπίπτοντα ἐκ τῆς πατρίδος δυσχερῆ γενναίως φέροντες. δουλεύοντες γὰρ πολὺν ἤδη χρόνον, τοῖς δὲ τρόποις ὄντες ἐλεύθεροι, μεγάλην εἰλήφασιν ἕξιν τοῦ φέρειν ῥαθύμως τὰ προσπίπτοντα. ὁ στίχος Φιλίσκου

Χρηστῶν σφόδρ' ἐστ' ἡ Χαλκὶς Ἑλλήνων πόλις.

Τὴν μὲν οὖν Ἑλλάδα ἀπὸ Πελοποννήσου τὴν ἀρχὴν λαβὼν μέχρι τοῦ Μαγνήτων ἀφορίζων . . . (76) στάμπου. τάχα δὲ φήσουσί τινες ἡμᾶς ἀγνοεῖν, τὴν Θετταλίαν τῆς Ἑλλά-

cinas et Chalciaecas interpretantur, nam Festus Chalcidicum genus aedificii a Chalcide dictum testatur. Simili modo *Rhodiacum* vocabant peristylium, quod unam altiorem habebat porticum, de quibus videndus Vitruvius lib.6. c.10., et eruditissimus Baldus in Commentario de Vitruvio. Vid. Sigon.

(73) Ob piscium copiam ostreorum imprimis, de quibus extat facetum responsum Dromeae parasiti apud Athenaeum lib. 4. qui interrogatus πότερον ἐν ἄστει γίνεται βελτίω δεῖπνα, ὁ ἐν Χαλκίδι, τὸ προοίμιον εἶπε, τῶν ἐν Χαλκίδι δείπνων χαριέστερον εἶναι τῆς ἐν ἄστει παρασκευῆς. τὸ πλῆθος τῶν ὀστρέων, καὶ τὴν ποικιλίαν προοίμιον εἰπὼν δείπνου.

(74) Erat enim Colonia Atheniensium longe antiquissima, condita ante bellum Trojanum; vide Strab. lib. X. pag. 546.

(75) Idem quoque Strabo testatur dicto libro X. p. 448. de Erethria et Chalcide, ubi sic scribit ἀλλὰ καὶ πρότερον αὗται μέγα εἶχον ἀξίωμα καὶ πρὸς πόλεμον καὶ πρὸς εἰρήνην, ὥστε καὶ φιλοσόφοις ἀνδράσι παρασχεῖν διαγωγὴν ἡδεῖαν καὶ ἀθόρυβον. μαρτυρεῖ δὲ ἥτε τῶν Ἐρετρικῶν φιλοσόφων σχολὴ τῶν περὶ Μενέδημον ἐν τῇ Ἐρετρίᾳ γενομένη. καὶ ἔτι πρότερον ἡ Ἀριστοτέλους ἐν τῇ Χαλκίδι διατριβὴ, ὅς γε καὶ ἐκεῖ κατέλυσε τὸν βίον.

(76) Hic lacuna est legendum forte ὁμολίου ἀφορίζων καὶ τεμπῶν ita ut in fine τῶν θετταλῶν στομίου.

δος καταριθμοῦντας, ἄπειροι τῆς τῶν πραγμάτων ὄντες ἀληθείας. ἡ γὰρ Ἑλλὰς τὸ παλαιὸν οὖσά ποτε πόλις, ἀφ᾽ Ἕλληνος τοῦ Αἰόλου ἐκλήθη τε καὶ ἐκτίσθη (77) τῆς τῶν Θετταλῶν οὖσα χώρας, ἀναμέσον Φαρσάλου τε κειμένη καὶ τῆς τῶν Μελιταίων (78) πόλεως. Ἕλληνες μὲν γάρ εἰσιν οἱ τῷ γένει καὶ ταῖς φωναῖς ἑλληνίζουσιν, ἀφ᾽ Ἕλληνος. Ἀθηναῖοι δὲ οἱ τὴν Ἀττικὴν κατοικοῦντες, Ἀττικοὶ μέν εἰσι τῷ γένει, ταῖς δὲ διαλέκτοις ἀττικίζουσιν. (79) ὥσπερ Δωριεῖς μέν οἱ ἀπὸ Δώρου, τῇ φωνῇ δωρίζουσιν. αἰολίζουσι δέ οἱ ἀπὸ Αἰόλου, ἰάζουσι δὲ οἱ ἀπὸ Ἴωνος του Ξούθου φύντες. ἡ οὖν Ἑλλὰς ἐν Θετταλίᾳ (80) ἦν ὅτε ποτὲ ἦν, οὐκ ἐν τῇ Ἀττικῇ. ὁ γοῦν Ποιητὴς φησί.

Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο, καὶ Ἕλληνες, καὶ Ἀχαιοί. (81) Μυρμιδόνας μὲν λέγων εἶναι τοὺς περὶ τὴν Θετταλίαν Φθίαν κατοικοῦντας, Ἕλληνας δὲ τοὺς μικρῷ πρότερον ῥηθέντας, Ἀχαιοὺς δέ τοὺς καὶ νῦν ἔτι κατοικοῦντας Μελιτίαν τε, καὶ Λάρισσαν, τὴν Κρεμαστὴν καλουμένην, καὶ Θήβας τὰς Ἀχαΐδας, πρότερον Φυλακὴν (82) καλουμένην. ὅθεν ἦν καὶ Πρωτεσίλαος ὁ στρατεύσας εἰς Ἴλιον. ἔστιν οὖν ἡ Ἑλλὰς ὑφ᾽ Ἕλληνος οἰκισθεῖσα πόλις τε καὶ χώρα. (83) μαρτυρεῖ δὲ καὶ Εὐριπίδης.

(77) Idem Thucidides principio historiae suae affirmat,

(78) Μελιταιοὺς. Strabo.

(79) Vide narrat 27. Cononis apud Phot. Cap. 186. Eadem haec fere Eustath. ad Dionisium pag. 109, et Strabo lib. VIII, pag. 383.

(80) Eadem Apollod. fuit sententia, quam citat Strabo lib. VIII. pag. 370., ubi et Homericos versus producitur.

(81) Hom. Iliad. 6. v. 584.

(82) φυλάκη Strab.

(83) Sic Proclus ad Hesiod. pag. 46. Deucalionis et Pyrrae

Ἕλλην γὰρ, ὡς λέγουσι, γίγνεται Διός.
Τοῦ δ' Αἴολος παῖς, Αἰόλου δὲ, Σίσυφος,
Ἀθάμας τε, Κριθεύς θ', ὅς' Ἀλφειοῦ ῥοαῖς
Θεοῦ μανεὶς ἔρριψε Σαλμονεὺς φλόγα.

Ἑλλὰς μὲν οὖν ἐστὶν, ὥσπερ μικρῷ πρότερον εἰρήκαμεν, ἣν ὁ Διὸς Ἕλλην ἔκτισεν. ἀφ' οὗ τὸ ἑλληνίζειν τὴν προσηγορίαν εἴληφεν. Ἕλληνες δ' οἱ ἀφ' Ἕλληνος. οὗτοι δέ εἰσιν, Αἴολος καὶ Σίσυφος, ἔτι δὲ Ἀθάμας καὶ Σαλμονεὺς, καὶ οἱ τούτων φύντες ἔκγονοι. ἡ δὲ καλουμένη νῦν Ἑλλὰς, λέγεται μὲν, οὐ μέντοι ἐστί. τὸ γὰρ ἑλληνίζειν (84) ἐγὼ εἶναι φημὶ οὐκ ἐν τῷ διαλέγεσθαι ὀρθῶς, ἀλλ' ἐν τῷ γένει τῆς φωνῆς. (85) αὕτη ἐστὶν ἀφ' Ἕλληνος, ἡ

filii, Strab. et alii. Eosdem versus videtur innuere Strabo lib. VIII. pag.356. ex Aeolo. vidend. Meurs. Vide Jamblichum lib.I. c. 134.

(84) Ita enim vulgo apud auctores ἑλληνίζειν accipi solet, ideoque Graeci se ipsos a Barbaris distinguebant. Etymologus definit Ἑλληνισμός ἐστι, τὸ καθ' Ἕλληνας διαλέγεσθαι. τουτέστι τὸ ἀσολοικίστως, καὶ ἀβαρβαρίστως διαλέγεσθαι. D. Hieronym. praef. ad Chronic. Euseb., Ipsum denique suum sive vernaculum linguae genus. Costantin. lib. 2. θεμάτων c.5, idem omnino de Hellade ex Alessandro Polyphistore affert, Ubi inter alia οὐκ ἦν δὲ τοῦτο παλαιὸν ὄνομα ἔθνους, ἀλλὰ φωνῆς τῆς Ἑλληνικῆς ἰδίωμα. Egregia extat dissertatio apud Strab. lib. 14. advers. Thucididem, ubi inquirit cur Cares Homerus βαρβαροφώνους appellavit, quam operae pretium erit ad hunc locum legisse, ubi inter coetera sic scribit, cum principia vox βάρβαρον usurparetur περὶ τῶν δυσεκφόρως, καὶ σκληρῶς, καὶ τραχέως λαλούντων, addit deinceps cum Graeci Barbarorum commerciis diu multumque uterentur, intellexisse eos idipsum, κατὰ τὰς τῶν διαλεκτῶν ἰδιότητας. Vide reliqua pag. 662.

(85) Herod.lib.1. τῆς γλώσσης χαρακτῆρα appellat pag. 23. Cicero de Oratore eodem modo de Romanis, ubi et de

δὲ Ἑλλὰς ἐν Θετταλίᾳ κεῖται. ἐκείνους οὖν ἐρεῦμεν τὴν Ἑλλάδα κατοικεῖν καὶ ταῖς φωναῖς ἑλληνίζειν. εἰ δὲ καὶ κατὰ τὸ ἴδιον τοῦ γένους τῆς Θετταλίας ἡ Ἑλλάς ἐστι, δίκαιον δὲ κατὰ τὸ κοινὸν, ὡς νῦν ὀνομάζονται Ἕλληνες, τῆς Ἑλλάδος αὐτὴν εἶναι. ὅτι δὲ πᾶσα, ἣν κατηριθμήμεθα, Ἑλλάς ἐστι, μαρτυρεῖ ἡμῖν ὁ τῶν κωμῳδιῶν ποιητὴς Ποσείδιππος, μεμφόμενος Ἀθηναίοις ὅτι τὴν αὐτῶν φωνὴν καὶ τὴν πόλιν φασὶ τῆς Ἑλλάδος εἶναι. λέγων οὕτως.

Ἑλλὰς μέν ἐστι μία, πόλεις δὲ πλείονες.
Σὺ μὲν ἀττικίζεις, ἡνίκ' ἂν φωνὴν λέγῃς (86)

Theuphrasto. Deinde cnm linguas omnes audiant aliud ex alia delegerunt, et Graeci quidem magis.

(86) σύ μὲν ἀττικίζεις, ἠνίκα ἂν φωνήν λέγῃς αὐτου τίνος ec. Corruptum esse hoc verbum nemo non videt, cum et contra metri legem peccet, et sententiam omnino turbet, Cl. Casanbunus legit σεαυτοῦ. vel τὴν σεαυτοῦ, quod a vulgatis recedit longius, quamvis sententia tale quid postulet. B. Vulcanius de suo cudice emendavit αὐτοῦ τινός, quod sententiam nihil ant parum omnino jnvat. Ego non dubito quin verissima lectio sit ἡνίκ' ἂν φωνὴν λέγῃς. Ἀυτέχθον' οἱ δ' Ἕλληνες, quod est τὴν φωνὴν ἐγχώριον sive ἐντόπιον. Ita enim Hesychius. Ἀυτόχθων ἐντόπιος, ἐγχώριος, πολίτης, γνήσιος. Attici αὐτόχθονας se vocasse ex auctoribus nutissimum est; itaque noster auctor patria sive vernacula communi lingua αὐτόχθονα qnoque vocat, qnasi cum ipsis nata neqne ab aliis mutnata. Sic Lncianus in Pseudologista. ὥστε θᾶττον ἄν Ἐρεχθέα καὶ τὸν Κέκροπα ξένους ἀποφῆναις καὶ ὑπήλυδας εἶναι τῶν Ἀθηνῶν, ἢ τὴν ἀποφράδα δείξειας οὐκ οἰκείαν καὶ αὐτόχθονα τῆς Ἀττικῆς. Atticos olim barbaram habuisse linguam Herodotus probat lib. I. Affirmat enim Pelasgicam gentem adversam barbaram linguam usam fuisse, ergo, inquit, Attici utpote gens Pelasgica cum in Graecos transirent, linguam propriam deposuerunt.

Ἀυτοῦ τίνες. οἱ δ' Ἕλληνες ἑλληνίζομεν.
Τί προσδιατρίβων συλλαβαῖς, καὶ γράμμασι,
Τὴν ἐυτραπελίαν (87) εἰς ἀηδίαν ἄγεις.

πρὸς μὲν τοὺς οὐχ ὑπολαμβάνοντας εἶναι τὴν Θετταλίαν τῆς Ἑλλάδος, οὐδὲ τοὺς Θετταλοὺς, Ἕλληνος ἀπογόνους ὄντας, ἑλληνίζειν, ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω. τὴν δὲ Ἑλλάδα ἀφορίσαντες ἕως τῶν Θετταλῶν στομίου, καὶ τοῦ Μαγνήτων Ὁμολίου τὴν διήγησιν πεποιημένοι, καταπάυομεν τὸν λόγον.

ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ ΟΡΟΥΣ. (*)

Ὅτι τὸ καλούμενον Πήλιον ὄρος μέγα τέ ἐστι καὶ ὑλῶδες, δένδρα ἔχον τοσαῦτα καρποφόρα, ὅσα καὶ τὰς τῶν γεωργουμένων συμβαίνει χώρας. τοῦ δὲ ὄρους ἡ μεγίστη καὶ λασιωτάτη ῥίζα τῆς πόλεως κατὰ μὲν πλοῦν ζ'. ἀπέχει στάδια πεζῇ δὲ κ'. Πᾶν δέ ἐστι τὸ ὄρος μαλακὸν, γεώλοφόν, τε καὶ πάμφορον, ὕλη δ' ἐν

(87) Vide Aristot. l.2. Ethic. cujus vitia ἐν ὑπερβολῇ, βωμολοχία, ἐν ἐλλείψει ἀγροικία.

(*) De montibus scripsisse Dicaearchum apparet ex Suida, qui memorat ejus καταμέτρησιν τῶν ἐν Πελοποννήσῳ ὀρῶν cujus libri fragmentum Ger. Vossio esse videtur hoc ipsum de Monte Pelio. Qui vero extrema verba fragmenti hujus expedit, animadvertit non de solis Montibus sermonem esse, quique praeterea non oscitanter legit illud in principio statim. ὅτι τὸ καλούμενον ec. atque iterum. ὅτι ἡ μὲν Ἑλλὰς ec. vix dubitabit esse ἀποσπασμάτιον aliquod ex pluribus aliis quae perierunt a Photio aliquo, vel quocumque industrio Lectore a Dicaearchi Libris περὶ τοῦ Ἑλλάδος βίου excerptum. J. Albert. Fabric.

αὐτῷ πᾶν φύεται γένος. Πλίστην δ' ὀξύην ἔχει καὶ ἐλάτην σφένδαμνόν τε καὶ ζυγίαν, ἔτι δὲ κυπάρισσον καὶ κέδρον. ἐςὶ δ' ἐν αὐτῷ καὶ ἄνθη τά τε ἄγρια καλούμενα λείρια, καὶ λυχνίδες. γίνεται δ' ἐν αὐτῷ καὶ βοτάνη ἐν τοῖς χερσώδεσι μάλιστα χωρίοις, καὶ ῥίζα δένδρου, ἥτις τῶν ὄφεων δήγματα ἰᾶται δοκεῖν ἔχειν ἐπικίνδυνα. τοὺς μὲν ἐκ τῆς χώρας ἐν ᾗ πέφυκε τῇ ὀσμῇ μακρὰν ἀπελάυνει, τοὺς δ' ἐγγίσαντας ἀχρειοῖ, κάρον καταχέυσα, τοὺς δὲ ἁψαμένους αὐτῆς ἀναιρεῖ τῇ ὀσμῇ. τοιάυτην τὴν δύναμιν ἔχει, τοῖς δ' ἀνθρώποις ἡδεῖα καταφαίνεται, τῇ τοῦ θύμου, γάρ ἐςιν ἀνθοῦντος ὀσμῇ παραπλησία, τοὺς δὲ δηχθέντας ὑφ' ὁυποτοῦν ὄφεως ἐν οἴνῳ δοθεῖσα ὑγιάζει. φύεται δ' ἐν τῷ ὄρει καὶ καρπὸς ἀκάνθης ταῖς λευκαῖς παραπλήσιον μύρτοις. Ὃν ὅταν τις τρίψας λεῖον καταχρίσοι τὸ σῶμα, τοῦ μεγίστου χειμῶνος οὐ λαμβάνει τὴν ἐπαίσθησιν, ἢ πάνυ βραχεῖαν. ὀυδὲ ἐν τῷ θέρει, τοῦ καύματος, (κωλύοντος τοῦ φαρμάκου τῇ αὐτοῦ πυκνώσει τὸν ἔξωθεν ἄερα) καταμάθοις δεικνεῖσθαι τοῦ σώματος. Σπάνιος δ' ἐστὶν ὁ καρπὸς οὗτος, καὶ ἐν φάραγξι καὶ ἐν τόποις φυόμενος ἐπικρήμνοις, ὥστε μόλις μὲν εὑρεῖν, ἂν δ' εὕρει τις, μὴ ἐυχερῶς δύνασθαι λαβεῖν ἂν δ' ἐπιχειρεῖ λαμβάνειν, κινδυνεύειν ἀπὸ τῶν πετρῶν κατακυλισθέντα διαφθαρῆναι. μένει δ' ἡ δύναμις ἕως ἐνιαυτοῦ, χρονισθεῖσα δ' ἀπόλλυσι τὴν ἑαυτῆς ἐνέργειαν. ποταμοὶ δὲ διὰ τοῦ ὄρους ῥέουσι δύο, Κραυσίνδων τε καλούμενος καὶ βρύχων. ὁ μὲν τοὺς ὑπὸ ταῖς τοῦ Πηλίου γεωργουμένους ἀρδεύων ἀγροὺς. ὁ δὲ παρρεῤῥέων μὲν τὸ τῆς Πηλαίας

δασὸς, ἐκβάλλων δὲ εἰς θάλασσαν. ἐπ' ἄκρας δὲ τῆς τοῦ ὄρους κορυφῆς σπήλαιόν ἐστι τὸ καλούμενον Χειρώνιον, καὶ Διὸς Ἀκταίου ἱερὸν, ἐφ' ὃ κατὰ κυνὸς ἀνατολὴν κατὰ τὸ ἀκμαιότατον καῦμα ἀναβαίνουσι τῶν πολιτῶν οἱ ἐπιφανέστατοι, καὶ ταῖς ἡλικίαις ἀκμάζοντες, ἐπιλεχθέντες ἐπὶ τοῦ ἱερέως, ἐνεζωσμένοι κώδια τρίποκα καινὰ, τοιοῦτον συμβαίνει ἐπὶ τοῦ ὄρους τὸ ψύχος εἶναι. τοῦ δὲ ὄρους ἡ μὲν πλευρὰ παρά τε τὴν Μαγνησίαν καὶ Θεσσαλίαν * καθήκει, πρός τε ζέφυρον καὶ ἡλίου δύσιν ἐστραμμένη. ἡ δ' ἐπὶ τὸν Ἄθω καὶ τὸν Μακεδονικὸν ἐπικεκλημένον κόλπον, πελαγίαν ἔχουσα πᾶσαν καὶ τραχεῖαν, τὴν εἰς τὴν Θεσσαλίαν ἐστραμμένην χῶραν. τὸ δὲ ὄρος πολυφάρμακόν τε ἐστὶ, καὶ πολλὰς ἔχον καὶ παντοδαπὰς δυνάμεις, τάς τε ὠφελείας αὐτῶν γινώσκουσι, καὶ χρῆσθαι δυναμένοις. μίαν δέ τινα, ἥτις ἔχει καὶ ἄλλας δυνάμεις ἀνομίους. φύεται δὲ τὸ δένδρον τῷ μεγέθει μὲν οὐ πλέον ἢ πήχεος, τὸ ὑπὲρ γῆς φαινομένον, τῇ δὲ χρόᾳ μέλαν. * Ἡ δὲ ῥίζα ἕτερον τοσοῦτόν ἐστι κατὰ γῆς πεφυκυῖα. τούτου δὲ ἡ μὲν ῥίζα τριφθεῖσα λεία καὶ καταπλασθεῖσα τῶν ποδαγρόντων τοὺς πόνους ἀφίστησι, καὶ κωλύει τὰ νεῦρα φλεγμαίνειν. Ὁ δὲ φλοιὸς λειανθεὶς καὶ μετ' οἴνου ποθεὶς τοὺς κειλιακοὺς ὑγιαίνει. τὰ δὲ φύλλα τριφθέντα καὶ ἐγχρισθέντα εἰς ὀθονίαν τῶν ὀφθαλμιόντων, καὶ ὑπὸ τοῦ ῥεύματος κατατεινομένων καὶ

* Plura heic, quae omnino perverse legebantur hactenus, ut et legi et recte intelligi possint, non ingenio, sed ratione, effectum est. *

κινδυνευόντων ῥαγῆναι τὴν ὄψιν, τὴν ἐπιφορὰν τοῦ ῥεύματος ἀναστέλλει πραέως, καὶ ὡσανεὶ παραιτουμένη μηκέτι ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς φέρεσθαι τὸ ῥεῦμα. ταύτην δὲ τὴν δύναμιν ἓν τῶν πολιτῶν οἶδεν γένος, ὃ δὴ λέγεται Χείρωνος ἀπόγονον εἶναι. παραδίδωσι δὲ καὶ δείκνυσι πατὴρ υἱῷ, καὶ οὕτως ἡ δύναμις φυλάσσεται, ὡς οὐδεὶς ἄλλος οἶδεν τῶν πολιτῶν. Οὐκ ὅσιον δὲ τοὺς ἐπισταμένους τὰ φάρμακα μισθοῦ τοῖς κάμνουσι βοηθεῖν, ἀλλὰ προῖκα. Τὸ μὲν οὖν Πήλιον καὶ τὴν Δημητριάδα συμβέβηκε τοιαύτην εἶναι. Ὅτι ἡ μὲν Ἑλλὰς ἀπὸ Πελοποννήσου τὴν ἀρχὴν λαμβάνουσα μέχρι τοῦ Μαγνητῶν ἀφορίζεται στάμπου. . . . *

* Hinc jam reliqua occurrunt in praecedentibus pag. 43. lin. 10.

ISAACI VOSSII

JUDICIUM

DE CIRCUMNAVIGATIONE HANNONIS.

Verum multo antiquiorem esse Carthaginem, ex Hannonis confici potest periplo, seu navigatione extra columnas Herculis. Superest etiamnum peripli hujus Compendium, multo enim auctius olim fuisse exinde colligas, quod complura apud antiquos legas ex illo desumpta, quae tamen hoc tempore in eo non invenias. Quanta fuerit jam illo tempore Chartago ex eo cognoscas, quod post conditas trecentas in littore Libyco urbes, redundante nihilominus hominum multitudine, cum sexaginta pentecontororum Hannonem miserint classe instructa commeatu, et triginta colonorum millibus, ad explorandos extra columnas Herculis Libyae tractus, et condendas in illo quoque Oceani littore colonias. Hanc navigationem factam fuisse censet Strabo paulo post bellum Iliacum. Sed vero rectius dixerimus integro minimum seculo antiquiorem hoc bello fuisse istam Hannonis expeditionem. Cum enim ex nihilo oriantur fabulae, unde demum tres Gorgones, nisi ex tribus Hannonis Gorgidibus, adsentiente etiam Palaephato? Unde Amaltheae seu Hesperidum cornu, nisi ex ejusdem nominis promontorio apud Hannonem? Sed et poma aurea, quae ex Hesperidum hortis ad Oceanum sitis decerpsisse dicitur Hercules, quis in Europam potuit adduce-

re nisi Hanno, qui primus ista Oceani littora adiit, et ex Promontorio Soloentis, nunc *Capite Viridi*, et ex θεῶν ochemate nunc *Sierra Liona* dicto, ubi copiosissime proveniunt, primus isthaec poma Europae intulit? Valent haec argumenta unde certo conficere possimus Hannonem praecessisse, aut saltem aequalem fuisse temporibus Herculis et Persei.

ΑΝΝΩΝΟC ΚΑΡΧΗΔΟΝΙΩΝ *

Βασιλέως περίπλους τῶν ὑπὲρ τὰς Ἡρακλέους στήλας (1) Λιβυκῶν τῆς γῆς μερῶν, ὃν καὶ ἀνέθηκεν ἐν τῷ τοῦ Κρόνου τεμένει δηλοῦντα τάδε.

ΕΔΟΞΕΝ Καρχηδονίοις Ἄννωνα πλεῖν ἔξω στηλῶν Ἡρακλείων, καὶ πόλεις κτίζειν λιβυφοινίκων. (2)

(*) Arrianus in fine Iodicorum meminit hujus navigationis prolixe. Plinius lib. 3. cap. 67. *Et Hanno Carthaginis potentia florente, circumvectus a Gadibus ad finem Arabiae, navigationem eam prodidit scripto, sicut ad extera Europae noscenda missus eodem tempore Himilco*. Idem lib. 5. cap. 1. *Fuere et Hannonis Carthaginensium Ducis commentarii, Punicis rebus florentissimis explorare ambitum Africae jussi, quem sicuti plerique è Graecis nostrisque et alia quaedam fabulosa, et urbes incultas ab eo conditas ibi prodidere, quarum nec memoria ulla, nec vestigium extat*. „ Juba Mauritaniae Rex citatus ab Athenaeo lib. 2. c. 85. „ ἐν τοῖς περὶ λιβύης συγγράμμασι, καὶ ἐν ταῖς Ἄννωνος πλάναις „. Alii quidem Scriptores hujus navigationis meminere, et Strabo censet factam fuisse post Bellum Illiacum.

(1) Marcianus Heracleota lib. 2. περίπλου pag. 65. Libyam scribit extra Herculis colomnas notam fuisse μέχρι τοῦ λεγομένου ὑποδρόμου Αἰθιοπικοῦ τῆς ἀγνώστου λοιπὸν ἐκεῖ χειμένης γῆς. Qua ratione patrum nostrorum memoria Henricus Joannis Lusitaniae Regis filius Africae circumnavigationem tentavit, lege apud Alvise Da Cada Mosto Tom. I. Navig. Ramusii in proemio navigationis suae pag. 96. lib. 1.

(2) Herodotus lib. IV. c. 197. quatuor gentes Libiae refert, quarum duae αὐτόχθονες, duae non, illi Lybies atque Aegyptii, hi Poenices et Graeci. Sic Plinius Libyaegyptii Lib. V. c. 5. Carthaginenses a Libyphenicibus distinguit Diodorus Lib. 17. pag. 579. ἐκ μὲν λιβύης καρχηδόνιοι καὶ λιβυφοίνικες, καὶ πάντες τὴν παράλιον οἰκοῦντες μέχρι τῶν ἡρακλείων στήλων. Lib. 13. Reg. cap. 9. v. 17. Phoe-

καὶ ἔπλευσεν πεντηκοντόρους ἑξήκοντα ἄγων, καί πλῆθως ἀνδρῶν καί γυναικῶν εἰς ἀριθμὸν μυριάδων τριῶν, καὶ σῖτα καὶ τὴν ἄλλην παρασκευήν. ὡς δ᾿ ἀναχθέντες, τὰς στήλας παρημείψαμεν, καὶ ἔξω πλοῦν δυοῖν ἡμερῶν ἐπλεύσαμεν, ἐκτίσαμεν πρώτην πόλιν, ἥν τινα ὠνομάσομεν Θυμιατήριον. (3) πεδίον δ᾿ αὐτῇ μέγα ὑπῆν. κἄπειτα πρὸς ἑσπέραν ἀναχθέντες ἐπὶ Σολόεντα (4) λιβυκὸν ἀκρωτήριον, λάσιον δένδρεσι συνέλθομεν. ἔνθα Ποσειδῶνος (5) ἱερὸν ἱδρυσάμενοι πάλιν ἐπέβημεν πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα ἡμέρας ἥμισυ. ἄχρι ἐκομίσθημεν εἰς λίμνην οὐ πόῤῥω τῆς θαλάττης κειμένην, καλάμου μεστὴν πολλοῦ καὶ μεγάλου. ἐνῆσαν δὲ καὶ ἐλέφαντες, καὶ τἄλλα θηρία νεμόμενα πάμπολλα. (6) τὴν τε λίμνην παραλλάξαντες ὅσον ἡμέρας πλοῦν, κατῳκήσαμεν πόλεις πρὸς τῇ θαλάττῃ καλευμένας Καρικόν, τε Τεῖχος, καὶ Γύτ-

nices commendantur ab experientia rei nauticae.

(3) θυμιατηρία Stephanus. θυμιατηριὰς Scyl. Cary. pag. 158. miror quo exemplari usus fuerit Eusebius, in quo Thymaterium se legisse scribit. θυμιατήριον dictam credo urbem a sacrificio, quod urbem condituri offerebant, ut videre est de Romulo apud Halicarnass. lib. 1. p. 75. Plutarch. in Romulo, aut quod ara ibi constituta primitus fuisset. Sidus coeleste θυμιατήριον Cicero, Manilius, Hyginus, aliique vertunt. Ramusius existimat eam esse Azamor, et Joan. Mariana, etiam Ortelii locus inquirendus. Vide Scylacem pag. 158. de notis hieroglyphicis Aethiopum (quales in hac ara fuere). Vide Diodor. Sic lib. 3. pag. 145.

(4) Meminit ejus Herodotus lib. IV. cap. 43.

(5) Neptuni nomen primum apud Libyes fuit, qui semper hunc Deum in honore habuerunt. Herod. lib. 2. cap. 50.

(6) Egregie haec illustrari possunt illis Diodori lib. 3. in fine pag. 148. 149.

την, καὶ Ἄκραν, καὶ (7) Μέλιτταν, καὶ Ἄραμβυν. κἀκεῖθεν δ' ἀναχθέντες ἤλθομεν ἐπὶ μέγαν ποταμὸν (8) λίξον ἀπὸ τῆς λιβύης ῥέοντα. παρὰ δ' αὐτὸν νομάδες (9) ἄνθρωποι λιξῖται, βοσκήματ' ἔνεμον, παρ' οἷς ἐμείναμεν ἄχρι τινὸς φίλοι γενόμενοι. τούτων δὲ καθ' ὕπερθεν Αἰθίοπες ᾤκουν ἄξενοι, (10) γῆν νεμόμενοι θηριώδη (11) διειλημμένην ὄρεσι μεγάλοις, (12) ἐξ ὧν ῥεῖν φάσι

(7) Stephanus Μέλισσα.

(8) λίγξ καὶ λίξ πλάγιος obliquus Hesych. Si qua fides tabulis Sanuti, inde nomen huic fluvio inditum videri potest in ejus II. Africae tabula. Leo Africanus Lib. II. descriptionis Africae de Regno et fluvio hujus etiam videri potest.

(9) Latine Numidae. Nomadas et Troglodytas eosdem facit Diodorus lib. 3. pag. 165. sed haec consideranda sunt. Idem Afrorum alios facit γεωργοὺς alios νομάδας, reliquos feros et barbaros facit. Νομάδας carnibus vesci tradit Porphirius lib. 1. περὶ ἀποχῆς ec. Solinus 3.

(10) ἄξενοι. Diodorus Siculus lib. 3. pag. 183. καθόλου δὲ πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους οὔτε τὸ δίκαιον, οὔτε τὴν πίστιν κατ' οὐδένα τρόπον διατηροῦσι. Philostratus principio lib. V, ob hanc causam Γαιτούλους καὶ τίγγας ἄμφω θηριώδη καὶ λίβυκα ἔθνη appellat. Haec pars Africae Lybia proprie dicta fuit, nunc Sarra vocatur Desertum. Leo Africanus princ. operis.

(11) θηριώδη. Auctor, sive quod crediderim potius interpres Epistolae Alexandri Magni ad Aristotelem, quem Valerium appellant Bellovacensis et Mss. Anglicani, vocat bestiosa et Serpentina loca. Horat. 4. Carm. Belvosum Oceanum dixit. De ferarum multitudine in Meridionalibus mundi regionibus vide apud Diodor, Sic. lib. II. p. 134. et p. 149. ubi meminit serpent. κατὰ τὴν θηριώδη καλουμένην χώραν. sic et pag. 169. maxime pag. 183. ubi prolixe describitur. „ οὗτοι μὲν οἱ παραθαλάσσιοι τῶν νομάδων λιβύων εἰρέαται. ὑπὲρ δὲ τούτων ἐς μεσόγαιαν ἡ θηριώδης ἐστὶ λιβύη.

(12) ὄρεσι μεγάλοις Atlas Mons. Herodotus lib. 1. cap. 110. et 111. ὄυρεα θηριωδέστατα vocat montes feris oppletos,

τὸν λίξον. περὶ δὲ τὰ ὄρη κατοικεῖν ἀνθρώπους ἀλλοιομόρφους Τρωγλοδύτας, (13) οὓς ταχυτέρους (14) ἵππων ἐν δρόμοις ἔφραζον οἱ λιξῖται. λαβόντες δὲ παρ' αὐτῶν ἑρμηνέας παραπλέομεν τὴν ἐρήμην (15) πρὸς μεσεμβρίαν δύο ἡμέρας (16). ἐκεῖθεν δὲ πάλιν πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα ἡμέρας δρόμον. ἔνθα εὕρομεν ἐν μυχῷ τινος κόλπου (17) νῆσον μικρὰν, κύκλον ἔχουσαν σταδίων πέντε, ἣν κατῳκήσαμεν Κέρνην ὀνομάσαντες (18). ἐτεκμαιρόμεθα δ' αὐτήν ἐκ τοῦ περίπλου κατ' εὐθὺ κεῖσθαι Καρχηδόνος. ἐῴκει γὰρ ὁ πλοῦς ἔκ τε Καρχηδόνος ἐπὶ στήλας, κἀκεῖσθεν ἐπὶ Κέρνην. τοὐντεῦθεν εἰς λίμνην ἀφικόμεθα διά τινος ποταμοῦ μεγάλου (19) δια-

(13) Idem Herodotus ibid. cap. 183. sic de Garamantibus cap. 174. lib. 4. et de tota Occidentali plaga Africae eodem lib. 1. cap. 191.

(14) Ταχυτέρους Plinius lib. VII. cap. 2. in fine. Troglodytas super Aetiopiam velociores esse equis Pergamenus Crates refert.

(15) τὴν ἐρήμην. Syrtes Arginenses Hispanice Baixos de Arpin.

(16) δύο ἡμέρας, vereor ne corruptus sit numerus. Scylac. Cariand. pag. 158. Carthagine ad Columnas dicit esse παράπλουν dierum septem totidemque noctium.

(17) τινος κόλπου. Hunc sinum describit Alvise Mosto pag. 98. 6. *la Forna d' Argin, il qual nome deriva da una Scaletta del detto golfo ec.* Infans Portugalliae Henricus castellum extruxit in Insula.

(18) Κέρνην ὀνομάσαντες. Κερκέννην Insulam sive urbem in hac ora Africae commemorat Diodorus lib. 3. pag. 187. ab Amazonibus expugnatam. Κύρανον Insulam sed longe majorem hic ponit Herodotus lib. 4. cap. 195. et ex eo Stephanus. Meminit Cernes Insulae Lycophron Cassand. V. Et Plinius, Cercinitidem Insulam lib. V. cap. 7. in interno mari inter Syrtes et Chartaginem ponit.

(19) Fortassis Masetat Plinius lib. V. Cap. 1.

πλεύσαντες χρέτης. εἶχεν δὲ νήσους ἡ λίμνη τρεῖς μείζους τῆς Κέρνης, ἀφ᾽ ὧν ἡμερήσιον πλοῦν καταινύσαντες ἐς τὸν μυχὸν (20) τῆς λίμνης ἤλθομεν. ὑπὲρ ἣν ὄρη μέγιςα (21) ὑπερέτεινεν, μετὰ ἀνθρώπων ἀγρίων, (22) δέρματα θήρεια ἐνημμένων, οἱ πέτροις βάλλοντες ἀπήραξαν ἡμᾶς, κωλύοντες ἐκβῆναι. ἐκεῖθεν πλέοντες εἰς ἕτερον ἤλθομεν ποταμὸν μέγαν (23) καὶ πλατὺν, γέμοντα κροκοδείλων καὶ ἵππων ποταμίων. ὅθεν δὲ πάλιν ἀποστρέψαντες εἰς Κέρνην ἐπανήλθομεν. ἐκεῖθεν δὲ ἐπὶ μεσημβρίας ἐπλεύσαμεν δώδεκα ἡμέρας τὴν γὴν παραλεγόμενοι, ἣν πᾶσαν κατῴκουν Ἀιθίοπες, φεύγοντες (24) ἡμᾶς καὶ ὀυχ ὑπομένοντες, ἀσύνετα δ᾽ ἐφθέγγοντο καὶ τοῖς μεθ᾽ ἡμῶν λιξίταις. τῇ δ᾽ οὖν τελευταίᾳ ἡμέρᾳ προσωρμίσθημεν ὄρεσι μεγάλοις (25) δασέσιν. ἦν δὲ τὰ τῶν δένδρων ξύλα ἐυώδη τὲ καὶ ποικίλα. πε-

(20) Sinus S. Annae esse videtur ex Livio Sannuto.

(21) Forte VII. montes. *Adesso si chiamano Azanaghi, cioè Berettini*. Mosto pag. 101. a.

(22) De his Herodotus Lib. III. de vestitu, celeritate, et armatura longe nos docuit.

(23) Fortassis Darat flumen Plin. L. V. c. 1. in quo Crocodilos gigni scribit. Ram. in Han. *Secondo Mosto parrebbe questo il fiume del Senegal, dicendo*. 99. 6. e 101. *a*. *Questo fiume è grande e largo più di un miglio*.

(24) Vide Herodotum Lib. 4. cap. 196. ec. De Garamantibus cap. 174. simile quid refert eos fugere conspectum mortalium. Similia refert Alvise De Cadamosto. pag. 100. A. B. *Questi negri si chiamano Ctloffi*.

(25) A. Mosto ibid. *E tutta questa costa e paese da questo fiume è tutta terra bassa fino a Capo Verde, qual è la più alta terra che sia in tutta questa costa, cioè miglia quattrocento più oltre il predetto capo*, pag. 105. B.

ριπλεύσαντες δὲ ταῦτα ἡμέρας δύο, γινόμεθα ἐν θαλάττης χάσματι (26) ἀμετρήτῳ, ἧς ἐπὶ θάτερα πρὸς τῇ γῇ πεδίον ἦν, ὅθεν νυκτὸς ἀφεωρῶμεν πῦρ ἀναφερόμενον πανταχόθεν κατ᾽ ἀποςάσεις, τὸ μὲν πλέον, τὸ δ᾽ ἔλαττον. ὑδρευσάμενοι δ᾽ ἐκεῖθεν ἐπλέομεν εἰς τοὔμπροσθεν ἡμέρας πέντε (27) παρὰ γῆν. ἄχρι ἤλθομεν εἰς μέγαν κόλπον, ὃν ἔφασαν οἱ ἑρμηνέες καλεῖσθαι Ἑσπέρου κέρας. (28) ἐν δὲ τούτῳ νῆσος ἦν μεγάλη καὶ ἐν τῇ νήσῳ λίμνη θαλασσώδης, ἐν δὲ ταύτῃ νῆσος ἑτέρα, (29) εἰς ἣν ἀποβάντες ἡμέρας μὲν οὐδὲν ἀφεωρῶ-

(26) An Hyppodromum Africae intelligit, de quo Marcianus Heracl. pag. 65., sed rectius sinus ille, qui post Caput viride describitur ab Aluisio Mosto pag. 105. B. *e la costa è tutta bassa*, mox ubi elegantiam loci praedicavit, addit *e tutta bagnata da molte riviere e fiumi piccoli non da conto*. Plinius Lib. V. Cap. 1. ex Polyb. prod. post flumen Darat in quo Crocodili gignuntur, sinus DCXVI. M. pass. includi montis Barcae promontorio excurrente in oceasum.

(27) Plinius Lib. V. Cap. 1. ex olybio Bambroto flumine, quod est post Surrentium Caput (*Capo Verde*) ad Hesperium vel Hesperum (ut Pintianus legit) promontorium dierum ac noctium X. navigationem prodit. Videtur esse error in numero, aut Polybius ipse falsus est, ut et in situ Atlantis montis, quem errorem ipse Plinius agnoscit.

(28) Ἑσπέριον κέρας in Africa commemorat Diodor. Sicul. Lib. 4. pag. 201. A. Aethiopiam τὸ ἑσπέριον κέρας orbis terrarum occupare scribit Philostratus princip. Lib. 6. sicut Indi τὸ πρὸς ἕω. Plinius Lib. 6. c. 31. „ Ab ea (Atlantide Insula) quinque dierum navigatione ad solitudines Aethiopum Hesperias, et promontorium, quod vocavimus ἑσπέριον κέρας, inde primum circumagente se terrarum fronte in occasum ac Mare Atlanticum.„ Haec τῷ χάσματι de quo paulo ante, et Marciani ὑποδρόμῳ egregie conveniunt.

(29) *Isola degl' Idoli*. *Livio Sannuto* pag. 87. Coeterae In-

μεν, ὅτι μὴ ὕλην. νυκτὸς δὲ πυρά τε πολλὰ καιόμενα, καὶ φωνὴν αὐλῶν ἠκούομεν, κυμβάλων τὲ καὶ τυμπάνων πάταγον, καὶ κραυγὴν μυρίαν. φόβος οὖν ἔλαβεν ἡμᾶς, καὶ οἱ μάντεις ἐκέλευον ἐκλείπειν τὴν νῆσον. ταχὺ δ' ἐκπλεύσαντες παρημειβόμεθα χώραν διάπυρον θυμιαμάτων. (30) μεστοὶ δ' ἀπ' αὐτῆς πυρώδεις ῥύακες ἐνέβαλλον εἰς τὴν θάλατταν. ἡ γῆ δ' ὑπὸ θέρμης ἄβατος ἦν. ταχὺ οὖν κἀκεῖθεν φοβηθέντες ἀπεπλεύσαμεν. τέτταρας δ' ἡμέρας φερόμενοι, νυκτὸς τὴν γῆν ἀφεωρῶμεν φλογὸς μεστὴν, ἐν μέσῳ δ' ἦν ἠλίβατόν τι πῦρ, τῶν ἄλλων μεῖζον, ἁπτόμενον ὡς ἐδόκει τῶν ἄστρων. τοῦτο δ' ἡμέρας ὄρος (31) ἐφαίνετο μέγιστον θεῶν ὄχημα καλεύμενον. τριταῖοι δ' ἐκεῖθεν πυρώδεις ῥύακας παραπλεύσαντες ἀφικόμεθα εἰς κόλπον Νότου κέρας λεγόμενον. ἐν δὲ τῷ μυχῷ νῆσος ἦν (32) ἐοικυία τῇ πρώτῃ, λίμνην (33)

sulae vocantur *Isole senza nome.*

(30) Suidas θυωμάτων, vide ibidem notas. Gesnerus atque eum secutus Ortelius male gentis alicujus nomen hoc loco esse existimant.

(31) Alvise Mosto pag. 110. 6. F. *Da Capo Liedo, ovvero Allegro per avanti per la costa, ov' è una montagna, la qual dura ben circa miglia cinquanta ed è altissima, coperta tutta di arbori verdi sempre ed altissimi. Alla fine della quale si trovano in mare circa miglia otto Isolette tre, e la maggiore può circondare da miglia dieci in dodici, e misero nome a quest' Isole le Salvezze, Ed alla detta Montagna Serra Liona, e questo per il gran rumore che di continuo si sente; per causa de' tuoni che sono sempre in la cima ch' è circondata di nebbie.*

(32) De hac Insula Diodorus Siculus, qui Hesperiam vocat, sitamque ait sub monte omnium istis in locis maximo inque Oceanum prominente.

(33) Ἑσπερίτις λίμνη, ἡ πρὸς δύσιν οὖσα. Suidas.

ἔχουσα, καὶ ἐν ταύτῃ νῆσος ἦν ἑτέρα μεστὴ ἀνθρώπων ἀγρίων. (34) πολὺ δὲ πλείους ἦσαν γυναῖκες δασεῖαι τοῖς σώμασιν, ἃς οἱ ἑρμηνέες ἐκάλουν Γορίλλας. (35) διώκοντες δὲ, ἄνδρας μὲν συλλαβεῖν οὐκ ἠδυνήθημεν, ἀλλὰ πάντες μὲν ἐξέφυγον, κρημνοβάται ὄντες, καὶ τοῖς πέτροις ἀμυνόμενοι. γυναῖκας δὲ τρεῖς. αἱ δάκνουσαί τε, καὶ σπαράττουσαι τοὺς ἄγοντας οὐκ ἔθελον ἕπεσθαι. ἀποκτείναντες μέν τοι αὐτὰς ἐξεδείραμεν, καὶ τὰς δορὰς ἐκομίσαμεν εἰς Καρχηδόνα· οὐ γὰρ ἔτι ἐπλεύσαμεν προσωτέρω, τῶν σίτων ἡμᾶς ἐπιλιπόντων.

(34) Apud Herodot, Lib. 4. cap. 191. inter reliqua monstra ferasque, quae in Occidentali Lybiae parte inveniuntur, quam ὀρεινὴν καὶ δασέαν καὶ θηριώδη vocat, commemorantur etiam ἄγριοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἄγριαι.

(35) Γόργονας legisse videtur Plinius, Mela, coeterique, de quibus Poetarum fabulae Lucanus lib. 9.

Finibus extremis Libyes, ubi fervida tellus
Accipit Oceanum demisso sole calentem etc.

Harum Regina fuit Medusa a Persio superata Diodor. lib. 3, cap. 426. De Hesperia Insula. Hesiodus in Theogonia pag. 253. edit. Heinsii. Alexander Myndius apud Athenaeum Lib. V. Vide et Plinium Lib. V. Cap. VIII. De Satyris semiferis similibusque monstris. Hispanus nauta (cujus dissertationem cum hac Hannonis navigatione Ramusius suo operi inseruit) existimat Γόριλλας non homines, sed de Simiarum genere fuisse, quae *Babuini* vulgo appellantur. Agatarchides prod. Sphinges ex Troglodytia, et Aethiopia Alexandriam deferri.

Amazones vocat Diodorus lib. 3. pag. 185. ubi Gorgonum historiam sive fabulam recenset, et Persei adversus eas expeditionem, et pag. 186. φασὶ γὰρ ὑπάρξαι τῆς λιβύης ἐν τοῖς πρὸς ἑσπέραν μέρεσιν ἐπὶ τοῦ πέρατος τῆς οἰκουμένης ἔθνος γυναικοκρατούμενον.

Locorum nomina quae hoc περίπλῳ continentur
additis etiam hodiernis appellationibus
ex Joanne Baptista Ramusio.

Θυμιατήριον.	*Azamor.*
Σολόεις ἀκρωτήριον.	*Capo di Cantin.*
Καρικὸν τεῖχος.	*Azzaffi.*
Γύττη.	*Goz.*
Ἄκρα.	*Aman.*
Μέλιττα.	*Mogador.*
Ἄραμβυς.	*Tefthna.*
Λῖξος ποταμὸς.	*Sus.*
Θηριώδης λιβύη.	*Deserto di Sarra.*
Κέρνη νῆσος.	*Isola d'Argin.*
Λίμνη τρεῖς νήσους ἔχουσα.	*Golfo di Argin.*
Ποταμὸς μέγας καὶ πλατὺς.	*Fiume di S.Giovan.*
Ἑσπέρου κέρας κόλπος.	*Capo Verde.*
Θεῶν ὄχημα.	*Sierra Liona.*
Νότου κέρας.	*Capo delle Palme.*

DE

NICEPHORO BLEMMIDA.

Nicephorus Blemmidas honestis parentibus natus in Civitate Constantinopolitana claruit Seculo XIII. Monasticam vitam amplexus Divinarum Litterarum peritissimus extitit, liberalium artium ac Philosophiae studiis quoque operam dedit, variaque illius scripta de Philosophia habemus typis impressa, accuratissime ad Platonis atque Aristotelis dogmata elaborata. Theodoro Lascari Constantinopolitano Imperatori ita placuit, ut eum prolixa prosecutus benevolentia aegre ab se dimitteret, atque designatus ab eo Patriarcha Constantinopolitanus, monastico habitu contentus munus non adiit. Plures annos vixit in urbe, et non solum Imperatorum, sed et coeterorum omnium admirationem sibi conciliavit, partim publice ac private de rebus sacris disserendo, partim etiam consiliis de concordia cum Latinis per Graeciam reducenda scriptis, ut videre est apud Georgium Pachimerum Lib. V. et Nicephorum Gregoram De Rebus Gestis Andronici Lib. I. De tempore eo, quo noster auctor vitam deseruit ac accepit, nihil hic quod statuere tuto possimus invenimus. De duobus his Opusculis Geographicis, primum quod sequitur Paraphrasis est Dionysii Alexandrini.

ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΤΟΥ ΒΛΕΜΜΙΔΟΥ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ.

Βουλόμενος δὴ ὡς ἐν συντόμῳ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ζωγαφῆσαι τῷ λόγῳ καὶ δεῖξαι σοι ποταπῶς κεῖται αὐτὴ, καὶ εἰς πόσα μεμέρισαι, καὶ τίνα γένη, καὶ πόλιες, καὶ ποταμοί εἰσὶν ἐπ᾽ αὐτῇ, ᾠήθην δεῖν πρῶτον ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ ἄρξασθαι τοῦ βαθυῤῥόου, ὡς κύκλῳ αὐτοῦ περιέχοντος πᾶσαν τὴν οἰκουμένην αἶά περ νῆσον σφενδόνῃ ἐοικυῖαν. τοῦ γὰρ πρὸς δυσμὰς τὸ τῆς ἑώας πλατύτερον ἐςὶ μέρος. καὶ δὴ ἄρχομαι. σὺ δὲ καλῶς ἄκουε.

περὶ τοῦ ὠκεανοῦ.

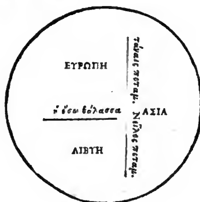
Οὗτος ὁ ὠκεανὸς εἷς ὢν καὶ κύκλῳ περιφερόμενος, τέσσαρας ἔσχεν ὁ αὐτὸς τὰς ἐπωνυμίας. καὶ πρὸς μὲν τὸ τέλος τοῦ ζεφύρου, Ἄτλας ἑσπέριος καλεῖται. πρὸς δὲ τὸν βοῤῥᾶν, ὅπου καὶ τὸ τῶν Ἀριμασπῶν γένος οἰκεῖ κρόνιως πεπηγὼς πρὸς δὲ τὴν ἑωᾶν, ἠῶος καὶ ἰνδικὸς. πρὸς δὲ τὸν νότον ὅπου ἡ γῆ κεκαυμένη ἐςὶν ὑπὸ τῆς τοῦ ἡλίου θερμότητος, ἐρυθραῖος καὶ Αἰθιόπιος καλεῖται. ἔχει δὲ καὶ τέσσαρας πόρους σὺν τούτοις, οἵ τινες τέσσαρας ἀποτίκτουσι θαλάσσας. τὴν μὲν πρώτην

πρὸς δυσμὰς, τὴν δευτέραν δὲ ἐπ᾽ ἀνατολὰς, τὴν τρίτην δὲ πρὸς βορρᾶν, τὴν δὲ τετάρτην πρὸς νότον. καὶ ἡ μὲν οὖσα πρὸς ἀνατολὰς περσικὴ καλεῖται, καὶ ἔστι σφαιροειδὴς, ἡ δὲ πρὸς νότον Ἀραβικὸς, ἐπιμήκης δὲ ἐστιν αὕτη, ἐνίους ἔχουσα νήσους. ἡ δὲ πρὸς βορρᾶν, σφαιροειδής ἐστιν καὶ πάνυ μεγίστη, ὑρκανικὴ δὲ καὶ κασπία καλεῖται, ἡ δὲ πρὸς δυσμὰς ἐπιμήκης ἐστι, καὶ πάνυ μεγίστη. φθάνει γὰρ ἐπὶ τοῦ κασίου ὄρους μέχρι τῆς συρίας. μία δὲ οὖσα καὶ αὐτὴ πολλὰ ἔσχεν ὀνόματα, καὶ ἐπὶ μὲν τῶν Ἡρακλεωτικῶν στηλῶν τῆς τε Ἀβίνες τὲ καὶ Ἀλύβης, ὁ ἀνὰ μεταξὺ τῆς τε εὐρώπης τὲ καὶ λιβύης πόντος Ἰβερικὸς καλεῖται. ὁ δὲ μετὰ τοῦτον γαλακτικὸς πρὸς τὸν βορρᾶν. πρὸς γὰρ τὸν νότον ὁ Σαρδόνιος πόντος ἐστί. μετὰ δὲ τὸν Γαλαγτικὸν ὁ Λίγυστικὸς πόντος ἐστί. μετὰ δὲ τὸν λιγυστικὸν ὁ Τυρσηνικὸς. μετὰ δὲ τὸν τυρσηνικὸν ὁ Σικελικὸς, καὶ ἔστι μέχρι τῆς καλαβρίας ἐξ᾽ ἐναντίας τῆς μικρᾶς σύρτης. μετὰ δὲ τὸν σικελικὸν πόντον ὁ Ἀδριὰς πόντος, ὅστις καὶ ἰώνιος καλεῖται. ἔστι δὲ οὗτος πρὸς τὸν βορρᾶν κλίνων ὀλίγον πρὸς δυσμὰς. πρός δὲ τὴν μεγάλην σύρτην ἔσω τῆς λιβύης ὁ λιβυκὸς πόντος ἐστί. μετὰ δὲ τοῦτον ἕτεροι δύο πόντοι γεγόνασιν, ὁ μὲν πρὸς νότον, ὁ δὲ πρὸς βορρᾶν. καὶ ὁ μὲν πρὸς βορρᾶν, σιδονία καλεῖται. ἰσσικὸς κόλπος. ἔστι δὲ ὅπου ἡ ἰσσὸς πόλις κεῖται. ὁ δὲ πρὸς νότον φαρίη καλεῖται. ἔστι δὲ ὅπου τὸ κάσιον ὄρος ἐστί. ὑπὲρ ἄνω δὲ τῆς νήσου τῆς Κρήτης πρὸς μὲν τὴν δύσιν κρητικὸν πέλαγος καλεῖται. πρὸς δὲ τὴν ἀνατολὴν Μυρτῶον. πρὸς δὲ τὸν βορρᾶν εἰς τὸ μέσον τοῦ-

των εἰσὶν αἱ κυκλάδες νῆσοι. ὑπὲρ ἄνω δὲ τῶν νησῶν Ἀιγαῖον πέλαγος καλεῖται, καὶ ἔρχεται μέχρι τῆς τενέδου τῆς νήσου. ἀπὸ δὲ τῆς τενέδου ἐρχόμενος πρὸς τὸν βοῤῥᾶν οὗτος ὁ ἐπιμήκης ἰσθμὸς ἑλλήσποντος καλεῖται. τὸ δὲ ὑπὲρ τούτου σφαιροειδὲς, προποντὶς λέγεται. ὁ δὲ ἐπιμήκης ἰσθμὸς ὑπὲρ τῆς δε βόσπορος λέγεται. τὸ δὲ ἑξῆς ἄνω πρὸς τὸν βοῤῥᾶν μέρος εὔξεινος καὶ ποντικὸς πόντος καλεῖται, καὶ ἐκτείνεται μᾶλλον πρὸς τὴν ἀνατολήν. τὸ δὲ ὑπὲρ τούτου Μαιῶτις λέγεται λίμνη, ἧς ὑπὲρ ἄνω οὐκ ἔστι τις ἄλλη θάλασσα, ἢ ὁ ποταμὸς ὁ καλούμενος τάναις. ὅς εἰς αὐτὴν τὴν Μαιώτιδα ἐκ τῶν σκυθικῶν ὀρέων εἰσέρχεται. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν τοῦ ὠκεανοῦ κόλπων.

περὶ τῆς διαιρέσεως τῆς γῆς.

Ἡ γῆ δὲ μεμέρισται εἰς τρία, εἰς λιβύην, εἰς εὐρώπην, καὶ εἰς Ἀσίαν.

περὶ τῆς λιβύης,

Καὶ ἡ μὲν λιβύη τετράπλευρος οὖσα κεῖται πρὸς νότον. καὶ χωρίζει αὐτὴν ἀπὸ τῆς εὐρώπης τὰ γαδεῖρα καὶ τὸ στόμα τοῦ Νείλου, τὰ μὲν πρὸς δύσιν, τὰ δὲ πρὸς ἀνατολήν. ἔστι δὲ αὐτὴ ψαμμώδης τε, καὶ μελανόγης, καὶ διψώδης τε, καὶ κατάξηρος. διὸ καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν παρδάλην ὀνομάζουσι, διὰ τὴν ταύτης ποικιλλότητα. λέγεται δὲ αὐτὴ καὶ καρχηδὼν καὶ Ἀφρικὴ.

περὶ τῶν ἐθνῶν τῆς λιβύης.

Ἄκουσον δὲ τὰ ἔθνη τῆς δε ὁπόσα εἰσίν. ἐπὶ μὲν τὴν ἐσχάτην γωνίαν τοῦ ταύτης τετραπλεύρου σχήματος πλησίον τῶν Ἡρακλικῶν στηλῶν οἱ Μαυρούσιοι εἰσὶ, καὶ οἱ Μασαισύλιοι, καὶ οἱ ἀγρονόμοι Μασυλῆνες, οἵτινες σὺν τοῖς τέκνοις αὐτῶν εἰς τὰ δύση ταύτης τῆς γῆς θηρεύουσιν, εἶτα ἀπὸ τῆς θήρας αὐτῶν ζῶσιν, οὐ γὰρ οἴδασί τι τῆς θείας γεωργίας, οὐδὲ πόλεις ἔχουσιν, ἀλλὰ νομάδες εἰσί. καὶ καρχηδὼν λέγεται ἕως ὧδε. πρὸς δὲ τὴν ἀνατολὴν ἀνὰ μεταξὺ τῶν δύο Συρτίδων μακρά τις ᾤκισται πόλις, ἧς τὸ ὄνομα Νεάπολις. ἧς ὑπὲρ τὴν γὴν οἱ λωτοφάγοι ἄνδρες εἰσὶν, φιλόξενοι ὄντες, οὓς οἱ Ῥωμαῖοι ἀπώλεσαν πολεμικῶς, διὸ καὶ τὰ ἐκεῖσε ἠρημωμένα εἰσί. μετὰ τούτους δὲ ταύτην οἱ Ἀσβυσται ἔχουσιν εἰς τὸ μέσον αὐτῆς, ὅπου καὶ τὸ τοῦ θεοῦ

αὐτῶν τοῦ Ἀμώνος ἱερὸν ἐν πολλῇ ψάμμῳ ἐστὶ, καὶ ἡ κάλλιππος Κυρήνη, ἐφ' ἧς καὶ τὸ τῶν λακώνων ἦν γένος. ἐκεῖσε δὲ προκόπτοντες πλησίον τῆς Αἰγύπτου αἱ Μαρμάριδαι εἰσίν. πλησίον δὲ τούτων εἰσὶν οἱ Γαίτουλοι ὑπεράνω. ἑξῆς δὲ ἐπὶ τούτοις εἰσὶν οἱ Φαυρούσιοι. ὑπεράνω δὲ τῆς γῆς αὐτῶν εἰσὶν οἱ Γαράμαντες ἄπειροι, καὶ ἐπὶ τούτοις εἰσὶν ἔσχατοι οἱ αἰθίοπες ἐν τοῖς ἐνδοτάτοις μέρεσι τῆς λιβύης. ἐκεῖσε δὲ πλησίον τῆς λίμνης τῆς καλουμένης Κέρνης, ἥ τις ἐστὶ πρὸς τὸν ὠκεανὸν, ὄρη εἰσὶν ὑψηλότητα, καὶ ἐκ τούτων ὁ ὀνομαστότατος ἔρχεται Νεῖλος ὁ ποταμὸς, ποτίζων πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον ἐν τῇ ἐπιτελῇ τοῦ κυνάστρου, ὅν τινα καὶ Σίριν οἱ ἐκεῖσε Αἰθίοπες ὀνομάζουσιν. Οἱ δὲ πολῖται τῆς πόλεως Συήνης Νεῖλον καλοῦσι. λιβύηθεν δὲ ἐρχόμενος πρὸς βοῤῥᾶν ἑπτὰ τελεῖ στόματα, ὧδε κἀκεῖσε ἀεὶ συστρεφόμενος, ὧν καὶ τὰ ὀνόματα εἰσὶ ταῦτα: Ἡρακλεώτικον, Μενδήσιον, Πηλούσιον, Κανώβιον, Θερμάτικον, ... κατέρχεται δὲ ἕως τῆς θαλάσσης μερίζων τὴν λιβύην ἀπὸ τῆς Ἀσίας, τὸ δὲ ἑξῆς μέρος τὸ πρὸς ἀνατολὰς Ἀσία καλεῖται.

περὶ τῆς Ἀσίας.

Ἐστὶ δὲ ἡ Ἀσία τὸ σχῆμα τρίπλευρος πλατέα μὲν πρὸς βοῤῥᾶν, ὀξεῖα δὲ πρὸς ἀνατολάς. καλλίτροφος, καὶ λειμῶνας, καὶ κήπους, καὶ ἄλλα τινὰ ὡραῖα πράγματα ἔχουσα. οἰκοῦσι δὲ αὐτὴν ἔθνη πλεῖστα.

περὶ τῶν ἐθνῶν τῆς Ἀσίας.

Καὶ παρὰ μὲν τῷ Νείλῳ οἰκεῖ τὸ γένος τῶν πλου-

I 2

σίων ἀνδρῶν τῶν Αἰγυπτίων. Οἵ τινες πρῶτοι ἐξεῦρον τὰς τέχνας, καὶ τὰς γεωργίας καὶ τὰς σφαίρας τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τοὺς πλανήτας, καὶ τὸν ἐν τῷ ζωδιακῷ κύκλῳ λεξὸν δρόμον τοῦ ἡλίου.

περὶ τῆς θήβης.

Εἰσὶ δὲ ὅσοι οἰκοῦσι τὴν μεγαλόδοξον θήβην τὴν ἔχουσαν ἑκατὸν πύλας, καὶ τὴν Ἀρκαδίαν τὴν ἑπτάπολιν, ἑπτὰ γὰρ πόλεις ἔχει πλησίον τοῦ Νείλου. ἐκ μὲν ἀριστερῶν ἕξ, Μένφιν, Διόσπολιν, Μέμνονα, Καταράκτην μικρὰν, Καταράκτην μεγάλην, καὶ Συήνην. Ἐκ δεξιῶν ἔχει μόνην τὴν βαβυλῶνα, καὶ ὅσοι πρὸς τὰ νότια μέρη τοῖς αἰγιαλοῖς τῆς θαλάσσης τὴν Αἰγυπτιακὴν παραθαλασσίαν οἰκοῦσιν, ἕως τῆς Σερβωνίδος λίμνης, Αἰγύπτιοι καὶ αὐτοὶ καλοῦνται. καὶ ἐπὶ ταύτης μὲν τῆς παραθαλασσίας, πρὸς μὲν τὸν ζέφυρον ἡ καλουμένη Ἀλεξανδρεία πόλις ἐστὶ τῆς Μακεδονίας. ἔστι δὲ πλουσία, ὅπου εἰσὶ, καὶ τὰ τοῦ συνεπίτου Διὸς χρυσᾶ οἰκήματα. ἓν ἄριστον θέαμα τοῖς ἀνθρώποις, ἀφ' οὗ καὶ ὁ φάρος ἡ νῆσος τοῦ πρωτέως, καὶ ὁ τάφος τῶν τεκνῶν αὐτοῦ φαίνεται, ὥσπερ μακραὶ σκεπιαὶ. Μετὰ τὴν δὲ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐστὶ τὸ πηλούσιον πρὸς ἀνατολὰς παρὰ τὴν κασιώτιδα πέτραν, καὶ ἔστι πόλις τῆς τε λιβύης καὶ τῆς Ἀσίας, οἰκοῦσι δὲ αὐτὴν ἄνδρες ναυτικοὶ, καὶ ἄλλοι πλεῖστοι. οἱ μὲν ἐπ' ὠκεανοῦ, οἱ δὲ κατὰ μέσον τῆς γῆς. εἰ δὲ κύκλῳ τῆς πλατέας λίμνης τῆς καλουμένης τριτωνίδος. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς Ἀσίας. ἄκουσον δὲ καὶ περὶ τῆς Εὐρώπης.

περὶ τῆς Εὐρώπης.

Τὸ τῆς Εὐρώπης σχῆμα ἐςὶ τετράπλευρον ὀξὺ μὲν πρὸς δύσιν, πλατὺ δὲ πρὸς ἀνατολάς. ταύτης δὲ κατὰ τὴν ἐσχάτην γωνίαν οἰκοῦσι τὸ ἔθνος τῶν μεγαλοψύχων Ἰβήρων, πλησίον τῶν ςηλῶν, ἐπὶ τὸ τετραμένον μῆκος τῆς γῆς, ὅπου ἐςὶν ὁ ὠκεανὸς πάνυ ψυχρός. ἐνταῦθα κατοικοῦσι καὶ οἱ Βρετανοί, καὶ τὰ γένη τὰ λευκὰ τῶν πολεμικῶν Γερμανῶν, ἔςι δὲ τούτων ἡ γῆ βοῤῥᾶ τὸ σχῆμα παραπλησία, φθάνουσι δὲ μεχρὶ τοῦ ἑρκυνίου δάσους, καὶ ἐπὶ τούτοις ἐςὶ τὸ Πυρήναιον ὄρος καὶ τὰ οἰκήματα τῶν κελτῶν, πλησίον τοῦ Ἠριδανοῦ ποταμοῦ. ἑξῆς δὲ μετὰ τοῦτον ἐςὶν ἡ τυρσηνικὴ γῆ. ταύτης δὲ ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν ἡ τοῦ Ἄλπιος ὄρους ἀρχή ἐςιν ὑποκειμένη τῇ Ἰταλίᾳ. εἰς τὸ μέσον δὲ ταύτης τῆς τυρσηνικῆς γῆς, ἔρχεται ὁ Ῥῆνος ὁ ποταμὸς πρὸς τὴν βορινὴν θάλασσαν, ἐπὶ τῷ Ῥήνῳ δὲ τῷ ποταμῷ ῥέει ὁ μέγας ποταμὸς Ἴςρος ςρεφόμενος πρὸς ἀνατολὰς πλησίον τῆς θαλάσσης τῆς Εὐξείνου; καὶ οὗτος καλεῖται Δανούβις. ὅπου ἐρεύγεται πᾶν τὸ λεπτότατον τοῦ ὕδατος, συςρεφόμενος διὰ πενταπόρων προχοῶν τὴν πεύκεν νῆσον, καὶ ἐπὶ τοῦ μὲν πρὸς βορέαν πολλὰ γένη εἰσὶν ἐξαπλωμένα μέχρι τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος λίμνης, Γερμανοί, Σαρμάται, Γέται, καὶ Βαστάρχαι, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν Βατάρχαι. καὶ ἡ γῆ ἡ πλείστη τῶν Δακῶν, καὶ οἱ ἰσχυροὶ Ἀλανοί, καὶ οἱ ταῦροι, οἵτινες κατοικοῦσιν τὸν μέγα δρόμον τοῦ Ἀχιλλέως, τὸν

στενὸν καὶ μακρὸν, καὶ τὸ στόμα αὐτῆς τῆς Μαιώτιδος λίμνης. καὶ ὑπεράνω δὲ τούτων ἐξήπλωται τὸ γένος τῶν πολυΐππων Ἀγανῶν, ὅπου εἰσὶν οἱ ἄνδρες οἱ μελάγχλαινοι καὶ ἱππημολγοὶ, οἱ Νευροὶ, καὶ ἱππόποδες, καὶ οἱ Γελῶνοι, καὶ οἱ Ἀγάθυρσοι. ὅπου τοῦ βορυσθενοῦς ποταμοῦ τὸ ὕδωρ σμίγεται τῷ μετόπῳ τοῦ Εὐξείνου πόντου ἀπ' ἔμπροσθεν τοῦ κριοῦ ἐξ ἐναντίας τῶν μελαίνων πετρῶν. ἐκεῖθεν δὲ τοῦ Ἀλδίσκου, καὶ τοῦ παντικάπου τῶν δύο ποταμῶν τὰ ὕδατα ἀναβλύζουσι κεχωρισμένα ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς Ῥιπαίοις. παρὰ δὲ ταῖς προχοαῖς τούτων πλησίον τῆς νεκρᾶς θαλάσσης τοῦ ὠκεανοῦ αὐξάνεται ὁ ἤλεκτρος ὁ λαμπρὸς λίθος. ἐκεῖ δὲ πλησίον καὶ ὑπὸ τοῖς ψυχροῖς Ἀγαθύρσοις εὑρίσκεται ὁ ἀδάμας. τοσοῦτοι μὲν γεγόνασιν οἱ οἰκοῦντες τὸν ἴστρον τὸν ποταμὸν πρὸς τὸν βορέαν. πρὸς δὲ τὸν νότον εἰσὶν οἱ Γέραι. καὶ αἱ ἰσχυραὶ πόλεις τῶν ὠρικίων, οἱ παννόνιοι, οἱ βούλγαροι, καὶ αὐτοὶ οἱ θράκες. οἵ τινες ἄπειρον γῆν ἔχοντες. οἱ μὲν κατοικοῦσιν ἐπὶ ταῖς πλευραῖς τῆς προποντίδος. οἱ δὲ ὑπὲρ τὸν ἑλλήσποντον, οἱ δὲ ὑπὲρ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, ὅπου ἐπὶ τὴν κορυφὴν τῆς παλλήνης τοῦ θρακικοῦ ὄρους εὑρίσκεται ὁ λίθος ὁ Ἀστέριος ὅς τις ὥσπερ λύχνος λαμπεῖ ἐν τῇ νυκτί. τοσοῦτοι μὲν πέριξ οἰκοῦσι τὸν ποταμὸν ἴστρον.

περὶ τοῦ λοίπου πόρου τῆς εὐρώπης.

Βλέπε δὲ ἤδη καὶ τὸν λοιπὸν πόρον τῆς εὐρώπης, ὅστις ἐκ τριγώνου πλευρᾶς πρὸς τὴν ἀνατολὴν ἐρχόμενος,

ἀπὸ τῶν δυτικῶν ἐπὶ τὰ ἑῶα ἐκτείνεται, καὶ τὴν μὲν μίαν πλευρὰν οἰκοῦσιν οἱ ἴβηρες, τὴν δὲ ἑτέραν οἱ πανέλληνες. τὴν δὲ ἄλλην ἤγουν τὴν τρίτην οἱ ἀγαθοί Αὐσονῆες, ἤγουν οἱ Ῥωμαῖοι. ἀλλ' ἡ μὲν γῆ τῶν ἰβήρων ἐστὶ γείτων τοῦ ἑσπερίου ὠκεανοῦ, καὶ ἐν αὐτῇ ἐςὶν ἡ ἄκρα τῶν ςηλῶν, ἡ ὀνομαζομένη Ἀλύβη. ὑπεράνω δὲ τῆς γῆς ἐστὶν ἡ ταρσός, ἡ εὐδαίμων γῆ τῶν πλουσίων ἀνδρῶν, καὶ οἱ κελτοὶ οἵ τινες κατοικοῦσι τὰ πρὸς πόδα τοῦ πυρηναίου ὄρους, ἀρχομένου ἀπὸ τοῦ βορείου ὠκεανοῦ, καὶ ἐκδιδομένου εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ χωρίζοντος τοῦς κελτοὺς, καὶ τοὺς ἴβηρας. εἰς τὸ μέσον δὲ τῶν ἰβήρων, καὶ ἑλλήνων, ἐξήπλωται ἡ γῆ αὐτῶν Αὐσόνων, καὶ διαχωρίζει μέσον αὐτὴν τὸ Ἀππέννιον ὄρος ἰθυνόμενον ὥσπερ ἐκ στάθμης. Ὁ δὲ Ἄλπιος ἄρχεται ἐκ τῆς βορεινῆς θαλάσσης. καὶ λήγει ἐπὶ τὴν πορθμίδα τὴν Σικελικὴν. ἔθνη ὑπάρχουσι περὶ αὐτὸν ταῦτα, ἅ τινά σοι λέγω νῦν εὐκόλως. ἄρχομαι δὲ ἐκ βοῤῥᾶς ἐκ τῆς Αὐσονικῆς δυτικῆς ἄκρας, ἐκεῖ εἰσίν οἱ τυῤῥενοὶ, μετ' αὐτοὺς δέ εἰσι τὰ ἔθνη τῶν πελασγῶν, οἵ τινες ἀπὸ τῆς κυλλήνης, ἤγουν τοῦ ὄρους τῆς Ἀρκαδίας ἐπὶ τὴν ἑσπερίαν θάλασσαν ἀναβάντες ἐνταῦθα κατῴκησαν. Μετὰ τούτους ἐστὶ τὸ ἔθνος τῶν λαμπροτάτων λατίνων, τὸ πολεμικὸν, ἔχοντες γὴν ἄπειρον. ἐς μέσον δὲ αὐτῆς τῆς γῆς ἐστὶν ὁ Θύμβρις ὁ ποταμὸς, ὅστις συστρέφεται ἐπ' αὐτὴν καὶ διδοῖ εἰς τὴν θάλασσαν. ἔςιν δὲ πλατύτερος, καὶ βασιλικώτατος πάντων τῶν ἄλλων ποταμῶν, διαχωρίζει δὲ εἰς δύο τὴν Ῥώμην, τὴν ἔνδοξον, τὸν οἶκον τῶν βασιλέων, τὴν μητέρα τῶν πόλεων. ἡ πλουσία γῆ ἐπ' αὐτὴν δὲ

ἐστιν καὶ ὁ οἶκος τὴς ἀγνῆς Παρθενόπης μιᾶς τῶν Σειρήνων. πρὸς δὲ τὸ νότιον μέρος ὑπὸ τὴν Σειρηνίδα πέτραν, ὅπου δηλονότι ἄυτη ἡ Παρθενόπη ἀπώλλετο, φαίνεται συρόμενος ὁ Σίλαρος ποταμὸς ὁ πευκεντίνος. πλησίον δὲ ἐκεῖ εἰσίν οἱ λευκανοὶ καὶ οἱ βρέντιοι ἄνδρες. τοσοῦτον δὲ τόπον οἰκοῦσιν ὅυτοι, ὅσος φθάνει ἕως τῆς λευκῆς πέτρας τοῦ ὄρους τῆς Σικελίας. ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς γῆς ἐρχόμενος ἐπὶ τὸν βοῤῥὰν, τοῦ ζεφύρου ἡ ἄκρα φαίνεται, καὶ ἐπὶ ταύτην οἰκοῦσιν οἱ λοκροὶ. ὅσοι δηλονότι ἔφυγον ἀπὸ τῆς πατρίδος αὐτῶν τῆς λοκρίδος, μιγέντες ταῖς ἰδίαις κυρίαις δοῦλοι ὄντες. ἑξῆς δὲ μετὰ τοὺς δε εἰσίν οἱ Μεταπόντιοι. πλησίων δὲ τούτων ἐστὶν ἡ ἐπιθυμητικὴ, καὶ καλὴ πόλις τοῦ πολιστεφάνου κρότωνος, οἰκουμένοι ἐπὶ τὰ ῥείματα τοῦ αἰσάρου τοῦ ποταμοῦ, ὅπου ἐκεῖ ἴδοις, καὶ τὸ ὑψηλὸν οἴκημα τῆς λακινιάδος Σικελικῆς Ἥρας. ἐστὶ δὲ ἐκεῖ καὶ ἡ ὀνομαζομένη σύμβαρις, ἡ ὑπὸ τοῦ Διὸς κεκατάραται; ἐπὶ τούτοις δὲ τοῖς Συμβαρίταις εἰσίν οἱ Σαυνῖται κατὰ τὸ μέσον. ὑπεράνωθεν τοῦ Σιλάρου ποταμοῦ, καὶ τὰ ἔθνη τὰ ταχέα τῶν Μαρσῶν. ὑπεράνωθεν δὲ τῆς Συμβάρεος εἰσίν οἱ Μάρσυοι. πλησίον δὲ τῆς θαλάσσης κεῖται ἡ πόλις ἡ τάρας, ἕντινα ἐπόρθησαν οἱ Ἀμυκλαῖοι. ἑξῆς δὲ ἐπὶ τούτοις ἐστίν ἡ γῆ ἡ καλαβρία, καὶ τὰ ἔθνη τῶν ἰαπύγων μέχρι τῆς καλουμένης ὑρίου, ὅπου τὸ Ἀνδριαντικὸν πέλαγον σύῤῥεται, καὶ ἔνδον ἐπὶ τὸν κόλπον τοῦτον ἐστὶ τῶν Γεσραίων. τοσαῦτα μὲν ἔθνη εἰσὶν ἐπὶ τῆς Αὐσονίδος γῆς. ἐκεῖθεν δὲ πρὸς ἀνατολάς σύῤῥεται ὁ Ἀνδριαντικὸς κόλπος, ὑποξύων μὲν τὰς λιβυρνίδας νήσους περὶ

τὴν ὑψηλὴν γὴν τῶν ὑλλείων, ὅση κλίνει ἐπὶ τὸν ἰσθμὸν, καὶ φέρεται ἐπὶ τοῖς αἰγιαλοῖς τῶν βουλιμαίων. ἐπὶ δὲ τὴν ἰλλυρικὴν γὴν ἀπλήρωτος περιστρέφεται καὶ φθάνει ἕως τῆς κολώνης, καὶ τῶν ὑπψηλῶν ὀρέων τῶν καλουμένων κεραυνίων. περὶ ἐκεῖνον δὲ τὸν κόλπον ἴδοις ἂν καὶ τὸν τύμβον τὸν ἔνδοξον τοῦ κάδμου, καὶ τῆς Ἀρμονίας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ τὰς δύο πέτρας τοὺς τάφους τῶν φίλων τοῦ κάδμου. αἵ τινες ὅταν ἀρχὴ τίς σημαίνουσα τοῖς πολίταις, τότε ἀμφότεραι κινοῦνται εἰς ἀλλήλας, καὶ συμπερεύονται, καίπερ ἐστηριγμέναι οὖσαι. πρὸς δὲ τὸν νότον ὑπὲρ τὴν εὔγειον θράκην, καὶ τὴν ὠμικίαν γὴν ἐστὶν ἡ ἀρχὴ τῆς ἑλλάδος, ἄνω κατὰ πολύ ἀνερχομένη, διεζωσμένη διπλὴν θάλασσαν τὴν Αἰγαίαν δηλονότι, καὶ τὴν Σικελικὴν, τὴν μὲν πρὸς ζέφυρον, τὴν δὲ πρὸς εὖρον.

περὶ τῆς πελοποννήσου.

Ἡ πελοποπόννησος δὲ ἕπεται, ὁμοῖα πλατάνου φύλλῳ, στενὴ οὖσα κατὰ τὸ ἄκρον. πρὸς γὰρ τὸν βοῤῥὰν στενούμενος ὁ ἰσθμὸς ἔοικε τῷ φύλλῳ τῷ προσπεφυκότι τῷ κλάδῳ. τούτου δὲ πρὸς μὲν τὴν δύσιν ἐστὶν ἡ τριφυλίς γῆ, ἡ ἔχουσα γένη τρία τῶν ἐπηλείων, τῶν ἐπηλύδων, καὶ μινύων. ἐπ' αὐτῆς δὲ τῆς γῆς ἔρχεται καὶ ὁ Ἀλφείος ποταμὸς, ὁ ἐπιθυμώτατος τῶν ἄλλων, σχιζομένου τοῦ εὐρώτου ποταμοῦ τῆς Μεσήνης, ἥτις ἐστὶ τῆς τζακονίας. οἵ τινες ποταμοὶ καὶ ἀμφότεροι ἐρχόμενοι ἀπὸ τῆς Ἀσίας, ὁ μὲν τέμνει τὴν γὴν τῶν ἠλείων ὁ δὲ τῶν λακώνων. κατὰ δὲ τὴν μέσην τὴν νῆσον ἐπὶ

τὴν κυρτὴν γῆν κατοικοῦσιν οἱ Ἀρκάδες, ὑπὸ τῶ ὑψηλῶ ὄρους τῶ ἐρυμάνθου, ὅπου ὁ μέλας καὶ ὁ κράθις, καὶ ὁ ἰάων, καὶ ὀγύγιος. οἱ πέντε οὗτοι ποταμοὶ ῥέουσιν. πλησίον δὲ τῶν Ἀργείων ἐστὶν ἡ Ἄροσις, καὶ ἡ γαῖα τῶν λακώνων, ἡ μὲν ὁρῶσα πρὸς ἀνατολὰς, ἡ δὲ πρὸς νότον.

περὶ τῶν ἰσθμίων.

περὶ δὲ τὰ ἴσθμια ςεναὶ δύο θάλασσαι κτυπῶσιν, ἥ τε κορινθία, καὶ ἡ σαρωνικὴ, καὶ ἡ κορινθία μέν ἐστιν ἐξ ἐναντίας τῆς ἐφύρου πόλεως ἀπὸ τοῦ Ἀνδριαντικοῦ πελάγους, ἡ σαρωνικὴ δέ ἐςι συρομένη πρὸς ἀνατολάς. ἔμπροσθεν δὲ τῶ ἰσθμῶ πρὸς ἀνατολὰς εἰσὶν αἱ Ἀθῆναι. ἀνὰ μέσον δὲ τῶνδε σύρεται ὁ ἰλισσὸς ποταμὸς, ὅπου ποτὲ καὶ ὁ βορρᾶς ἐκεῖ βασιλεὺς ἦν τῆς θράκης. ἐπὶ ταύταις δέ ἐστιν ἡ γῆ τῶν βοιωτῶν καὶ τῶν λοκρίδων. ἐξ ἐναντίας δὲ τῶ ζεφύρου ἥπλωται ἡ γῆ τῆς Δωδώνης, ἤγουν Μακεδονίας. ἐπὶ ταῖς πόλεσι δὲ ταύταις ἐςὶ καὶ ἡ θεσσαλία, καὶ τὸ ὄρος τὸ χιονῶδες τὸ καλούμενον Αἶμος φαίνεται ἐν αὐταῖς. ὑπεράνω δὲ τῆς Μακεδονίας ἐςὶν ἡ μεγάλη γῆ τῶν Αἰτωλῶν, ἐπὶ τὴν ἐξοχὴν τοῦ ὄρους τῆς Αἰτωλίας, ὃ κεῖται πρὸς νότον. διὰ μέσον δὲ τούτου τῶ ὄρους ὁ Ἀχελῶιος ὁ ποταμὸς συςρεφόμενος διασύρεται διὰ μέσον τῶν ἐχινάδων νησῶν. ἐπὶ ταύτῃ δὲ τῇ γῇ Αἰτωλῶν δηλονότι, ἐςὶν ἡ γῆ ἡ φωκὶς συῤῥομένη ἐς μέσον δύσεως καὶ ἀνατολῆς, καὶ ἀποκλίνουσα πρὸς βορρᾶν ἐπὶ τῇ ἐξοχῇ τῶ ὄρους τῶ Παρ-

νασσοῦ κατὰ τὸ στόμα τῶν θερμοπυλῶν. καὶ διὰ μέσον τῆς φοκίδος, ἔρχεται ὁ κηφισσὸς ποταμός. ἐν ᾧ ποταμῷ ἐστὶ καὶ ἡ γῆ τῆς πόλεως τῆς Πυθῶνος, ὅπου καὶ ἡ περιπλοκὴ τῆς Δελφῖνος τῦ Δράκοντος ἐστὶ. τοσαῦτα μὲν εἴρηται καὶ περὶ τῆς εὐρώπης.

περὶ τῶν νησῶν τῆς ἑσπερίας, καὶ φοινικῆς θαλάσσης.

Ἄκουσον δὲ ἤδη καὶ πάσας τὰς νήσους, ἅι τινες οἰκοῦνται παρὰ τῶν ἀνθρώπων ἐν τῇ θαλάσσῃ τῇ τε ἑσπερίᾳ, καὶ φοινικῇ. αἱ νῆσοι αἱ Γυμνάσιαι τῆς ἑσπερίας ἀλὸς εἰσιν αὗται, ἡ βοῦσος, ἡ Σαρδὼ, ἡ πλατέα, καὶ ἡ ἐπέραστος Κύρνος, ἣν τινα καὶ κεφαλὴν καλοῦσι, διὰ τὰς πολλὰς ἐξοχὰς τῶν ὀρέων καὶ τὰ δάση. Μετὰ δὲ τὴν κύρνην εἰσὶν αἱ περίδρομοι νῆσοι τοῦ ἱππότου τῦ ὑιῦ τῦ Αἰόλου. ἐξ ὧν αἱ ἑπτὰ μόνον εἰσι πλωταὶ καὶ ἐπώνυμοι τοῖς ἀνδρᾶσιν. εἰσὶ δὲ αὗται. ἡ Στρογγύλη, ἡ εὐώνυμος, ἡ διδύμη, ἡ φοινικώδης, ἡ ἐρικώδης, ἡ ἱερὰ Ἡφαίστου, καὶ λιπαρὰ, καὶ ἡ τριναχρία. κατὰ δὲ τὴν ἄκραν ταύτην ἐστὶν ἡ πάχυνος, καὶ ἡ πελωρὶς, καὶ ἡ λιβύη, ἀλλ' ἡ μὲν λιβύη ἐστὶ πρὸς τὸν ζέφυρον. ἡ δὲ πελωρὶς πρὸς τὸν ἄρκτον ὁρῶσα πρὸς τὴν Ἀυσονίαν γῆν, καὶ ταύτης πρὸς μὲν τὸν βορρᾶν ἐστὶν ὀλεθρία ὁδὸς τοῖς ναῦταις. πρὸς δὲ τὸν νότον ἐστὶν ὁ λιβυκὸς πόρος, καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς μεγαλοτέρας Σύρτιδος, πρὸς δὲ τὴν δύσιν ἐστὶν ἡ ἑτέρα Σύρτις ἡ μικρὰ, ἧς τινος ἔμπροσθεν εἰσὶ δύο νησίδια, ἡ μήνιξ, καὶ τὰ κέρκυνα,

καὶ ἔχουσι τὸν λιμένα, καὶ τὴν πορείαν ὑπὸ τῆς λιβύης. ἀλλ᾽ ὅταν δὲ μετὰ νηὸς ὁδεύῃς ἐπὶ τὴν ἰαπυγίαν γῆν, περὶ τὸν ἀριστερὸν πόρον τῆς Ἀνδριάδος θαλάσσης, παρ᾽ εὐθὺς εὑρήσεις τὴν νῆσον τοῦ Διομήδους. μετὰ δὲ τῆσδε τῆς νήσου αἱ Ἀψύρτιδες νῆσοι εἰσὶ πρὸς ἀνατολάς. ἑξῆς δὲ ἐπὶ ταύταις εἰσὶν αἱ λιβυρνίδης νῆσοι. ἐρχόμενος δὲ πρὸς νότον ἐπὶ τῆς νῆσος ἐπὶ τὰ δρυμὰ ὄρη, αἱ νῆσαι τῶν Ἀμπρακίων φαίνονται πόρρωθεν, καὶ ἡ λιπαρὰ κέρκυρα, ἥ τις καὶ Φαιακία λέγεται. ἐπὶ ταύτῃ δὲ ἡ νῆσος ἐςὶν ἰθάκης, καὶ τ᾽ ἄλλα νησίδια, ὅσα ὁ Ἀχελῶος ὁ ποταμὸς περιςρέφει συῤῥόμενος ἀπὸ τῆς χαλκίδος γῆς. λέγω δὲ τὰς λεγομένας ἐχινάδας. πρὸς δὲ τὸν βοῤῥᾶν πολλαὶ νῆσοι φαίνονται ἀπὸ τοῦ Ἀμνισσοῦ ποταμοῦ, τὰ Αἴγυλα, τὰ κύθηρα, καὶ ἡ τραχεῖα καλαύρια. ἐπὶ δὲ τὸ ἕτερον μέρος ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς ἐςὶν ἡ κάρπαθος, ἡ κρήτη ἡ τιμία, ἡ πολλὴ, καὶ λιπαρὰ, καὶ εὔτροφος. ἐξ ἐναντίας δὲ τῆς Αἰγύπτου ἐςὶν ἡ Ῥόδος ἡ γῆ τῶν ἰηλυσῶν ἀνδρῶν. Μετ᾽ αὐτῆς δὲ εἰσὶν αἱ χελιδόνιαι τρεῖς νῆσοι ἐπ᾽ ἀνατολὰς ἔνδοθεν τῆς μεγάλης ἄκρας τῆς πατρήιδος. ἡ κύπρος δὲ, ἥ τις καὶ κεράςη ἐκαλεῖτο, ἐςὶ πρὸς ἀνατολὰς ἔνδοθι τῶν κόλπων τοῦ παμφυλίου. ἐγγὺς δὲ τῆς φοινίκης ἐν τῷ ἰσσικῷ κόλπῳ κεῖται ἡ Ἄραδος νῆσος. θαυμαςὸς δέ τις πόρος ἐςὶ, καὶ ὁ τοῦ Αἰγαίου ὁ ἔχων ἔσωθεν ἄπειρον πλῆθος καὶ τάξιν νησῶν ἐξ ἑκατέρωθεν τῶν μερῶν, καὶ τοσοῦτον δὲ τεθαυμάςωται, ὁπόσον ἐςὶν ὁ ςενὸς τόπος τῆς ἕλλης τῆς Ἀθαμαντίδος. ἤγουν ὅσος ἐςὶν ὁ αὐλὸς, ὁ ἀπὸ τῆς τενέδου ἕως τῆς προικονήσου. ὅπου ἐκεῖ ἡ Ἄβυδος καὶ ἡ Σηςὸς αἱ πό-

λεις ἐναντίον ὅρμον ἐποίησαν. ἡ μὲν γὰρ Ἄβυδος πόλις ἐςὶ τῆς Ἀσίας, ἡ δὲ Σηςὸς τῆς ἐυρώπης, καὶ ἐπὶ τῆς ἐυρώπης μὲν ἐςὶ ἡ Μάκρις, ἡ Ἀβαντία, ἤγουν ἡ ἔυβοια, ἡ Σκῦρος, καὶ ἡ ὑψηλὴ Πεπάρηθος, ὅπου ἐςὶ καὶ ἡ λῆμνος, καὶ ἡ θάσος, ἥτις καὶ ὀγυγία καλεῖται, καὶ ἡ Σάμος ἡ θρακικὴ, καὶ ἡ ἴμβρος. αἱ δὲ λαχοῦσαι νῆσοι τὴν πρώτην γὴν τῆς Ἀσίας, καὶ κυκλῶσαι τὴν Δῆλον τὴν νῆσον, κυκλάδας ὠνόμασαν. μετὰ δὲ τούτων αἱ νῆσοι ἐισὶν αἱ λεγόμεναι Σποράδες. ἐπὶ ταύταις δὲ ἐισὶν αἱ ἰωνιάδες νῆσοι, ὅπου ἡ κύνος, καὶ ἡ ἐπιθυμητὴ Σάμος, καὶ ἡ χίος ἐπὶ τοὺς πόδας τοῦ πελινίου ὄρους. ἐκεῖθεν δὲ φαίνονται καὶ τὰ ὄρη τῶν Αἰολίδων νησῶν, καὶ τῆς λέσβου, καὶ τῆς τενέδου. ἐκεῖθεν πάλιν ἐστὶ καὶ ὁ περὶ τὴν Κύζικον μέλας πόντος, ἐρχόμενος ἐπὶ τὸν ἑλλήσποντον, καὶ ἐπὶ τὴν προποντίδα. ὑπὲρ δὲ τὸν ἀριστερὸν πόρον τοῦ ἐυξείνου ἐξ ἐναντίας τοῦ βορυσθενοῦς ποταμοῦ ἐστὶν ἡ νῆσος ἡ λευκὴ, ἡ γῆ τῶν ψυχῶν τῶν ἡρώων. ἐπ᾽ ἐυθείας δὲ σοι ἐρχομένῳ ἐπὶ τὸν Κιμέριον βόσπορον, ἔσωθεν τῆς Μαιώτιδος λίμνης ἐστὶ μία νῆσος μεγίςη κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος, καὶ ἡ φαιναγόρη, καὶ ἡ ἑρμώνασσα, αἵ τινες ἐισὶ μεγαλόδοξοι τοῖς ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀνδρᾶσιν.

Περὶ τῶν τοῦ ὠκεανοῦ νησῶν.

Ἐισὶ δὲ καὶ παρὰ τὸν ὠκεανὸν ἄλλαι νῆσοι, ὧν τινων τὰς θέσεις ἔιποιμ᾽ ἂν καὶ τοὺς ἀνέμους, ἐν ᾧ ἑκάςη κεῖται. ἐστὶ δὲ περὶ τὸν Ἀτλαντικὸν κόλπον, ἡ

βοοτρόφος ἐρύθεια, ἕν τινα οἰκοῦσιν οἱ μακρόβιοι Ἀιθίοπες. περὶ δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐυρώπης ἐισίν αἱ ἑσπερίδαι νῆσοι, ἅς τινας οἰκοῦσιν οἱ πλούσιοι τῶν ἰβήρων, ὅπου καὶ ὁ κασσίτερος γεννᾶται. ἐπὶ δὲ τὰ βόρεια μέρη τοῦ ὠκεανοῦ ἐισὶ καὶ ἄλλαι δύο νῆσοι λεγόμεναι βρετανίδες, ἐξ ἐναντίας τοῦ Ῥήνου τοῦ ποταμοῦ, ὧν τινων τὸ μέγεθος ἐςὶ πάνυ μέγα, καὶ ὀυδεμία νῆσος ἐξισοῦται τούτοις, ὀνομάζονται δὲ ἆυται, ἡ μὲν Σκοτία, ἡ δὲ ἔγλεια. πλησίον δὲ τῶν κασσιτερίδων νησῶν τῶν μικρῶν ἐςὶν ἕτερος πόρος, ὅπου αἱ γυναῖκες τῶν Ἀμνιτῶν ἐξ ἐναντίας τὸν Διόνυσον ἑορτάζουσιν. διερχόμενος δὲ ἐπὶ τὰ ἔμπρεσθεν μέρη τῶν βρεταικῶν νησῶν πολλὴν ὁδὸν, ἑυρήσεις τὴν θούλην νῆσον. ὅπου ἐκεῖσε πρὸς τὸν Ἄρκτον ὁ ἥλιος ἐλθῶν τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας τὸ ἀειλαμπὲς αὐτοῦ φῶς ἐκκέχυται διὰ τὸ ἐπίμηκες τῶν ἡμερῶν. ἔμπροσθεν δὲ πάλιν ἐπὶ τὴν ἀνατολικὴν θάλασσαν ἑυρήσεις τὴν χρύσην νῆσον, ὅπου τοῦ καθαροῦ ἡλιοῦ ἡ ἀνατολὴ φαίνεται. ςραφεὶς δὲ ἐκεῖθεν ἔμπροσθεν ἐπὶ τῆς νοτίας κολώνης ἑυρήσεις τὴν ταπροβάναν, τὴν μεγάλην νῆσον τῆς Ἀφροδίτης, τὴν μητέρα τῶν ἐλεφάντων. ὑπεράνωθεν δὲ ταύτης ἐν τῷ ὀυρανῷ κύκλῳ ἀναςρέφεται ὁ λαμπρὸς καρκῖνος. ἐςὶ δὲ πλατέα κατὰ τὸ μέγεθος, πανταχοῦ δὲ περὶ αὐτὴν οἰκοῦσι τοῦ ἐρυθραίου πόντου τὰ θρέμματα, ἤγουν θῖνες καὶ κήτεα, ὁμοῖα τοῖς ὑψηλοῖς ὄρεσιν, ὅπου δυσκόλως τις δύναται ἐκφυγεῖν τὰ στόματα ἀυτῶν. πολλάκις γὰρ ταῦτα κατέπιον, καὶ τοὺς ἐκεῖθεν περιπλέοντας σὺν τοῖς ναυσὶν. ἔμπροσθεν δὲ ἐπὶ τὰ μέρη τῆς καραμανίδος τῆς ἔξωθεν ἄκρας ἐστὶν ἡ περσῶν νῆσος ἡ καλου-

μένη ὤγυρις. ὅπου ἐστὶ καὶ ὁ τύμβος τοῦ ἐρυθραίου βασιλέως. ἐρχόμενος δὲ ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸ στόμα τῆς περσικῆς θαλάσσης, ἤγουν τῆς ἐρυθραίας πρὸς τὰ βόρεια μέρη, εὑρήσεις τὸ ἴκαρον, ὅπου εἰσὶ τῆς Ἀρτέμιδος οἱ βωμοὶ οἱ αὐτομάτως καπνίζοντες, καὶ τόσας μὲν νήσους ἐπέχει ὁ ὠκεανὸς μείζονας. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι πολλαὶ, αἱ μὲν ἐπὶ τῆς λιβυκῆς ἁλὸς, αἱ δὲ ἐπὶ τῆς εὐρώπης. ἐξ ὧν αἱ μὲν οἰκοῦνται ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν, καὶ εἰσὶ γνωστεὶ τοῖς πλέουσι τὴν θάλασσαν. αἱ δὲ εἰσὶν βαθύκρημνοι, καὶ τοῖς ἀνδρᾶσιν ἄγνωστοι, ὧν τὰ ὀνόματα οὐκ ἔστι μοι εὔκολον εἰπεῖν σαφῶς. καὶ ταῦτα μὲν εἴρηται περὶ τῶν νησῶν,

περὶ τῶν ἐθνῶν τῆς οἰκουμένης.

Μέλλοντες δὲ εἰπεῖν καὶ περὶ τῶν ἐθνῶν τῶν οἰκούντων τὴν οἰκουμένην δέον ἐκρίναμεν πρῶτον ἅψασθαι ὀλίγον τί περὶ τῶν ὁροθεσίων τῶν τριῶν γαιῶν, τῆς τε εὐρώπης δηλονότι, καὶ τῆς λιβύης, καὶ τῆς Ἀσίας, καὶ εἶτα λελέχθαι αὐτά.

περὶ τῆς ἐκτάσεως καὶ περιγραφῆς τῶν γαιῶν τῆς τε εὐρώπης, καὶ λιβύης τε, καὶ Ἀσίας.

Ἡ ἔκτασις καὶ ἡ περιγραφὴ ἀμφοτέρων τουτὶ τῶν γαιῶν τῆς τε εὐρώπης δηλονότι, καὶ τῆς λιβύης, ἡ αὐτὴ ὁρᾶται ἐν μόνῃ τῇ Ἀσίᾳ ἑλκομένη κατὰ τὸ ἐναντίον. καὶ γὰρ τῆς Ἀσίας ὁ ὅρος πρὸς τὴν ἀνατολὴν ἔρχεται, τῶν

δὲ ἑτέρων δύο γαιῶν πρὸς τὴν δύσιν. ὅμοιον δὲ ἐστὶ τὸ σχῆμα στρομβηλοειδὲς, ὀλίγον ἐρχόμενον μὲν πρὸς τὴν δύσιν, πρὸς τὴν ἀνατολὴν πλατυνόμενον, ὅπου τοῦ θηβαγενοῦς Διονύσου ἵστανται αἱ ςῆλαι εἰς τὸ τέλος παρὰ τὸν ῥοῦν τοῦ ὠκεανοῦ, ὅπου ὁ γάγγης τὸ ἀπὸ Νύσσης λευκὸν ὕδωρ ἐπὶ τὸν λαταμῶνα κυλίει. ἀλλ᾽ οὐ τοσοῦτον ἐςὶ τὸ μέγεθος τῆς Ἀσίας, ὡς ὅσον ἐστὶ τῶν δύο γαιῶν. ἀλλ᾽ οὐδὲ κατὰ τὸ εἶδος ἐςὶν ὅμοιον, καὶ γὰρ ἐν ἐκείναις ἄπειρος μία θάλασσα ἡγεμονεύει. ἐν δὲ τῇ Ἀσίᾳ ὁ πολὺς ὠκεανὸς ἐςὶ, τρεῖς γὰρ κόλπους ἐκβάλλει τόν τε περσικὸν δηλονότι, τόν τε ὑρκανικὸν καὶ τὸν Ἀραβικὸν. καὶ οἱ μὲν δύο νότιοι εἰσὶν. ὁ δὲ ὑρκανικὸς εἰς τὸν βοῤῥᾶν βλέπει, ἐπὶ τὸν λίβα τὸν γείτονα τοῦ εὐξείνου πόντου. περὶ ὅντινα εὔξεινον καὶ ὑρκανικὸν πόντον πολλοί ἄνδρες οἰκοῦσιν. ἀμφοτέρων δὲ τούτων τῶν δύο πόντων ἰσθμὸς ἐστὶν ἄπειρος διαχορίζων ταύτας. ἐστὶ δὲ ἔνθα κἀκεῖσε παρατεινόμενος εἰς πολλὰ μέρη, καὶ εἰς τὸ μέσον πάσης τῆς Ἀσίας περιβέβηκεν ὄρος ἠός βουνὸς, ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς Παμφυλίδος, καὶ φθάνον μέχρι τῶν ἰνδῶν; καὶ ποτὲ μὲν λοξὸν καὶ ἀγκύλον, ποτὲ δὲ ὀρθὸν τοῖς βαδίζουσι πέλει. ταύρον δὲ καλοῦσι, βοὸς εἶδος ἔχων. ἐκ τούτου δὲ τοῦ ὄρους πολλοί, καὶ ἄπειροι ποταμοί ῥεούσιν, οἱ μὲν πρὸς τὸν βοῤῥᾶν, οἱ δὲ ἐπὶ τὴν ὁρμὴν τοῦ ζεφύρου, καὶ ἄλλοι ἐπὶ τὸν νότον, ὧν τὰ ὀνόματα οὐ δύναταί τις εἰπεῖν, διὰ τὸ τὸν ταῦρον πολλὰς ἔχοντα ἐπονιμίας. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτος. νῦν δὲ ἄρχομαι λέξαι καὶ πάντα τὰ ἔθνη ὅσα οἰκοῦσι τὴν γῆν. σὺ δὲ ἄκουσον.

περὶ τῶν ἐθνῶν πάντων τῶν οἰκούντων τὴν οἰκουμένην.

Πλησίον μὲν τῆς Μαιώτιδος λίμνης οἰκοῦσιν οἱ Μαιῶται, καὶ τὰ ἔθνη τῶν Σαυροματῶν, πολὺν καὶ ἄπειρον γῆν ἔχοντες. ἧς μέσον συῤῥόμενος ὁ τάναις τῆς Μαιώτιδος, εἰς μέσον πίπτει, καὶ χωρίζει τὴν εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀσίας, τὴν εὐρώπην οὖσαν εἰς δύσιν, τὴν δὲ Ἀσίαν εἰς ἀνατολὴν, σύρεται δὲ οὗτος ἐπὶ τοῖς πεδίοις τῶν Σκυθῶν ἐκ τοῦ βοῤῥᾶ. αἱ πήγαι δὲ αὐτοῦ ἔρχονται ἀπὸ τοῦ Καυκάσου ὄρους, ὅπου ψύχρα γίνεται μεγίστη. οἱ σίνδοι, καὶ οἱ κιμέριοι, καὶ οἱ πλησίον τοῦ εὐξείνου πόντου, καὶ οἱ κερκέτιοι, καὶ οἱ ὀρέται, καὶ οἱ ἰσχυρότατοι ἕλληνες, πικνότεροι ὄντες τοὺς Σαυρομάτας ὑπέχουσιν. πρὸς δὲ τὴν ἀνατολὴν τούτου τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὸν βοῤῥᾶν, ὁ ἰσθμὸς τῆς κασπίας θαλάσσης, καὶ τοῦ εὐξείνου πόντου ἐπίκειται. ἐπὶ τούτῳ δὲ τῷ ἰσθμῷ οἱ ἀνατολικοὶ ἴβηρες οἰκοῦσιν, οἵ τινες ἦλθον ἀπὸ τῆς Πυῤῥήνης, ἐκ δύσεως πρὸς ἀνατολὰς μετοικισθέντες. κατικοῦσι δὲ καὶ οἱ καμαρῖται, ἔνθα ἐστὶν ἡ κασπία θαλάσσα.

περὶ τῆς κασπίας θαλάσσης.

Αὕτη δὲ ἡ κασπία θάλασσα ἐστὶ μεγίστη καὶ περίδρομος, ὅσον ἐπὶ τρεῖς μῆνας περάσειας ἂν αὐτὴν. γίνεται δὲ ἐπ᾽ αὐτῇ τῇ ὑρκανίᾳ ὁ κρύσαλλος, καὶ ἡ ἴασπις,

ἡ ἐχθρὰ τοῖς δαίμοσι. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. ἀπὸ δὲ τῆς ζεφυρίτιδος πλευρᾶς πρὸς τὸν βορρᾶν ἄρξου λέγειν τὰ ἔθνη. καὶ πρῶτοι μὲν εἰσὶν οἱ Σκύθαι ὅσοι οἰκοῦσι πλησίον τῆς κρονικῆς θαλάσσης, κατὰ τὴν παραλίαν, καὶ τὸ στόμα τῆς κασπίας θαλάσσης. ἑξῆς δὲ οἱ οὖνοι εἰσὶν, καὶ ἐπ' αὐτοῖς οἱ κάσπιοι, καὶ ἐπὶ τούτοις οἱ πολεμικοὶ Ἀλβανοί. τὴν δὲ ὑπεράνω αὐτῶν τραχεῖαν γῆν, οἰκοῦσιν οι καδούσιοι, καὶ πλησίον αὐτῶν εἰσὶν οἱ Μάρδιοι, καὶ οἱ ὑρκάνιοι. ἐπ' αὐτοῖς δὲ ὁ Μάρδος ὁ ποταμὸς συστρεφόμενος εἰς τὴν ὑρκανίαν θάλασσαν διδεῖ. ἀλλ' οἱ μὲν βακτροὶ ἐπὶ τὸ ἀριστερὸν μέρος τῆς ὑρκανίας τὸ εὐρυχωρότατον εἰσὶν, ἐπὶ τοὺς πόδας τοῦ παρνάσου ὄρους. ἐπὶ δὲ τὸ ἕτερον μέρος τὸ δεξιὸν ἐπὶ τοῖς κασπίοις ὕδασιν εἰσὶν οἱ Δερκέβιοι, καὶ μετὰ τούτους εἰσὶν οἱ Μασσαγέται οἱ πολεμικοὶ κατὰ τὴν ἀντίπερα ἀνατολὴν ἐπὶ τοῦ ἠχητικοῦ Ἀράξου τοῦ ποταμοῦ, οἵτινες κακόφιλοι τῶν ἄλλων εἰσὶν, καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν γίγνονται διὰ γάλακτος ἱππίου, τὸν γὰρ οἶνον οὐκ οἴδασιν ὁποῖος ἐστὶν. ἀνώτερον δὲ ἐπὶ τούτοις πρὸς τὸν βορρᾶν οἱ χοράσμιοι εἰσὶν, ἐφ' οἷς ἡ Σουγδαία ἐστὶ γῆ, ἧς τινος μέσον ὁ ὦξος ὁ ποταμὸς συστρέφεται, ὅστις τὸ Ἡμωδὸν ὄρος καταλιπὼν τὸ παρὰ τὰς τοῦ Διονύσου στήλας κείμενον ἐπὶ τὴν κασπίαν κατέρχεται θάλασσαν. μετὰ δὲ τὸν ὦξον ἐπὶ ταῖς προχοαῖς τοῦ ἰαξάρτου τοῦ ποταμοῦ οἰκοῦσιν οἱ Σάκαι οἱ φέροντες τόξα, καὶ οἱ τόχαροι, καὶ οἱ φρουροὶ, καὶ τὰ βάρβαρα ἔθνη τῶν Σηρῶν, οἵ τινες φοροῦσιν ἱμάτια ποικίλα καὶ πολύτιμα, ὅμοια τοῖς ἄνθεσι τῆς παραδείσου κατὰ τὴν χροιὰν, οἷς περ τὸ τῶν ἀραχνῶν

ἔργον οὐκ ἐξισάζει. εἰσὶ δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πυκνοὶ Σκύθαι, οἵ τινες κατοικοῦσιν εἰς τὰ ἔσχατα μέρη, ὅπου οἱ ἄνεμοι δυσάνεμοι καὶ χάλαζαι εἰσὶ, καὶ ἐςὶ τὸ μέρος ἐκεῖνον ἀοίκητον. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως.

περὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τοῦ φάσιδος ποταμοῦ,
καὶ τῶν κόλκων.

Ἄρξου δὲ ἤδη λέγειν καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη ἀπὸ τῶν κόλχων, καὶ τοῦ φάσιδος ποταμοῦ ἐρχόμενος ἐπὶ τὴν δύσιν ἐπὶ τὸν λάδοντα τὸν ποταμὸν, παρὰ τὸ χεῖρος τοῦ εὐξίνου πόντου. πλησίον τοίνυν τοῦ θρηκίου ςόματος, ὅπου ἐςὶν ἡ χαλκιδὼν, εἰσὶν βυζῆρες. μετὰ δὲ τούτους τὰ ἔθνη εἰσὶ τῶν βεχείρων, καὶ Μακρόνες, καὶ οἱ φύληρες. καὶ οἱ ἔχοντες τὰς οἰκίας ξυλίνας. πλησίον δὲ αὐτῶν οἱ πολιθρέμματοι τιβαρηνοὶ εἰσὶ, καὶ ἐπὶ τούτους οἱ χάλυβες, οἵ τινες οὐ παύουσοι τῆς ταλαιπωρίας, ἐργάζοντες τὸν μοχθηρὸν σίδηρον. μετὰ τούτους δὲ ἐςὶν ἡ Ἀσυρία ἐφ' ἧς ὁ θερμώδων ποταμὸς σύῤῥεται, ἐκεῖσε ὅπου ταῖς Ἀμαζόσιν ἀπὸ τοῦ Ἀρμενίου ὄρους τὸ θερμὸν ὕδωρ προπέμπει. ὅπου καὶ ἡ πόλις ἡ σινώπη ᾤκισαι, εἰς τοὔνομα τῆς σινώπης τῆς ἀσωποῦ, τῆς φίλης τοῦ Διὸς, ἥν τινα ἐδέξατο οὗτος ὁ θερμώδων πλανομένην. περὶ τὰς ὄχθας δὲ αὐτοῦ κεῖται ὁ κρύςαλλος, καθάπερ χειμερία πάχνη. ἐκεῖ εὑρίσκεται καὶ ἡ πρασιάζουσα ἴασπις λίθος. ὁ δὲ ἶρις ὁ ποταμὸς εἰς τὴν θάλασσαν διδοῖ. ἐπὶ τούτῳ δὲ αἱ ῥοαὶ τοῦ Ἅλυος τοῦ ποταμοῦ ἀναβράζουσι, πλησίον τῆς καράμβιδος ἄκρας, ἑλκόμεναι

ἀπὸ τοῦ Ἀρμενίου ὄρους ἐπὶ τὸν βοῤῥᾶν. ἐπὶ δὲ τοῖς αἰγιαλοῖς τούτων τῶν ποταμῶν κατοικοῦσιν οἱ Παφλαγόνες, καὶ ἡ γῆ τῶν Μαριανδυνῶν ἡ μεγάλη. ἐκεῖσε δὲ φασιν καὶ τὸν Ἡρακλέα ἀνασπάσαι τὸν κέρβερον ἐκ τοῦ ἅδου. καὶ ὅπου ἐδέξατο ἡ γῆ τὸν σύαλον τοῦ κυνὸς, ἐκεῖ ἐφύει ἡ βοτάνη ἡ καλουμένη ἀκόνιτον. πλησίον δὲ τῶν Μαρυανδυνῶν ἐπὶ τὴν λιπαρὰν γῆν κατοικοῦσιν οἱ βυθυνοὶ, καὶ ἐκεῖ ῥέει καὶ ὁ ῥήβας ὁ ποταμός. τοσοῦτοι μὲν ἄνδρες εἰσὶ περίοικοι.

περὶ τοῦ πόντου τῆς παραθαλασσίας Ἀσίας.

Ἄκουσον δὲ ἤδη ζωγραφοῦντός μου τὸν πόντον τῆς παραθαλασσίας Ἀσίας, ὁδεύοντα ἐπὶ τὸν ἑλλήσποντον καὶ πορευόμενον πρὸς τὸν νότον καὶ πρὸς τὸ μήκιστον ῥεῦμα τοῦ Αἰγαίου μέχρι αὐτῆς τῆς συρίας καὶ Ἀραβίας. καὶ πρῶτα μὲν οἱ χαλκηδόνται οἰκοῦσι τὴν γῆν τοῦ βυζαντίου, πλησίον τοῦ στονοῦ, κατὰ ἀντίπεραν ὁρῶντες. ἐπὶ τούτοις δὲ εἰσὶν οἱ βέρβυκες, οἵ τινες εἰσὶ βυθυνοί. ἐκεῖ δὲ εἰσὶ καὶ τὰ τῆς Μυσίδος γῆς. ἤγουν τῆς μακρᾶς βυθυνίας τὰ ὄρη, ἤγουν ὁ ὄλυμπος, ὅπου ὁ ποταμὸς ὁ κίος ἐπιπέμπει τὰ ῥεῖθρα αὐτοῦ, καὶ τρέχει ἐκεῖσε ἐπὶ τὸν ἑλλήσποντον. καὶ ὁ ἀγκὼν τῆς μικρᾶς φρυγίας. ἡ γὰρ πλατυτέρα φρυγία ἐπὶ τοῖς ὕδασι τοῦ σαγγαρίου τοῦ ποταμοῦ κεῖται. ἀλλ᾽ ἡ μὲν μεγάλη φρυγία ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν ἐκτέταται, ἱπποτρόφος τε, καὶ πλουσία. πρὸς δὲ τὴν δύσιν ἴδοις τὴν ἑτέραν ἐπὶ τοὺς θαυμαστοὺς πόδας τῆς ἴδας τοῦ ὄρους κειμένην, ἧς ἐπὶ ταῖς πλευραῖς ὑπὸ τῷ Ξάνθῳ καὶ

τῷ σιμόεντι τοῖν ποταμοῖν ἐκτίσθη ἡ πόλις ἡ τροία ὑπὸ τοῦ ποσειδῶνος καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος. μετὰ δὲ τὴν φρυγίαν παρεκτέταται ἡ γῆ τῆς Αἰολίδος, παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ Αἰγαίου περὶ τὸν μέγαν ἑλλήσποντον. ἀνὰ μέσον δὲ τῆς Αἰολίδος ὁ Μαίανδρος ποταμὸς κατέρχεται εἰς τὴν θάλασσαν, ἀνὰ μεταξὺ τῆς Μιλήτου, ἥ τις ἐστὶ πόλις τῆς ἰωνίας, καὶ πλατυχώρου πριήνης τούτων δὲ τῶν δύο γαίων. πρὸς μὲν τὸν βορρᾶν ἴδοις τὴν μεγάλην παραθαλασσίαν τὴν ἔφεσον, τὴν πόλιν τῆς Ἀρτέμιδος, ὅπου οἱ Ἀμαζόνες ποτὲ κατεσκεύασαν τῇ θεῷ βωμὸν, ἐξαίσιον τοῖς ἀνδρᾶσι, ἐς τὴν ῥίζαν τῆς πτελαίας. πρὸς δὲ τὴν ἀνατολὴν ἐκτέταται ἡ Μισνία ὑπὸ τῷ ὑψηλῷ τμώλῳ τῷ ὄρει, ἀφ' οὗ ὁ πακτωλὸς ὁ ποταμὸς κατέρχεται σὺν χρυσῷ. οὗ ἐπὶ τὰ πλάγια ἀκούσειας ἂν ἡδεῖαν φωνὴν τῶν κύκνων ἐν τῷ καιρῷ τοῦ ἔαρος. πολλοὶ γὰρ λειμῶνες εἰσὶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἐξόχως δὲ περὶ τὸ Μαιάνδριον πεδίον, ὅπου ὁ κάυστρος ὁ ποταμὸς τῆς λυδίας ἡσύχως ἐπιῤῥέει. τὸ δὲ κάλλος τῶν γυναικῶν τοῦ τόπου τούτου οὐδεὶς δύναται μίμψαι.

περὶ τῆς κεκλιμένης θαλάσσης.

Πρὸς δὲ τὴν κεκλιμένην θάλασσαν οἱ λύκοι κατοικοῦσιν ἐπὶ τὰ ῥεύματα τοῦ Ξάνθου, ὅνπερ ἄρατον καλοῦσιν. ὅπου καὶ τὰ ὄρη τὰ ταύρου ἔρχονται μεχρὶ τῆς Παμφυλίδος. ἄνωθεν δὲ ταύτης τῆς θαλάσσης πρὸς τὸν εὐρυμέδοντα ποταμὸν θεάσῃ καὶ τὴν Ἄσπεδον καλουμένην πόλιν. αἱ δ' ἐφεξῆς πόλεις εἰσὶ τῆς Παμφυλίδος,

ἤγουν ἡ κώρυκος, ἡ πέργη, καὶ ἡ ὑψηλή φασήλις. μετὰ τούτων δὲ πρὸς τὴν ἀνατολὴν κατὰ τὸ μέσον τῆς γῆς εἰσὶν οἱ λυκάονες, οἱ ἐπισήμονες ἐν τοῖς πολέμοις. ἐπὶ τούτους δὲ ἐστὶν ἡ πλουσία γῆ πισιδίων, καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς ἤγουν ἡ τερμησὸς, ἡ λύρβη, καὶ ἡ σέλγη, ἥν τινα ὁ λαὸς τῶν λακώνων μεταικισθῆναι ἐποίησαν. ἐκεῖθεν δὲ τῆς πισιδίας πρὸς ἀνατολὰς προβαίνουσα ἡ περίδρομος θάλασσα ἀποτέμνεται συνεστραμένην ὁδὸν ἔχουσα, γειτονεύσα τοῦ εὐξείνου πόντου. ἐκεῖνος δὲ ὁ κόλπος τὰ ἔθνη τῶν κυλίκων παρασύρει, μακρὸς ὢν ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν, στενὰ δὲ τῆς Ἀσίας . . . καλοῦσι, καὶ αὐτὸς ἰσσικὸς κόλπος καλεῖται. ἐν τούτῳ δὲ σμίγεται τὸ ὕδωρ τῶν ποταμῶν τῶν ἀρχομένων πόῤῥωθεν τοῦ Πυράμου τοῦ Πινάρου δηλονότι, καὶ τοῦ σκολιοῦ κύδνου. ὅστις ὁ κύδνος πορεύεται εἰς μέσον τὴν ταρσὸν τὴν πόλιν, ὅπου ὁ ἵππος ὁ πήγασος τοῦ βελλεροφόντου πρώτην αὐτὴν ἐπάτησεν ἐρχόμενος ἐξ οὐρανοῦ. ἐξῆς δὲ τούτου πολλαὶ πόλεις εἰσὶ τῶν κυλίκων, ἡ λυρνησὸς, ἡ Ἀγχιάλεια, τὰ Σόλημα, καὶ αἱ ἄλλαι πολλαὶ, αἱ μὲν ἐπὶ τὴν γῆν, αἱ δὲ πλησίον τῆς θαλάσσης. ἐπ᾽ αὐτῆς δὲ τῆς κυλικίας εἰσὶν ἔτι καὶ οἱ κομμαγηνοί. κόμμα δὲ ἐστὶν οὕτω καλούμενον χῶρα μετὰ τὴν κυλικίαν πλησίον τῆς συρίας.

περὶ τῆς στρεπτῆς θαλάσσης.

Ἐπὶ δὲ τῆς στρεπτῆς θαλάσσης τῆς καλουμένης λευκῆς εἰσὶν αἱ πλατεῖαι, καὶ εὐρύχωροι πόλεις τῆς συρίας. καὶ γὰρ ὁ κύκλος τῆς λευκῆς θαλάσσης στρέφεται

μέχρι τῆς κολώνης, καὶ τοῦ βαθυκρήμνου κασίου τοῦ Ἀγχιάλου ὄρους, ἤγουν ἕως τῆς κασίας, ἥτις ἐστὶ μεταξὺ τῆς Σελευκίας, καὶ γὰρ ἕως ὧδε φθάνουσιν οἱ σύριοι.

περὶ τῆς Συρίας τῆς ἠπειρώτιτος τῶν πόλεων.

Ἡ ἠπειρώτης δὲ Συρία πολλὰς πόλεις ἔχει. ἕρπει δὲ πρὸς τὴν ἀνατολὴν, πλησίον τῆς ἁλὸς, ἣν καὶ ἐπονύμως κοίλην λέγουσιν. ὅτι οἱ προνενευκότες τόποι τῶν ὀρέων τοῦ τε δυτικοῦ κασίου, καὶ τοῦ ἀνατολικοῦ λιβάνου μέσην καὶ χθαμαλὴν, καὶ ὑποκειμένην αὐτὴν ἔχουσι. Τρισσῶς δε . . . . φοινίκη, καὶ παλαιςίνη, καὶ κοίλη. πολλοὶ δὲ καὶ πλήσιοι ἄνδρες ταύτην κατέχουσι, καὶ οἵτινες κατοικοῦσιν ἐν τῇ ἠπείρῳ Ἄρραβες καλοῦνται καὶ σύριοι. οἱ δὲ ὄντες πλησίον τῆς θαλάσσης φοίνικες, καὶ ἐρυθραῖοι λέγονται. ἤτοι γὰρ μέτοικοι τῶν ἐρυθραίων εἰσὶν, οἵτινες πρῶτοι ἐποιήσαντο ταῖς ναυσὶν ἀπόπειραν τῆς θαλάσσης, καὶ τῆς ἐμπορίας. οἱ αὐτοὶ δὲ ἐσκέψαντο, καὶ τὴν ὑψηλὴν πορείαν τῶν ἀπλανῶν ἐν τῷ οὐρανῷ ἀςέρων. κατοικοῦσι δὲ τὴν ἰόπην, τὴν γάζαν, καὶ τὴν ἐλαΐδα, ἥτις ἐςὶ πόλις τῆς Ἀραβίας, τὴν τύρον, τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν καλὴν γῆν τῆς βηρυτοῦ, τὴν βύβλον τὴν οὖσαν πλησίον τῆς θαλάσσης, καὶ τὴν Σιδῶνα, τὴν ἔχουσαν πολλὰ ἄνθη, ἥτις κατοικεῖται ἐπὶ τοῖς ὕδασι τοῦ βοςρηνοῦ τοῦ ποταμοῦ, ἀφ' οὗ καὶ βόςα αὕτη ἡ πόλις λέγεται. οἰκοῦσι δὲ καὶ τὴν πλουσίαν τρίπολιν τὴν ὀρθωσίδα, καὶ

τὴν Μάραθον, τὴν λαοδίκειαν, ἥτις ἐςὶ πλησίον τῆς θαλάσσης, καὶ τὴν ποσειδίονα πόλιν, καὶ τὰ ςενώματα τῶν ὀρέων τῆς Δάφνης, ἤγουν τῆς λαοδικείας ἢ τῦ προαςείου τῆς Ἀντιοχείας. μεσόγειον δὲ ἐςὶν ἡ Ἀπάμεια τῆς ποσειδίονος, καὶ τῆς Δάφνης τῶν δύο πόλεων. πρὸς δὲ τὴν ἀνατολὴν αὐτῆς τῆς Ἀπαμείας ὁ ὀῤῥόντης ὁ ποταμὸς κατασύρεται, διαχωρίζων μέσον τὴν γῆν τῆς Ἀντιόχου. ἅπασα δὲ ἡ γῆ τῶν τριῶν Συριῶν ἐςὶ λιπαρὰ καὶ εὔβοτος. ταύτης δὲ τῆς συρίας τὴν νοτιωτέραν ὁδὸν ὁδεύων, ἴδοις τὸν ἐνδότατον τόπον τῦ Ἀῤῥαβικοῦ κόλπου, ὅςις ἀνὰ μεταξὺ τῆς Συρίας καὶ Ἀῤῥαβίας συςρέφεται ὀλίγον ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν μέχρι τῶν ἐλανῶν. ἐςὶ δὲ πόλις ὀνομαζομένη ἐλάνα ἐν τῷ ἐνδοτάτῳ τόπῳ τούτου τῦ Ἀῤῥαβικῦ κόλπου, καὶ οἱ ἐνοικῦντες αὐτὴν καλῦνται ἐλάσιοι. ἐκεῖσε δὲ τῶν ἐλανῶν πρὸς τὴν ἀνατολὴν κεῖται ἡ γῆ τῶν εὐδαιμόνων Ἀῤῥάβων κατεχομένη διπλῇ θαλάσσῃ, τῇ τε Περσίδι, καὶ τῇ Ἀῤῥαβίᾳ. ἐςὶ δὲ ἡ μὲν Ἀῤῥαβία πρὸς τὸν ζέφυρον, ἡ δὲ περσὶς πρὸς τὸν εὖρον. ἐςὶ δὲ ἰσθμὸς, καὶ τὸ τέλος αὐτοῦ καὶ ἡ βάσις ἐςί τετραμμένη πρὸς τὸν νότον, καὶ κλύζεται ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν ὑπὸ τοῖς ἐρυθραίοις κύμασι τοῦ ὠκεανοῦ.

Περὶ τῶν ἐθνῶν τῆς Ἀῤῥαβίας.

Ἄκουσον δὴ ἐξόχως ταύτης τῆς Ἀῤῥαβίας τὰ ἔθνη τὰ πλούσια ὑπὲρ πασῶν τῶν γαιῶν. ἡ γῆ τῶν Ἀῤῥάβων ἐςὶν εὐώδης ἀεὶ, καὶ τεθυμιασμένη θυμιάσμασι καὶ ἀρώμασι.

μυρίζει δὲ καὶ θείου, καὶ σμύρνης, καὶ τοῦ εὐώδους καλάμου, καὶ τοῦ λιβάνου, καὶ τῆς κασίας. ταῦτα δὲ ἔχει διότι ἐκεῖ λέγουσι τὸν Διόνυσον λυθῆναι ἐκ τοῦ μηροῦ τοῦ Διὸς, καὶ γεννηθέντος αὐτοῦ ἐγένοντο εὐώδη ἅπαντα, καὶ τεθυμιασμένα. ἐν τῇ βοσκῇ δὲ βαρύνονται τὰ πρόβατα τοῖς δασέσι μαλλοῖς. αἱ λίμναι δὲ αὐτόματι καταῤῥέουσιν, καὶ οἱ ὄρνιθες ἔρχονται ἐκεῖθεν ἀπὸ τῶν ἀοικήτων νησῶν τῶν περὶ τὴν ταπροβάναν, φέρουσαι τὰ φύλλα τῶν ἀφθάρτων κυναμώμων. τὸ κυνάμωμον δέ ἐστιν ὅμοιον ἀμπέλῳ κατὰ τὴν βλάστησιν. ἐκεῖσε δὲ κομῶσιν αἱ ἄρουραι ἐπὶ τῷ λιβανῷ, καὶ τὰ ὄρη ἐπὶ τῷ χρυσῷ, οἱ δὲ ποταμοὶ πλήθουσι τοῖς ἀρώμασι, καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν ἀγάλλονται ἐπὶ χρυσοῖς καὶ μαλακοῖς πέπλοις. οἱ δὲ οἰκοῦντες ἐπὶ τὴν ἀνάκλησιν τοῦ λιβανοῦ τοῦ ὄρους εἰσὶν οἱ πλούσιοι Ναβαταῖοι, οἵτινες καὶ κλεταβοῦνοι καλοῦνται. ὁ λίβανος δὲ τὸ ὄρος διορίζει τὴν κοίλην Ἀσυρίαν, καὶ τὴν εὐδαίμονα Ἀῤῥαβίαν. ἐκεῖ δὲ πλησίον τοῦ ὄρους εἰσὶν οἱ χαυλάσιοι, οἵτινες κατοικοῦσιν τὴν γῆν τὴν καλουμένην χάλδαμιν. ἐκεῖ δὲ εἰσὶ καὶ οἱ Ἀγρέες, ἐξ ὧν τινὲς κατοικοῦσι τὴν γῆν τὴν καλουμένην χατράμιν, ἐξ ἐναντίας οὖσαν τῆς Περσικῆς γῆς. οἱ δὲ Σάβαι διορίζονται ὑπὸ τοῦ ἰσθμοῦ.... κατοικοῦσι δὲ τὸ πλευρὸν τὸ ὂν ὑπὸ τῆς ἐρυθρὰς θαλάσσης αὐτοὶ οἱ Σάβαι, καὶ οἱ Μιναῖοι, καὶ οἱ κλεταβονοὶ οἱ ἀροτῆρες. τοσαῦτα δὲ ἐξαίσια ἔθνη οἰκοῦσι περὶ τὴν Ἀῤῥαβίαν. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλα πλεῖσθα ἔμπροσθεν, καὶ γὰρ μεγίστη ἐστίν. ἀντίπεραν δὲ αὐτῆς πρὸς τὸν ζέφυρον ἐστὶν ἡ ἀπαρὰ καὶ σχετλία γῆ τῶν ἐρεμβῶν, ἤγουν

τῶν τρωγλοδύτων Ἀῤῥάβων, οἵτινες ἐν τοῖς σπηλάιοις οἰκοῦσι, γυμνοὶ ὄντες, καὶ ἐνδεεῖς κτημάτων. ἐκεῖ δὲ θαλπόμενοι μελαίνονται τῷ ἱδρῶτι αὐτῶν. ὑπὲρ ἄνω δὲ τοῦ ὄρους τοῦ λιβάνου πρὸς τὰς αὐγὰς τοῦ ἡλίου ἡ γῆ τῆς Ἀσσυρίας ἡ ἐπιμήκης ἐκτείνεται πρὸς βοῤῥᾶν, ἐρχομένη ἐκ τῆς πόλεως τῆς Σινώπης τῆς κλυζομένης ὑπὸ τῆς θαλάσσης. οἰκοῦσι δὲ αὐτὴν τὴν Ἀσσυρίαν κατὰ τὴν μέσην οἱ πολεμικώτατοι καππαδόκαι. πλησίον δὲ τῆς θαλάσσης παρὰ τὸ στόμα τοῦ θερμώδοντος ποταμοῦ εἰσὶν οἱ Ἀσσύριοι οἱ λευκοσύριοι. ἡ δὲ Ἀρμενία, καὶ Μεσοποταμία, καὶ Μηδία ὅλα εἰσι τῆς Ἀρμενίας. φαίνεται δὲ ἄυτη πρὸς τὴν ἀνατολὴν ἀπὸ τοῦ μεγάλου ὄρους τοῦ καλουμένου εὐφράτου, ἐξ οὗ καὶ ὁ εὐφράτης ποταμὸς ὠνόμασται, ὅστις πορεύεται μακρὸς ἐπὶ τὸν νότον ἀπὸ τοῦ Ἀρμενίου ὄρευς, καὶ συστρέφεται κατὰ τοὺς ἀγκῶνας ἐξεναντίας τοῦ ἡλίου. περάσας δὲ κατὰ τὸ μέσον τὴν βαβυλῶνα ἀπερεύγεται ἐπὶ τῆς περσικῆς θαλάσσης, ὁδεύων πλησίον τῆς πόλεως τῆς τερηδῶνος. τερηδὼν δὲ ἐστι πόλις Περσικὴ παράλιος τοῦ Ἀρμενίου ὄρους. Ἀρμενίον δὲ λέγεται τοῦτο, ὅτι οἱ Ἀρμένιοι τοῦτο οἰκοῦσιν. μετὰ δὲ τοῦτον τὸν εὐφράτην ὁ Τίγρις ὁ ταχύτατος ποταμός ἐστι πρὸς ἀνατολὰς, μακρὰν τοῦ εὐφράτου, ὅσον ἑπτὰ ἡμέρας ταχὺς ὁδοιπόρος ὁδεύει. κατὰ δὲ τὸ μέσον τὶς κυκλοτερὴς λίμνη ἐστὶ τοὔνομα θωνίτης, ἐφ᾽ ἧς κατὰ τὸν ἐνδότατον τόπον τῆς λίμνης κατὰ πολὺ ὡσεὶ βάραθρον ὁ Τίγρις ἐμπεσὼν ὑποκάτωθεν σύρεται. πεμπόμενος δὲ πάλιν ὀξύτερος ῥόυς ἀπὸ τῆς λίμνης κατοφερὴς ἐστὶν ἐπὶ τῶν χωρίων.

περὶ τῆς Μεσοποταμίας.

Ὅση δὲ γῆ ἐςὶν ἀνὰ μεταξὺ τῦ εὐφράτου τῦ ποταμῦ καὶ τῦ τίγριος, ταύτην οἱ περίοικοι Μεσοποταμίαν καλοῦσιν. ὐδεὶς δὲ βουκόλος ἀνὴρ μέμψοιτο τὰς νομὰς ἐκείνης τῆς γῆς; καλλίςοι γὰρ εἰσὶν εἰς τὸ αὔξειν τοὺς καρπούς. κάλλιςον δέ ἐςι καὶ τὸ γένος ἐκεῖνο τῶν ἀνδρῶν, καὶ ὅμοιον τοῖς ἀθανάτοις εἰς τὸ κάλλος. ταύτης δὲ τῆς Μεσοποταμίας πρὸς τὸν βορρᾶν ὑπὸ τοῖς ὄρεσι τῦ καυκάσου, ἐπὶ τὴν λιπαρὰν γῆν εἰσὶν οἱ Ἀρμένιοι, καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πλέσιοι ἄνδρες οἱ Ματιάνοι. πρὸς δὲ τὸν νότον ἐςὶν ἡ μεγάλη πόλις ἡ βαβυλὼν, ἥντινα ἡ Σεμίραμις περιετείχισε τῇ ἀσφάλτῳ. καὶ ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν ἔκτισε μέγαν ναὸν τῷ βασιλεῖ τῷ βήλῳ τῷ υἱῷ τῦ Διὸς, καλλωπίσασα χρυσῷ τε καὶ ἐλέφαντι καὶ ἀργύρῳ.

περὶ τῆς γῆς τῆς πόλεως Βαβυλῶνος.

Ταύτης δὲ τῆς βαβυλῶνος ἡ γῆ ἐςὶ θαυμαςή. ὅπου γεγόνασι φοίνικες ὑψηλότατοι. ἔχει δὲ καὶ τὴν λίθον τὴν γλαυκὴν τῆς ὑγρᾶς βηρύλλου, ἥτις φύεται ἐν ταῖς προβολαῖς ἔνδοθεν τῆς ὀφιήτιδος πέτρας, ἥτις ἐςι χαριεςέρα τοῦ χρυσίου. ὑπεράνω δὲ τῆς Βαβυλῶνος ἐπὶ τὸν βορρᾶν ἐςὶν οἱ κισσοὶ, οἱ Μεσσαβάται, καὶ οἱ χαλωνῖται. ἀλλ' ὁδεύων ἔμπροσθεν τῶν Ἀρμενίων ὀρῶν ἴδοις αὐτὴν γῆν τῶν Μηδίων, ἥντινα πρὸς μὲν τὸν βορρᾶν κατοικῦσιν οἱ Γηλοὶ, οἱ Μάρδοι, καὶ οἱ Ἀτροπατηνοὶ ἄνδρες. Πρὸς δὲ τὸν νότον οἰκῦσι τὰ ἔθνη τῶν ἐνδόξων

Μήδων, ὅπου οἱ ἄνδρες εἰσὶ πολυφάρμακοι, οἰκοῦντες τόπον ἄπειρον, οἱ μὲν ἐπ' αὐτὰς τὰς πέτρας, αἵ τινες φύουσι τὴν ἀφεγγῆ ναρκισσίτην. οἱ δὲ εἰς τὰ δάση βόσκοντες πρόβατα βρίθοντα μαλλοῖς. τόσον δέ εἰσι τετραμμένοι ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν, ἐπεὶ πλησίον τῶν κασπιῶν πυλῶν φθάνουσιν. αἵ τινες εἰσὶ κλεῖδες τῆς γαίας τῆς Ἀσιήτιδος ὑπὸ πέτρας βαθυνομένης, ὅπου ἡ ὁδὸς ἐκτέταται πρὸς τὸν βορρᾶν, καὶ πρὸς τὸν νότον τοῖς ἐρχομένοις, ἡ μὲν πρὸς ὑρκανίους, ἡ δὲ πρὸς τὰ ὄρη τῆς Περσίδος γῆς, καὶ ὑπὸ μὲν τὸν πόδα τῶν κασπιῶν πυλῶν κατοικοῦσιν οἱ Πάρθοι οἱ πολεμικοί. οἵτινες οὔτε γεωργικὰ μετέρχονται, οὔτε ναυτικὰ, οὔτε ἄλλό τι, ἢ τὰ πολεμικὰ μόνον, ἀλλὰ εἰ καὶ τοιοῦτοι ἄνδρες ὄντες ἡ αἰχμὴ τοῦ βασιλέως τοῦ Αὐσονίου καταδεδούλωκεν αὐτοὺς. καὶ ταῦτα μὲν οὕτος.

Περὶ τῶν Περσῶν.

Ἄκουσον δὲ δὴ καὶ τὰς Πέρσας, καὶ τὰς ὁδοὺς τῶν ἀενάων ποταμῶν. ὅτι αὐτοὶ μόνοι ἔχουσι τὸ βασιλεύτατον ἔθνος τῆς Ἀσίας. οἵ τινες πολὺν πλοῦτον ἐποίησαν εἰς τὰς αὐτῶν οἰκείας, ὅταν ἐπόρθησαν τὴν Μηονίαν, ὅταν καὶ Σάρδας. τὰ ὅπλα γὰρ αὐτῶν, καὶ τὰ χαλινὰ τῶν ἵππων ὑπῆρχον χρυσᾶ.

Περὶ τῆς Περσίας γῆς.

Ἡ Περσία δὲ ὅλη ἐςὶ περίδρομος ἐν τοῖς μεγά-

λοις ὄρεσιν. ἔχει δὲ τὴν ὁδὸν νοτιωτέραν τῶν κασπίων πυλῶν. ἔρχεται δὲ αὐτὴ ἕως τῆς περσικῆς θαλάσσης, καὶ εἰς τρία μέρη ταύτην οἰκοῦσιν διαςαδὸν. οἱ μὲν ὑπὸ τὰς ἄρκτους παρὰ τοῖς σκιεροῖς ὄρεσι τῶν τοξοφόρων Μήδων, οἱ δὲ ἐς μέσον τῆς γῆς, οἱ δὲ ἐς τὸν νότον ἄχρι τῆς θαλάσσης τῆς περσικῆς. μετὰ τούτους δὲ εἰσὶν Σάβαι, οἱ Πασαγάρδαι, καὶ πλησίον αὐτοῖς εἰσὶν οἱ τάσκοι, καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ὁποῖοι κατοικοῦσιν εἰς δύο μέρη τὴν Περσικὴν γῆν. ἐν αὐτῇ δέ εἰσι πόλεις καὶ ποταμοὶ, οἱ ὁποῖοι ποταμοὶ διέρχονται ὧδε κἀκεῖσε διὰ προχοῶν σκολιῶν. ἐξόχων δὲ τούτων ἐςὶν ὁ μέγας κόρος ὁ ποταμὸς καὶ ὁ χοάσπις, ὅςις ἔρχεται ἐκ τῆς Ἰνδίας παρὰ τὴν γῆν τῶν ῥέιων Σούσων. ἐφ' οὗ τοῖς πλευροῖς ἴδοις ἂν τὸν εὐόφθαλμον ἀχάτην κείμενον ὥσπερ κύλινδρον ἐπὶ τῆς γῆς, ὅν τινα αἱ χαράδραι τοῦ χειμερινοῦ ποταμοῦ κατασύρουσιν ἀπὸ τῶν πετρῶν. ἐκεῖ δὲ οἱ καρποὶ ἀεί εἰσιν ἐπίτρωμοι ἀλλήλοις χαίροντες ἐκ τοῦ λιαροῦ ἀνέμου.

Περὶ τοῦ λοιποῦ πόρου τῆς Ἀσίδος γῆς πρὸς ἀνατολάς.

Ἄκουσον δὴ πρὸς ἀνατολὰς, καὶ τὸν λοιπὸν πόρον τῆς Ἀσίδος γῆς. ἔνθα μὲν ἡ γῆ τῆς ἠπείρου τελειοῖ πλησίον τῆς περσικῆς θαλάσσης τοῦ ὠκεανοῦ εἰσὶ καρμανοὶ. ὅθεν καὶ ὁ ἥλιος ἀνατέλλει, οὗτοι δὲ ἔχουσι τὴν γῆν αὐτῶν μεμερισμένην, καὶ οἱ μὲν εἰσὶ παρὰ τοῖς αἰγιαλοῖς, οἱ δὲ ἔνδοθεν τῆς ἠπείρου. πρὸς δὲ τὴν

ἀνατολὴν τούτων σύρεται ἡ γῆ τῶν Δροσῶν γειτονεύουσα τοῦ ὠκεανοῦ τοῦ ἔχοντος μεγάλα κήτεα. ἔνθα πρὸς μὲν τὴν ἀνατολὴν παρὰ τὸν Ἰνδικὸν ποταμὸν κατοικοῦσιν οἱ νότιοι Σκύθαι. ἔστι δὲ οὗτος ὁ ποταμὸς ἐξεναντίας τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης σφοδρότατος τρέχων ἐπὶ τὸν νότον, καὶ ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ Καυκάσου τοῦ ὑψηλοῦ ὄρους, δύο δὲ στόματά εἰσιν ἐπ᾽ αὐτῷ. κατὰ τὴν μέσην δὲ νῆσός ἐστιν, ἥντινα καλοῦσι παταλίνην, μερίζει δὲ οὗτος ὁ ποταμὸς ἔθνη πολλῶν ἀνδρῶν. καὶ πρὸς μὲν τὴν κλίσιν δύνοντος τοῦ ἡλίου εἰσὶν οἱ ὠρεῖται, καὶ οἱ Ἄῤῥαβες, καὶ οἱ λινόχλαινοι ἀραχῶται, καὶ οἱ Ἀτριάδαι, καὶ ὅσοι εἰσὶ παρὰ τοῦ ὄρους τοῦ παρνασοῦ, ὁμοῦ δὲ κοινῶς πάντες εἰσὶν οὗτοι Ἀριηνοὶ, καὶ κατοικοῦσιν ὑπὸ τῇ λεπτῇ ψάμμῳ. ἔχουσι δὲ ἱκανὰς μεθόδους τῆς ζωῆς αὐτῶν, ἡ γῆ γὰρ αὐτῶν φέρει αὐτοῖς πολὺν ἄλλον πλοῦτον διότι ἐκεῖ εὑρίσκεται ὁ λίθος τοῦ ἐρυθροῦ κοραλίου, καὶ ἡ καλὴ πλάκα τοῦ σαπφείρου, ἥ τις γεννᾶται ἐν ταῖς πέτραις ὑπὸ ταῖς χρυσαῖς καὶ μελαναῖς φλέβαις. τούτους δὲ ἀποτέμνοντες ἔχουσιν ὠφέλειαν τῆς ζωῆς αὐτῶν. πρὸς δὲ τὴν ἀνατολὴν ἐξήπλωται ἡ γῆ ἡ ἐπιθυμητὴ τῶν Ἰνδῶν, ἐσχάτη οὖσα πασῶν τῶν ἄλλων γαιῶν, καὶ πλησίον τοῖς χείλεσι τοῦ ὠκεανοῦ, πρώτην φωτίζει ὁ ἥλιος ταῖς ἀκτῖσιν ἀνερχόμενος ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν μακάρων ἀνδρῶν. οἱ οἰκοῦντες δὲ ταύτην εἰσὶ μέλανες ὅμοιοι ὑακίνθῳ. τούτων δὲ οἱ μὲν μεταλλεύουσι τὸν χρυσὸν σκάπτοντες τὴν ἄμμον, οἱ δὲ ὑφαίνουσιν ἱστοὺς λινοὺς, οἱ δὲ ὑποξύουσι τοὺς ὀδόντας τῶν ἐλεφάντων. ἄλλοι δὲ ἰχνεύουσιν ἐπὶ ταῖς προβολαῖς τῶν ἀναύρων, ὅπου τὴν λευκὴν λίθον

τῆς βηρύλλου ἔχουσι, καὶ τὸν ἀδάμαντα τὸν λαμπρὸν, καὶ τὸν ἴασπιν, καὶ τὴν γλαυκιόεντα λίθον τοῦ καθαροῦ τοπάζου, καὶ τὴν γλυκερὰν, καὶ πορφυρέουσαν, καὶ ἀμέθυσον ὑπηρέμα. αὐτὴ δὲ ἡ γῆ ἄυξει τοῖς ἀνδράσι πλοῦτον παντοῖον, καὶ ἐςὶ κατάῤῥυτος ἔνθα καὶ ἔνθα τοῖς ἀενάοις ποταμοῖς. ἔχει δὲ καὶ λειμῶνας, καὶ ἄλλοτε μὲν ἄυξει κίγχρον, ἄλλοτε δὲ κάλαμον ἐρυθραῖον. καὶ ταυτα μὲν οὕτως.

Περὶ σχημάτων τῶν ὀρέων τὲ καὶ ποταμῶν.

Διανοοῦ δὲ ἤδη καὶ τὸ σχῆμα, καὶ τοὺς ποταμοὺς, καὶ τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ, καὶ τὰ ἔθνη. καὶ ἐπὶ μὲν ταῖς πλευραῖς τῶν συρίων ἐςὶν ἡ γῆ ὅμοια κατὰ τὸ εἶδος τοῦ ῥόμβου ἐν πάσαις ταῖς λοξαῖς. ὁ Ἰνδὸς δὲ ὁμούριος ἀποτμήγει τὴν γῆν τοῖς ὕδασι τοῖς ἑσπερίοις. ὁ Γάγγης δὲ ποταμὸς κόπτει τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν πρὸς ἀνατολήν. ὁ δὲ καύκασος ὁ ποταμὸς ἐςὶ πρὸς τὸν πόλον τὸν ἀρκτικόν. ταύτην δὲ τὴν γῆν οἰκοῦσιν ἄνδρες πολλοί τε καὶ πλέσιοι οὐχ' ὁμοῦ καὶ ὁμώνιμοι, ἀλλὰ διακεχωρισμένοι. πλησίον δὲ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰνδοῦ οἱ Δαρδανέες εἰσὶν. ὅπου ἀπὸ τῶν σκοπέλων λοξὸς συρόμενος τὴν Ἀκεσίνην δέχεται. ἐςὶ δὲ πλεύσιμος ταῖς ναυσὶ τῆς ὑδάσπης. μετὰ δὲ τούτους ἐςὶ τρίτος ὁ κώφης ὁ ἀργυροδίνης ποταμὸς. ἐπὶ τούτων δὲ εἰσὶ μέσοι οἱ Σάβαι, καὶ οἱ τόξυλοι ἄνδρες. καὶ ἑξῆς δὲ εἰσιν οἱ Σκόθροι. ἐφ' οἷς καὶ τὰ ἄγρια γένη τῶν Πευκαλέων εἰσὶν. μετὰ τούτους δὲ εἰσὶ καὶ οἱ θεράποντες τοῦ Διονύσου οἱ Γαργαρίδαι, ὅπου ὁ ὕπανις, καὶ ὁ μέγας μέγαρσος, οἱ λα·

βρότατοι τῶν ποταμῶν φέρουσι ποικίλλον χρυσὸν. οὗτοι δὲ οἱ ποταμοὶ συρόμενοι ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Ἡμωδοῦ ἔρχονται ἐπὶ τὴν γαγγήτιδα χώραν, καὶ σύρονται πρὸς τὸν νότον παρὰ τὸ τέλος τῆς γῆς τῆς κολίδως, ἥτις προκύπτει ἐπὶ τὸν ὠκεανὸν τὸν βαθυδίνην, ὅςις ἐςτὶν ὑψηλὸς καὶ δύσβατος τοῖς ταχίνοις πετεινοῖς. Διὰ τοῦτο καὶ Ἄορνιν τοῦτον καλοῦσι. ἔςι δὲ καί τις χῶρος θαυμαςὸς καὶ ἱερὸς παρὰ τὸν πλατὺν Γάγγην τὸν ποταμὸν, ὅντινα ἠπάτησεν ὁ Διόνυσος . . . . . τόσοι μὲν ἄνδρες ὑψηλότατοι εἰσὶν ἐπὶ τὴν γῆν. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι μύριοι πλανώμενοι ἐπὶ τὴν γῆν ἔνθεν κἀκεῖθεν. οὓς τινας οὐδεὶς ἄνθρωπος δύναται φανερῶς εἰπεῖν, ἢ αὐτὸς ὁ θεὸς, ὅτι αὐτὸς πρῶτα ἐποίησε τὰ θεμέλια, καὶ τὴν βαθέαν ὁδὸν ἔδειξε τῆς ἀμετρήτου θαλάσσης. αὐτὸς δὲ καὶ βέβαια πάντα διετεκμήρατο τῷ βίῳ ἄςρα διακρίνων, ἐκληρώσατο δὲ ἑκάςῳ ἔχειν μοῖραν τοῦ τε πόντου, καὶ τῆς ἠπείρου τῆς βαθείας. καὶ ἐςὶν ἡ μὲν λευκὴ καὶ ἀργινόεσσα, ἡ δὲ μαύρη, ἡ δὲ ἐπαμφοτερίζουσα, καὶ ἄλλη μὲν ἐςιν ὁμοῖα ἀσυρίας ἄνθεσι τῆς Μίλτου, καὶ ἄλλαι ἀλλοῖαι, οὕτω γὰρ ὁ θεὸς ἐβουλεύσατο, καὶ οὕτω τοῖς ἀνθρώποις ἑτεροῖα τὰ πάντα τέτυκται. ὑμεῖς δὲ ὦ ἤπειροι, καὶ ὦ νῆσοι χαίρετε, καὶ ὦ ὕδατα τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ ἱερὰ χεύματα τοῦ πόντου, καὶ ὦ ποταμοὶ, καὶ πηγαὶ, καὶ οὔρεα βησσήεντα χαίρετε καὶ αὐτά. ἤδη γὰρ τὸ κῦμα πάσης τῆς θαλάσσης ἐπέδραμον, καὶ τὸν σκολιὸν πόρον τῶν ἠπείρων. ἀλλ' εἴθε μοι γένοιτο ἐκ θεοῦ τῶν ὑμνῶν αὐτῶν ἀντάξιος ἡ ἀμοιβή.

ΕΤΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

Περὶ τῆς γῆς ἐν συνόψει πρός τινα βασιλέα ὀρθόδοξον νικηφόρου φιλοσόφου τοῦ βλεμμίδου.

Η γῆ τὴν μέσην τοῦ παντὸς ἔλαχε χώραν, πάσης οὖσα τῆς αἰσθητῆς κτίσεως τὸ μεσαίτατον, ἑδραζομένη ὑπ᾽ οὐδενὸς, μόνῳ δὲ τῷ τοῦ δημιουργοῦ προστάγματι συνεχομένη, καὶ ἀκίνητος μένουσα, ἐξ ἴσου πάντοθεν ἀπέχουσα τοῦ οὐρανίου σώματος καὶ ἄνωθεν, καὶ κάτωθεν, καὶ ἐκ πλαγίων, ὑπάρχει δὲ σφαιροειδὴς, καὶ περὶ τούτου ὅτι σφαιροειδὴς ἐστὶ πολλαὶ ἀποδείξεις εἰσί. πρῶτον μὲν, ὅτι προτέρον ἐπιλάμπει ὁ ἥλιος ἐν τοῖς μέρεσι τῆς ἀνατολῆς, εἶτα κατὰ μικρὸν ἐν τοῖς δυτικοῖς μέρεσι. καὶ διὰ τοῦτο προλαμβάνει ἡ ἡμέρα ἔν τε τοῖς σίνοις καλουμένοις, καὶ ἐν τῇ περσίδι, καὶ τοῖς ἑτέροις ἔθνεσι τοῖς ἐκεῖσε. οἱ δὲ σίνοι οὗτοι τὰ ἀνατολικώτερα μέρη τοῦ κοσμίου οἰκοῦσι, πάντες δὲ εἰσι τὴν θρησκείαν ἕλληνες, πλὴν πάνυ δικαιότατοι. ὅ τε γοῦν ἐστὶν ἐν αὐτοῖς μεσημβρία, ἐστὶν ἐνταῦθα πρωία, καὶ ὅτε ἐστὶν ὥρα τετάρτη ἐν τῇ Περσίδι ἐστὶν ἐνταῦθα ὥρα πρώτη, καὶ ἀναλόγως ἐν παντί διαστήματι τῆς ἀνατολῆς καὶ δύσεως. εἰδέ τις εἴποι καὶ πόθεν δῆλον, ὅτι αἱ ὧραι διαφερούσιν, ὡς ἀλλαχοῦ μὲν εἶναι μεσημβρίαν, ἀλλαχοῦ δὲ

πρωίαν, ἢ ἔν τινι τόπῳ ἡμέραν, ἔν τινι δὲ νύκτα. καὶ πῶς προλαμβανοῦσιν καὶ ὑστεροῦσιν αἱ ὧραι, γινωσκέτω, ὅτι φανερὸν ἐγένετο τοῦτο πολλάκις ἐκ τῶν ἡλιακῶν καὶ σεληνιακῶν ἐκλείψεων. οἱ γὰρ τοῦτο τετηρηκότες ἀκριβῶς, καὶ περὶ τούτου ζητήσαντες εὗρον, ὅτι ὅτε ἐγένετο ἡ τοῦ ἡλίου ἔκλειψις ἐν τῇ περσίδι καθ' ὥραν τετάρτην, ἐφάνη ἡμῖν καθ' ὥραν πρώτην, τόδ' αὐτὸ καὶ κατὰ τὴν νύκτα ἐπὶ τῶν τῆς σελήνης ἐκλείψεων. οὕτω γοῦν ἀναλόγως προλαμβάνει ὁ ἥλιος εἰς ἡμᾶς τῶν μερῶν τῶν ὄντων δυτικωτέρων ἡμῶν. ἡ γὰρ κυρτότης τοῦ σφαιροειδοῦς τῆς γῆς σχήματος ἐπιπροσθῇ, καὶ οὐκ ἐᾷ τὸν ἥλιον καὶ ἐν τοῖς δυτικοῖς φαίνεσθαι μέρεσιν, ἕως ὅτου ὑψωθῇ, καὶ τότε φαίνεται, καὶ ἐν αὐτοῖς. ὥστε εἰ ἦν ἡ γῆ ἐπίπεδος, καὶ ἐντεταμένη, ἅπασα οὖν ὁμοίως ἐφωτίζετο. ἕτερος δὲ ὅτι σφαιροειδής ἐστιν ἡ γῆ, δῆλον καὶ ἐκ τούτου, ὅτε γὰρ ἐν πελάγει θαλάσσης πλέομεν. καὶ τῇ γῇ προσπελάζομεν, πρῶτον φαίνεται ἡμῖν αἱ τῶν ὀρέων ἀκρώρειαι, εἶτα ὅσον προσεγγίζομεν τῇ γῇ φαίνεται καὶ τὰ κατώτερα. ὅπερ οὐκ ἂν συνέβαινε γίνεσθαι, εἰ μὴ ὅτι τὸ τοῦ ὕδατος σχῆμα κυρτόν ἐστι τῇ γῇ, καὶ αὐτὸ συμφαιρούμενον. πάλιν εἰ μὴ ἦν σφαιροειδὴς τὸ σχῆμα τῆς γῆς, πάντες ἂν οἱ ἀστέρες ἐφαίνοντο ἡμῖν, νῦν δὲ ὅτι ἐστὶν ἡ ἡμετέρα ἄκησις πρὸς τὸ βόρρειον μέρος, τοὺς μὲν ἀστέρας τοῦ βορρείου πόλου ὁρῶμεν, τοὺς δὲ ἐν τῷ νότῳ οὐχ ὁρῶμεν. καὶ γάρ ἐστι μέγιστος ἀστὴρ ὁ λεγόμενος κάνωβος, διότι γοῦν ἐστὶν ἐν τῷ νοτίῳ πόλῳ ἐν μὲν τῇ αἰγύπτῳ, καὶ ταῖς λοιπαῖς νοτιωτέραις πόλεσι φαίνεται, ἐν ἡμῖν δὲ οὐ φαίνεται, τὸ δ' αὐτὸ, καὶ οἱ λοιποὶ τοῦ

νοτίου πόλου ἀστέρες. ἐκεῖσε μὲν ἐν τοῖς εἰρημένοις φαίνονται τόποις. ἐνταῦθα δὲ οὐ φαίνονται.

περὶ τοῦ μεγέθους τῆς γῆς.

Περὶ δὲ τοῦ μεγέθους τῆς γῆς πολλαὶ γεγόνασιν δόξαι. ἀπεφήναντο δὲ ὕστερον πάντες, ὡς σταδίων μυριάδων εἴκοσι καὶ πέντε ἐστὶν ἡ περίμετρος αὐτῆς, ἀποδείξαντες τοῦτο διά μεθόδων γεωμετρικῶν, ἅ τινα ποσοῦνται μίλια χιλιάδες τριάκοντα τρεῖς, καὶ τριακόσια τριάκοντα τρία, καὶ στάδια δύο ἥμυσι. τὸ δὲ στάδιον ἔχει ὀργυίας ἑκατὸν, ἤ τοι τὸ μίλιον ἔχει ὀργυίας ἑπτακοσίας πεντήκοντα. ἕτεροι δὲ μετρήσαντες τὴν γῆν, εὗρον αὐτὴν μίαν μοίραν τῶν ἐν τῷ οὐρανοῦ μοιρῶν, ἤ τοι τριακοστὸν ζωδίου ἑνός. τὰ γὰρ δώδεκα ζώδια τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἀνὰ τριάκοντα μοίρας ἔχοντα, ποιοῦσι μοίρας τριακοσίας ἑξήκοντα, ἡ δὲ ἡμετέρα οἴκησις ὡς εἴρηται ἐν τῷ βορείῳ μέρει ἐστὶ. διὰ τοῦτο ὁ μὲν βόρειος πόλος φαίνεται ἡμῖν, ὁ δὲ νότιος οὐδαμῶς, ἡ δὲ ἐγνωσμένη τῆς γῆς οἴκησις κατὰ μὲν τὴν ἀνατολὴν τελευτᾷ ἔν τινι πόλει τῶν λεγομένων σίνων, σύρα καλουμένη. τὰ γὰρ ἐπέκεινα ταύτης ὡς ἱστοροῦσι τέλματά τε εἰσὶ καὶ κάλαμοι, καὶ διέλευσις ἀπ᾽ αὐτῆς ἀνατολικωτέρα οὐκ ἐστὶ. κατὰ δὲ τὴν δύσιν τελευτᾷ ἡ οἴκησις ἐπέκεινα τῆς ἱσπανίας πρὸς τῷ δυτικῷ ὠκεανῷ, εἰς ὃν εἰσβάλλει αὕτη ἡ καθ᾽ ἡμᾶς θάλασσα. ἀπέχουσι δὲ τῆς γῆς αἱ λεγόμεναι τῶν μακάρων νῆσοι διάστημα χιλίων μιλίων, αἵ τινες πρῶτον μὲν ἦσαν οἰκούμεναι, καὶ ἐπίφθονες διὰ

τὴν τοῦ ἄερος εὐκρασίαν. νῦν δὲ ὑπάρχουσιν ἄοικητοι. κατὰ δὲ τὸ ἀρκτῷον μέρος περατοῦται ἡ οἴκησις ἐν Θούλῃ τῇ νήσῳ, τὸ γὰρ ἐπέκεινα ταύτης ἀοίκητά εἰσι διὰ τὴν πολλὴν ψῦξιν. κατὰ δὲ μεσημβρίαν οἰκοῦσιν ἄνθρωποι ἄλλοι καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰσημερινοῦ κύκλου. ἀλλ' εἰσὶν οἱ ἐκεῖ οἰκοῦντες ἔθνη βάρβαρα, καὶ μέλανα τὴν χροιάν. ὅσοι δὲ οἰκοῦσιν ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν κύκλον ἔχουσιν ἀεὶ τὰς νύκτας ἴσας τὰς ἡμέρας. ἀπ' αὐτοῦ γοῦν τοῦ ἰσημερινοῦ κύκλου, καὶ ἔνθεν μέρη ἅπαντα ἄχρι καὶ τοῦ τέρματος τοῦ βορείου μέρους ἐμέρισαν ἅπασαν οἰκουμένην οἱ πάλαι σόφοι εἰς ἑπτὰ κλίματα. καὶ ἐμέρισαν τὸ πρῶτον κλίμα τὸ πλησιάζον πρὸς τὸν ἰσημερινὸν κύκλον τὸ διὰ μερόης κλίμα. ἔστι δὲ μερόης πόλις αἰθιοπική. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ κλίματι ὑπάρχειν μεγίστη ἡμέρα ὡρῶν δεκατριῶν. δευτέρον κλίμα ἐστὶ τὸ λεγόμενον διὰ σιήνης. ἡ δὲ σιήνη πόλις ἐστὶν ἐν μεταιχμίῳ τῆς αἰγυπτιακῆς, καὶ αἰθιοπικῆς χώρας. ἐν τῷ τοιούτῳ κλίματι ἐστὶν ἡ μεγίστη ἡμέρα ὡρῶν δεκατριῶν ἥμυσι. τρίτον κλίμα τὸ λεγόμενον διὰ τῆς κάτω χώρας αἰγύπτου. ἔστι δὲ ἐν αὐτῷ ἡ μεγίστη ἡμέρα ὡρῶν δεκατεσσάρων. τέταρτον κλίμα τὸ διὰ ῥόδου λεγόμενον, ἐν αὐτῷ ἐστὶν ἡ μεγίστη ἡμέρα ὡρῶν δεκατεσσάρων ἥμυσι. πέμπτον κλίμα τὸ διὰ ἑλλησπόντου, ἐν ᾧπερ οἰκοῦμεν ἡμεῖς, ἔστι δὲ ἐν αὐτῷ ἡ μεγίστη ἡμέρα ὡρῶν δεκαπέντη. ἑκτὸν κλίμα τὸ δι' εὐξείνου πόντου, ἐν ᾧ ἐστὶν ἡ μεγίστη ἡμέρα ὡρῶν δεκαπέντε ἥμυσι. τὸ δὲ ἕβδομον κλίμα τὸ διὰ βορρυστένους. ἔνθα ἐστὶν ἡ μεγίστη ἡμέρα ὡρῶν δεκαέξ. εἰσὶ δὲ καὶ ἐπέκεινα τοῦ τοιούτου

κλίματος ἐν τῷ βοῤῥιοτέρῳ μέρει τόποι οἰκούμενοι, ἔχοντες πλειόνων ὡρῶν τὴν ἡμέραν, ἤ γοῦν ὁ κιμμερίος Βόσπορος, καὶ ἡ Θούλη νῆσος, ἐν οἷς ἐστὶν ἡ ἡμέρα ὡρῶν δεκαοκτὼ καὶ εἴκοσι, καὶ ἐπέκεινα ἡ δὲ νύξ ὡρῶν οἷς μὲν τεσσάρων, οἷς δὲ τριῶν, οἷς δὲ δύο, οἷς δὲ καθόλου ἡμέρα ἄσκιος τοῦ θερινοῦ κύκλου ὄντος διὰ πάσης τῆς θερινῆς τροπῆς ὑπεράνω αὐτῶν. ἀπὸ γὰρ τῆς εἰκοστῆς τετάρτης τοῦ μαρτίου μηνὸς τοῦ ἡλίου γενομένου ἐν τῷ κριῷ, ἄρχεται αὐξάνειν ἡ ἡμέρα ἐν τοῖς τοιούτοις μέρεσι, καὶ γίνεσθαι ὡρῶν εἴκοσι. εἶτα φοτίζεσθαι καθολόκληρον, καὶ εἶναι διὰ παντὸς ἡμέραν ἀπὸ τῆς εἰκοστῆς τρίτης τοῦ μαίου μεχρὶ τῆς τοῦ ἰουλίου εἰκοστῆς τρίτης, τοῦ ἡλίου τότε πολεύοντος ἐν τοῖς διδύμοις, καὶ ἐν τῷ καρκίνῳ, ἤγουν ἐν τῷ θερινῷ τροπικῷ. εἶτα πάλιν ἀναποδίζοντος, καὶ περὶ τὸ ζώδιον τὸν ζυγὸν κατιόντος κατὰ τὴν μετοπωρινὴν ἰσημερίαν τῇ εἰκοστῇ τρίτῃ τοῦ σεπτεμβρίου μηνὸς, γίνεται αὖθις ἡ νύξ ὡρῶν δεκαοκτὼ καὶ εἴκοσι. εἶτα ἐπέκεινα ἡ δὲ ἡμέρα ὡρῶν ἕξ καὶ τεσσάρων, καὶ βραχύτερον. ἀπὸ δὲ τῆς ἀρχῆς τοῦ τοξότου κατὰ τὴν εἰκοστὴν τοῦ νοεμβρίου μηνὸς μέχρι τοῦ τέλους τοῦ αἰγοκέρωτος, ἤγουν τῆς εἰκοστῆς τρίτης ἰαννουαρίου τοῦ ἡλίου πολεύοντος κατὰ τὴν χειμερινὴν τελέως τροπήν. ἐπὶ τὰ νοτιώτερα μέρη καθόλου νύξ ἐστίν εἰς τὰ τοιαῦτα βοῤῥειότερα μέρη, καὶ αὖθις ἄρχονται φωτίζεσθαι κατὰ μικρὸν, ἕως οὗ γένωνται πεφωτισμένα καθολόκληρον. ἐστὶν οὖν τὸ μὲν μῆκος τῆς γῆς ἀπὸ ἀνατολῆς ἕως δύσεως. κατὰ δὲ πλάτος ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ἀχρὶ τῶν βοῤῥειοτέρων μερῶν, διπλασιάζει δὲ κατὰ τὸ μέτρον τὸ

μῆκος τοῦ πλάτους. τὸ μὲν γὰρ μῆκος ἐστὶν ὡς εἴρηται σταδίων μυριάδων εἰκοσιπέντε. τὸ δὲ πλάτος σταδίων μυριάδων δώδεκα ἥμυσι.

HOLSTENII NOTULAE

AD COETEROS GEOGRAPHIAE AUCTORES.

In Romana Fratrum Augustinianorum bibliotheca, quam de Angeli Roccae conditoris nomine *Angelicam* vocant, inter libros ei bibliothecae ab Luca Holstenio Hamburgensi legatos Graeca extat editio Frobeniana quatuor de geographia veterum opusculorum a Sigism. Gelenio curata, in 4.° min. unde sequentia Holstenii manu adnotata descripsimus.

Frons = Haec editio fidelissima omnium, quotquot umquam vidi, ad MSS. antiquissimi fidem repraesentata est, quod collatione instituta deprehendi = Ἀρριανοῦ κ. τ. λ. Arriani periplus ponti Euxini, et maris erithraei = Hannonis periplus Libyae = Plutarchi de fluminibus, et montibus = Epitome Strabonis Geographicorum = Basileae; Froben. 1533. = Lucae Holsteinii =

Holstenii notae satis spissae ad Arrianum, et Hannonem, rarae ad reliquos. Harum specimen damus n. 3. = Versio etiam integra peripli maris Erithraei, foliis quinque, separata.

= Antecedunt schedae Holstenii editos manuscriptosque geographos veteres enumerantis. Editos describere nihil adtinet, nisi forte quod ait = Strabo Casauboni Paris. in F.° et correctius ante Genevae = MSS. videamus.

I.

Graeci non editi, quos MSS. habeo ex variis bibliothecis collectos.

Michaelis Pselli, sive, ut in alio MSS. reperi, Nicephori Blemmydae opusculum de terrae situ, figura, et magnitudine. Ex cod. Is. Casauboni, et R. P. Sirmondi.

Agathemeri Orthonis hypotyposis Geographiae. Ex tribus MSS. Regiis.

Anonymi hypotyposis Geographiae. Ex iisdem tribus MSS. Regiis.

Anonymus de terra describenda in globo. Ex iisd. tribus MSS. et alio.

Dicaearchi fragmentum. Ex MSS. biblioth. Regiae.

Eustathii commentariorum supplementum in descriptione Syriae. Ex cod. R. Abbatis S. Ammantii, et P. Sirmondi.

Vetus Scholiastes Dionysii Afri. Ex duobus MSS Regiae bibliothecae.

Anonym. paraphrastes Dionysii Periegetae. Ex MSS Reg. et Abb. S. Ammantii.

Nicephori Blemmydae paraphrasis Dionysii. Ex MSS bibliothecae Mathem. Oxoniens. et Patricii Iunii.

Dionysii Byzantii ἀνάπλους Bospori fragmentum. Ex tribus MSS Regiis (1).

Codini origines Constantinopolitanae triplo auctiores. Ex MSS R.P. Sirmondi, partim ex codicibus Junii, et Bavar.

Hieroclis Grammatici notitia provinciarum, sive συνέκδημος. Ab R. P. Sirmondo.

Notitia Episcopatuum sedis Constantinopolitanae, et provinciarum orientalis imperii. Ex MSS Regio.

Palladius de India, et Brachmanis. Ex cod. Patricii Junii.

Gemisti Plethonis descriptio Graeciae ex Strabone. Ex MSS Oxoniensi.

Ejusdem emendatio errorum Strabonis. Ex cod. Regio et alio.

Varia excerpta Geographica. Ex MSS. Regiae bibliothecae.

(1) Ex codd. Vatic. et Reg. initium hujus, ut videtur, anaplu dedit Ducang. in CP. repetitque Hudsonius, cujus praefat. omnino confer ad tom. 3. Geograph. minor.

Geographi, quos MSS. habent variae bibliothecae.

Eusebius Pamphil. de nominibus locorum S. Scripturae. Ex cod. Junii scripto manu Caroli Labbaei, et MSS Regio.

B. Hieronymi liber de locis ex Eusebio translatus. Collatus a me ad fidem septem MSorum, bibl. Acad. Oxon. Londin. Thuani, et S. Victoris Paris.

B. Eucherii epistola ad Faustum de situ Terrae Sanctae. Ex MSS Oxon. et Vatic.

Itinerarium Terrae Sanctae Willebrandi de Allenbore Canonici Hildeshemensis, anni 1211. Ex bibliotheca Thuani.

Itinerarium S. Antonini Episcopi, ut puto, Florentini. Ex ead. bibliotheca

Oxonii in Bodlejana extat catalogus librorum MSorum Syro-Chaldaeorum Patriarchae Antiocheni, descriptus Romae manu illustr. viri Henr. Savilii, in quo commemoratur liber Artaxersis Regis de admirabilibus civitatum.

Vetus auctor ἀνέκδοτος, qui de quatuor fluminibus Paradisi scripsit, citatur a Salmasio ad Solinum p. 693.

2.

Quum Gelenius in praef. Plutarchum auctorem libelli de fluminibus Chaeronensem illum non esse, ex stilo arguat, ita Holsten. in marg. = Contrarium probavit Iac. Phil. Maussacus luculentissime in notis suis. = Sequuntur haec

De Arriano Collectanea.

Arrianus Severus Praef. aerarii. Digest. lib.XLIX. L.42. de jure fisci. Ex hoc loco apparet, vixisse Arrianum illum Severum post D. Trajanum, ex cujus constitutione pronuntiasse dicitur. Eodem libro et tit. l. 2. D. Hadrianus Flavio Arriano in haec verba rescripsit = *quin ei, qui instrumenta ad causam fisci pertinentia, cum posset exhibere non exhibet;* etc. Adsentiorque omnino illis, qui Flavium illum Arrianum, et Arrianum Severum unum, eumdemque faciunt. Et is procul dubio idem quoque cum hoc nostro est, nam missum fuisse cum potestate in Pontum, ex hac epistola patet. Consul non fuit, et ipse lib. I. de rebus Alexandri testatur. Vide Photii biblioth. cod. LVIII.

De Arriano ICto ex Labitto, et Ant. Augustino.

Arrianus fuit initio Senator, deinde studiorum amore se ad otium contulit, scripsit librum de re militari. Extant ad eumdem aliquot Plinii Caecilii, epistolae, in quibus non juris tantum peritiam Arriano tribuit, sed et in oratoria Demostheni, et Calvo parem facit. Sunt quoque, qui ab hoc Arriano Alexandri magni historiam etiamnum in manibus exstantem conscriptam esse opinentur. Citatur. L. 11. de hered. petit. Arriani liber secundus de interdictis. Citatur solo nomine L. 16. de hered. instit. L. 5. de grad. adfinit. L. 1. quor. legatorum. L. 47. de action. et obligat.

φλάβιον Ἀῤῥιανὸν Cappadociae praefuisse tempore Hadriani, liquet ex Dione in ipso fine vitae Hadriani, cujus metu Alanos, sive Massagetas quievisse, et bello abstinuisse refert. Et ipsum Arrianum *Alanica* scripsisse testatur Photius cod. LVIII.

Citatur etiam Arrius Severus IV. Digest. 4. L. 11. qui vixit sub Severo Imp., et Praetor urbanus fuit, cui successit Ventidius Quietus; et V. Digest. 3. L. 20. Arrius Severianus Consul fuit cum T. Aufidio sub Adriano

Imp. anno V. C. 881., ubi Arrius in aliis exemplaribus legitur *Oenus*, in aliis *Onerius*: et iterum cum Sentio Augurino anno V. C. 894. Quod si verum est, quod Photius, et Suidas Heliconii fide refert, sub Hadriano ad Consularem usque dignitatem evectum fuisse Arrianum, posset quis suspicari, hoc loco, quem, ut corruptum in fastis suis notant Honuphrius, et Goltzius, pro *Arrius Severianus* legendum esse *Arrianus Severus*. Et XII. annis post T. Hoenius Severus a Goltzio in fastis ponitur, qui apud Honuphrium C. Julius Severus scribitur. Sed in re obscura nihil certi pronuntio.

Ex Plinii epistolis haec colligimus; Arrianum anno V. C. 852., quo Cornutus Tertullus, et Julius Ferox Consules erant designati, quo anno et ipse Plinius Consulatum gessit, privatum in otio, et secessu vixisse studiorum, lib. II. ep. II. = exercuisse se in eloquentiae studio, et Demosthenem imitatum, lib. I. ep. 2. Sed hoc notandum, quod Claudius Minos ad ep. 2. lib. I. notat, pro Arriano in MSS. promiscue legi *Arrio*, vel *Adriano*, censetque hunc Arrianum esse, qui lib. III. ep. 2. Arrianus Maturius Altinas vocatur, equestris ordinis homo.

De Ponti latitudine, et longitudine ex-

stat locus Herodoti lib. IV. p. 252. = Ἀγάθων ἐν τῷ πόντου περίπλῳ citatur a scholiaste Apollonii = Ἄνδρων τήιος scripsit περὶ πόντου.

Adscriptum erat in fine peripli Ponti Euxini = Διώρθωθαι ἐ πρὸς σπουδαῖον ἀντίγραφον = Hoc ipsum indictio est, Palatinum exemplar ab homine perito, et critico transcriptum fuisse, et ad exemplar originale collatum.

In Graeco catalogo librorum Manuscriptorum Bibliothecae Vaticanae, qui ex ill. viri Henr. Savilii legato, Oxonii nunc extat in Bodlejana bibliotheca publica, sic titulus hujus libri habetur. Ἀρριανȣ̃ περίπλους ἑκατέρων τῶν ἠπείρων, τῶν τε παρὰ τὴν Ἀσίαν, τῶν τε παρὰ τὴν εὐρώπην τόπων ὄντως. Βιθυνίας τῆς πρὸς τῷ πόντῳ περίπλους Αὐτόκρατορι Καίσαρι Τραιανῷ σεβαςῷ, κ. τ. λ. Diversus est hic periplus ab edito, et extat cod. 143.

Arriani hujus periplum Maeotidis paludis ex Palatina bibliotheca se descripsisse testatur Salmasius ad Hist. Aug. scriptores, cujus etiam editionem ibidem promittit. Nec ille Arriani est, sed auctoris multo recentioris, nec Maeotidis tantum paludis, sed et Ponti Euxini periplum continet, nec ullibi Arriani nomen praefert.

Dion Cassius scripsit vitam Arriani, teste Suida v. Δίων, qui v. Πίνδαρος διάβασιν Ἀλε-

ξάνδρου vocat = Arrianus scripsit Bithynica. Εν τῷ β'. τῶν Βιθυνιακῶν citatur ab Etymologo v. Αφέσιος Ζεὺς. Citantur a Jo. Tzetze. Chiliad. Hist. III. v. 987. Eustathio Il. δ. p. 490. Vide Suidam, et Photium cod. LVIII. ubi de ejus vita, et XCI. XCII. XCIII. Stephanus de urbibus saepius citat Arriani Bithynica, Indica, Parthica, tum hunc περίπλουν. = Arrian. citatur in Epit. Strabon. pag. 150. = scripsit περὶ κομήτων. Phot. cod. CCL. pag. 749. Graecae edit. ex quo libro citatur prolixus locus a Stobaeo lib. I. Eclog. philosoph. p. 63. et alius pag. 65.

Lucianus in Pseudom. Καὶ Ἀρριανὸς γὰρ ὁ τῦ ἐπικτήτου μαθητὴς, ἀνὴρ Ρωμαίων ἐν τοῖς πρώτοις, καὶ παιδεία παρ' ὅλον τὸν βίον συγγενόμενος, ὅμοιον τι παθῶν ἀπολογήσοιτο ἂν ὑπὲρ ἡμῶν. Τιλλιβόρου γοῦν τῦ λῃςῦ κἀκείνος βίον ἀναγράψαι ἠξίωσεν.

Timoleontis Corinthii res gestas in Sicilia, res Dionis Syracusani. Photius cod. XCIII. Historiam Alexandri, res post Alexandrum gestas, Parthica, Bithynica, Alanica. Dissertationum Epictheti libros VIII. Colloquiorum Epicteti libros XII.

3.

Lucae Holstenii ad Arriani periplos adnotationum specimen ex marginibus editionis Froben. Gelenii 1583.

Pag. 2. τὸ τραγικὸν. Καὶ τὴν μὲν ἐξηντλῦμεν, ἡ δ' ἐπεισέῤῥει). Sentio omnino cum Turnebo sequentia verba ex tragico aliquo poeta desumta. Et erit iambus, si ἐπεισρέει legamus levissima transpositione litterarum. Hanc conjecturam verissimam esse ex Athenaeo discimus, qui lib. IV. p. 156. ubi de coena, quae mera lenticula constabat, facile eundem versum παρῳδιᾶ = Καὶ τὴν μὲν ἐξηντλῦμεν φακῆν, ἡ δ' ἐπεισρέει = Et Erasmus inter adagia retulit, idque ex Suida, quem vide v. Ἄλλην μὲν ἐξαντλ.

ἤλομεν εἰς τὰς Ἀθήνας) Athenae Ponticae. Stephanus hunc locum producit v. Ἀθῆναι. Vide Procopium principio libri III. Gothicorum.

Pag. 3. ἀπαρκίου) ἀπαρκτίου.

εἰς ἄψαρον) Apud Capaccium p. 897. in vetere inscriptione Nolana = PRAEPOSITVS · NVMERORVM · TENDENTIVM · IN · PONTO · APSORO = Sub Trajano. Ἀψαρῦς, Procop. III. Gothicorum.

καὶ τὰ ὅπλα) Ad hunc Arriani locum respexit Procopius III. Gothic. p. 320. λέγουσι μὲν οὖν, ὡς κατὰ τοὺς Τραιανοῦ τοῦ ῥωμαίων αὐτοκράτορος χρόνους κατάλογον ῥωμαίων στρατιωτῶν ἐνταυθά τε, καὶ μέχρι ἐς Λάζους, καὶ Σαυνίτας (in marg. Σαγίδας) ἵδρυντο.

ἐν τοῖς ῥωμαικοῖς γράμμασιν) Arrianus, utriusque linguae peritus: infra p. 6.

Pag. 4. ὅτι ἄψυρτος) Apsyrti fabula Stephano, atque Arriano. Idem quoque Procopius III. Gothic. p. 382., quo loco de ruderibus, et monumentis antiquitatis, theatro, et hippodromo, aliisque, quae suo aevo superfuisse testatur, prioris magnitudinis argumenta.

τύανα) Locum hunc citat Stephanus.

ὡς ἀπέχει) ὅς.

ἀπὸ τῆς θιαννικῆς) Leg. τῆς Σαννικῆς. Macrones enim, sive Sanni huc usque pertingebant.

ὁ ῥίζιος) Ῥίζεον χωρίον habet hoc loco Procopius III. Gothicorum.

ζαγάτις) Ζάγα τίς.

ἄρχαβιν) Ἀραβὶς Scylaci.

ἄκαμψις) Hic est Βόας fluvius apud Procopium, qui circa ostium Ἄκαμψις dictus. Qui oritur ex montibus Τζαννικῆς, et labitur in mare ἄγχιστα τῶν Λαζικῆς χωρίων. Colchos autem suo tempore Lazos dictos fuisse, ibidem testatur.

Pag. 5. κουφότατον ὕδωρ) Levitas aquae indicium bonitatis.

βάψαντα) Scaliger ad Theocrit. Idyll. V. aqua statim, vel recens hausta, sic paullo ante βάψαντα haurientem.

γλυκυτέρου ὕδατος) Pontus aquas dulciores habet. Inter fragmenta Sallustii p. 367. *ipsum mare Ponticum dulcius quam caetera.*

ἡ ῥέα) Phasiana Dea eadem, quae Rhea, sive Cybele.

Pag. 6. λιθίνας δέ τινος) Pindarus Pyth. 4. p. 255. de Argonautis ait, ἐπεὶ δ' ἐμβόλου κρέμασαν ἀγκύρας ὕπερθε: ubi Scholiastes notat id improprie dici a Pindaro: οὐ γὰρ ταῖς ἀγκύραις ἐκέχρηντο πότε, ἀλλὰ λίθοις, ὡς φησὶ καὶ Ἀπολλώνιος, quibus verbis Arriani haec opinio egregie confirmatur.

τὰ ῥωμαικὰ γράμματα) Sic supra p. 3.

χώβου) Haec verba, ἀπὸ χώβου ὁρμηθέντες, puto seorsim accipienda, et quasi per parenthesin. Sequens stadiorum numerus ad intervallum pertinet ab Astelepho Sebastopolin usque, et forte legendum, ἐς σταδίους. Prioribus verbis totum iter antemeridianum significat, posterioribus, ut dixi, distantiam ab Astelepho. Vel posset simpliciter legi, πρὸ μεσημβρίας ἀπὸ χώβου ὁρμηθέντες σταδίους = Sed priorem praefero. Nam Arrianus, ut suam fi-

dem, et operam Imperatori probet, ostendit, se magnis itineribus stationes Ponticas obiisse.

Pag. 7. μιλησίων) Milesiorum coloniae in Ponto, de quibus Marcian. περιηγ.

σάννοι) Sannos Μάκρωνας antiquorum fuisse, scribit Strabo lib. XII. et ex eo Stephanus, et inprimis Eustathius ad Dionys. p. 100. Postea longius versus Colchos habitarunt, ut ex Procopio princ. lib. III. Gothic. apparet, et totam illam montanam regionem obtinuerunt, quae Colchorum regionem ab Armenia disterminat. Ptolemaeus Moschicos montes appellat.

ἐκ τῦ πατρὸς τῦ σῦ) Reges Ponticarum gentium Romani Caesaris clientes. Suidas v. Δομετιανὸς = Ἀδριανὸς δὲ πολλὰ ἀνορθώσας καὶ Λαζοῖς, ἤτοι Κόλχοις, βασιλέα ἐπέστησεν.

κατείδομεν) Caucasus ex Ponto videtur. Idem Aristoteles lib. I. meteor. cap. 13. adfirmat. Hinc puto Apollonium Rhodium lib. IV. v. 135. Euxinum Pontum vocasse Καυκασίην ἅλα. Delirant enim, qui Caspium eo loco intelligendum putarunt; et verior est posterior Scholiastis expositio p. 180. ubi legendum, ὐ γὰρ ὺς τὴν Κασπίαν (male Καυκασίαν), ἀλλ' εἰς τὸν ἔυξεινον ἐκδίδωσιν ὁ φάσις.

Pag. 8. τὰ δὲ ἀπὸ βοσπόρου τῦ θρακίου) Al-

tera pars peripli a Bosporo Trapezuntem usque.

εἰς Ψίλιν ποταμὸν) Ψίλλιον vocat Artemidorus Ψίλλιν Stephan., et Scholiast. Apollonii ad lib. II. v. 654.

ξενοφῶντι τῷ πρεσβυτέρῳ) Nam ipse junioris nomen adfectabat.

εἰς ἀπολλωνίαν) ἡ νῦν Δαφνουσία adscribitur margini MSS. Palatini.

Pag. 9. ὀξείνων ποταμὸν) ὀξύνοντα vocat Apollonii Scholiastes p. 109. Parthenius Bithyniae terminus.

αἰγινῆτιν) Legendum, Αἰγινήτην, ut Anonymus, et Stephanus, et Marcianus, licet et ibi male obliquo casu.

Pag. 10. λίμνη) λιμὴν in Anonymi collectione.

ὁ ἶρις) Iris fluvius memoratur etiam a Scylace in Ponto, sed alio loco, in Colchis scilicet. Meminit hoc loco Apollonius lib. II. v. 965. Apollonii Scholiastes corruptus p. 3. ubi pro τρίων σταδίων legendum α ων. σταδίων, nam ex Heraclio portu ad Trapezuntem Arrianus numerat stadia CIↃ DCCC VIII., atque hoc intervallo duas stationes commemorat Zephyrium et Cordylen, sed illae fortassis parvi momenti ab aliis neglectae.

4.

Lucas Holstenius Geographos Hoeschelianos, chartis mundis interpositis, iisque amplis, commentario conscribendo paraverat. Verum notavit sane perpauca. Haec tantummodo scilicet, quae ex eo libro in Bibliotheca Barberina adservato describimus.

Pag. 1. Inchoatum judicium de Periegesis illius auctore, quae Marciano Heracleotae falso tribuitur. = Auctor elegantissimi hujus, et antiquissimi poematis falso Marcianus Heracleota fertur, quem sub Theodosio seniore, ejusque filiis Arcadio, et Honorio Imperatoribus floruisse, Synesii testimonio constat. Hoc autem poemation cum Nicomedi IV. gentis suae, et nominis hujus ultimo nuncupatum sit, facile apparét eo saeculo scriptum esse, quod in omni scientiarum genere viros summos uberrime protulit, et quo omnes sapientiae partes, veluti pleno virilis aetatis robore, maxime vigebant, quae Marciani aevo, tamquam effoeta senectute, ita languescere coeperant, ut succedens paullo post barbaries non solum dignitatem, ac splendorem, sed vitam ipsam penitus iis adimeret. Nec dubito, quin verum auctorem lon-

ga et anxia perquisitione investigarim....

Pag. 31. ΜΑΡΚΙΑΝΟΥ = περίπλους τῆς ἔξω θαλάσσης = τὸ πρῶτον) In MS. Palatino titulus hic in fine libri primi legitur, ita ut opus hoc ἀκέφαλον sit. Puto etiam capitum singulorum indicem fuisse praemissum, qualis principio libri secundi adhuc extat. Sed titulus recte huc retrahitur, et in suum locum restituitur. Indicem quoque capitum resarcire facile est ex singulorum capitum argumentis. Ipsum operis principium ex sequentibus; ubi hunc locum laudat, sic restituendum existimo. Τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάσσης, ἣν ὁ καλούμενος Ἀτλαντικὸς Ὠκεανὸς ἀποτίκτει, διὰ τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ τὴν εἰσροὴν ποιούμενος, Ἀρτεμίδωρος ὁ ἐφέσιος κ. τ. λ.

In schedis ipsius Holstenii Geographicis, quas mancas, et miseras, exiguasque magnorum viri summi laborum reliquias, eadem Barberina Bibliotheca possidet, pagellas invenio XLVI ad hoc opus Marciani pertinentes. Titulus est hic = Marciani Heracleensis de ambitu externi maris libri II. serio emendati, et Latine conversi a Luca Holstenio = Sed Greca Marciani desunt, tota vero superest Holstenii versio, ex qua licet, quid in Graecis emendaverit, intelligere. Jam initium operis ex ista sua restitutione ita con-

vertit = Ambitum interni maris, quod Atlanticus Oceanus per Herculis fretum influens gignit, Artemidorus Ephesius &c. = Indicem quoque capitum deperditum ita restituit.

Primo libro Marciani, qui est de ambitu meridionalis, atque orientalis Oceani, haec continentur.

13. Efferi sinus ambitus.
14. Sinensis sinus ambitus.
15. Consummatio omnium intervallorum.

Praemisit etiam Synesii ex epist. C. de Marciano testimonium, et indicem locorum, quos ex Marciano citat Stephanus de urbibus, denique hunc locum ex Constantino Porphyrogeneta de administrando imperio cap.23. Διῃρεῖτο δὲ ἡ ἰβηρία εἰς δύο, νῦν δὲ εἰς τρία, ὡς Μαρκιανὸς ἐν περίπλῳ αὐτῆς, ad quem sic adnotat = Verum duo illa capita de Hispania non Constantini esse, sed Stephani τοῦ ἐθνικογράφου, non quidem, ut nunc habemus, mutili, et decurtati, sed integri adhuc, et incolumes ab epithomatoribus, ostendam in notis ad Marcianum, ubi ea emendata producam = Prolixum ergo commentarium parabat. Nunc reliqua, quae Hoschelianae editioni adlevit, pauca exhibeamus.

Pag. 31. ἐφευρεθέντα) Leg. ἐφευρεθέντων, h.e. eorum, quae ab Arthemidori tempore usque ad Marciani aevum vel inventa, et detecta, vel accuratius lustrata fuerant. Neque ulla hic lacuna, ut Hoeschelius suspicatur.

ὠκεανῶν ἑκατέρων) forte supplendum, ὠκ. δὲ ἑκατ.

τοῖς ἴδησυν) Leg. τὴν εἴδησιν, ut Hoeschel.

ἔκ τε τῆς Πρωταγόρου) De hoc opere Pho-

tius in Biblioth. cod. CLXXXVIII. et refert nonnulla ex eo Tzetzes Chil. VII. hist. 144. depromta haud dubie ex postremo libro, qui θαυμασίων συναγωγὴν exhibebat.

Pag. 32. τῆς τε ταπροβάνης) Legendum, τῇ τε ταπροβάνῃ καλουμένῃ, τῇ παλαισιμούνδου λεγομένῃ πρότερον. Nam locus manifeste vitiosus, quod et Salmasius advertit. Caeterum Παλαισιμούνδου infra p. 35. et 56. iterum meminit; unde hunc locum cum Hoeschelio correxi, quo et Plinii, et Arriani, seu quisquis auctor sub hoc nomine latet, auctoritas accedit, qui eodem nomine appellant. Unde apparet, falsos esse Ptolemaei interpretes, qui unum nomen in duas voces divellunt. Nam, cum certum sit, Marcianum sua ex Ptolemaeo jam olim bona fide transcripsisse, veram nobis scripturam haud dubie adserit.

καὶ τὰς μὲν μερικάς τινας ποιησαμένους τὰς διηγήσεις) καὶ τοὺς μὲν, legend.

ἐλπίδας) ἐλπίσας, ut et MS. Palatinus.

τῆς τοιάυτης ὑποθέσεως) τῆς γὰρ τοιάυτης leg. ex Herwarti MSS.

Pag. 33. τινῶν τις) Leg. ἠιών τις: quod res ipsa postulat, et sic paullo post hac ipsa pagina. Casaubonus quoque in suo codice sic emendarat.

καθ' ὁμολογουμένων) Hoeschel. una voce.

καθωμολογουμένων, quod vereor ut quisquam Graecae doctus probet. Legendum, καθ' ὁμολ. De hoc usu particulae κατὰ Eustath. ad Homer. Iliad. aliique passim.

ὑποκεῖσθαι) ὑποκείσθω, legendum, ut Hoeschelius, et praeit MS. Palatinus, in quo ὑποκείσθω scriptum inveni.

παρ' αὐτὴν ἠιόνα) Leg. παρὰ τὴν ἠιόνα, vel potius, παρ' αὐτὴν τὴν ἠιόνα.

5.

Ad Scylacem, ex eodem libro.

Pag. 112. ἀκρωτήριον δὲ Σικελίας πελωριὰς) Errant igitur qui a Peloro Hannibalis gubernatore nomen demum accepisse existimant: cum Scylax CCL. annis ante natum Hannibalem haec scripserit.

Pag. 142. Κέβρην) Plinio, et Stephano Κεβρηνία, et huic quidem Strabonis auctoritate, cui tamen Κεβρήνη vocatur. Sed apud eumdem Κέβρηνος et Κέβρηνα obliquis casibus legitur.

Νεάνδρεια) Straboni, et Stephano Νεανδρία.

πιτίεια) Haec vox vitium sonat. πιτύεια Stephano oppidum inter Parium, et Lampsacum. Quin immo Lampsacum ipsam ante Pi-

tyeam dictam testatur Apollonii Rhodii Scholiastes pag. 45. quam Strabo Pityusam vocatam scribit, itaque hoc loco substitui nequit. Sed legendum Βατίεια ex Strabone apparet lib. XIII. et Eustath. ad Iliad. β. p. 351. quibus etiam Stephanum jungas licet. Ab eodem Strabone dicto lib. XIII. Ἄττεα vicus hoc quoque tractu commemoratur, cui hoc addo, Ἄτειαν Teucri filiam apud Stephanum v. Ἀρίσβη vocari, quae v. Δάρδανος Βάτεια, vel Βατίεια.

Ἀπὸ Ἀντάνδρου καὶ τῆς ἰνδίσης) Puto legendum Ἴδης. Nam hic mons Antandro imminet. Magis tamen placet ἰλιακῆς, quod propius ad corruptae lectionis vestigia accedit.

νῦν δὲ λυδία) Hinc quoque auctoris aetas apparet, sub Dario tertio illo Persarum Rege, cum paullo ante Alyattes, ejusque filius Croesus Lydorum imperium longe lateque per oram illam maritimam Asiae protulissent, ut ex Herodoti libro primo videre est.

ἄσυρα) Legendum Ἄστυρα. Vide Strabonem lib. XIII. Pausaniam in fine Μεσσην., Melam, et Stephanum. Templi τῆς Ἀστυρήνης Ἀρτέμιδος meminit Xenophon lib. IV. ἑλλην. ἱστορ. quare haud dubie scribendum Ἀστυρήνης ex Strabone, et Stephano.

οἱ Ἀδραμύτιον) Pro οἱ scribendum καὶ.

Κίων) Χίων

χρύνειον) Γρύνειον scribendum. Stephan. Γρύνοι, et Γρύνειαν, ut et Herodot. lib. I. Apud Xenophontem et Strabonem Γρύνιον legitur.

ἀχαιῶν λιμὴν) Meminit Strabo lib. XIII. εἶτα Ἀχαιῶν λιμὴν, ὅπου οἱ βωμοὶ τῶν δώδεκα θεῶν. Diversus ab hoc sinus ille sub Ilio, quem Mela eodem hoc nomine commemorat, ut paullo ante diximus. De Graecorum expeditione in hanc oram contra Telephum vide prolixius narrantem Eustathium ad Iliad. A. p. 46. et 47.

Ἐτυπώθη ἐν ῥώμῃ παρὰ Φραγκίσκῳ Βουρλιέῳ ἀναλώμασι καὶ ἐπιμελείᾳ Γελιέλμου τοῦ Μάνζου ἔτει τῷ ἀπὸ τῆς χριστοῦ γεννήσεως ͵α ω' ιθ'.

IMPRIMATVR
Si videbitur Reverendissimo Patri Sac.
Palatii Apostolici Magistro.
Candidus Maria Frattini Archiep.
Philipp. Vicesg.

Jussu Reverendissimi Patris Fr. Philippi Anfossi Sacri Palatii Apostolici Magistri Dicaearchi Fragmenta ac alia Geographicorum auctorum cum Lucae Holstenii praefatione ac notis a Gulielmo Manzi descripta, sedula diligentia perlegi, et non solum nihil reperi Catholicae Religioni contrarium, et bonis moribus pugnans, sed contra quo mole parva inveni, eo eruditione maxima. Ita censeo haec publica luce dignissima.

Datum Romae in Coenobio S. Mariae super Minervam die 30. *Januarii* 1819.

Fr. Thomas M. Borgetti Ord. Praed.
Sacrae Theologiae Magist.

IMPRIMATVR
Fr. Philippus Anfossi Ord. Praedic. Sac.
Palatii Apostolici Magister.

EXPRESSA SVNT EX VNIS FORMIS
LIBRI EXEMP. $\overline{CL}$. CHARTA DENSIORI
EXPOLITA
CANDORE QVEM VIDES
OPTIMO.

DIDVCTVS EST ITEM LIBER
EX IISDEM FORMIS IN EXEMPLA
P. M. XV.
CHARTA NEC DENSA NEC POLITA
NEC OPTIMA

22.

